

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO  
TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢN LÝ VÀ CÔNG NGHỆ HẢI PHÒNG

---



# **KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP**

**NGÀNH : VIỆT NAM HỌC (VĂN HÓA DU LỊCH)**

**Sinh viên** : Ngô Văn Bảo

**Giảng viên hướng dẫn:** ThS. Phạm Thị Hoàng Điệp

**HẢI PHÒNG - 2021**

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO  
TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢN LÝ VÀ CÔNG NGHỆ HẢI PHÒNG**

-----

**TIỀM NĂNG KHAI THÁC VÀ PHÁT TRIỂN  
LOẠI HÌNH DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE  
Ở QUẢNG NINH**

**KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC HỆ CHÍNH QUY  
NGÀNH: VIỆT NAM HỌC (VĂN HÓA DU LỊCH)**

**Sinh viên** : Ngô Văn Bảo

**Giảng viên hướng dẫn:** ThS. Phạm Thị Hoàng Điệp

**HẢI PHÒNG - 2021**

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO**  
**TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢN LÝ VÀ CÔNG NGHỆ HẢI PHÒNG**

---

**NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP**

**Sinh viên** : Ngô Văn Bảo      **Mã SV**: 1312601010

**Lớp** : VH1701      **Ngành**: Việt Nam học (Văn hóa du lịch)

**Tên đề tài**: Tiềm năng khai thác và phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh.

# **NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI**

## **1. Nội dung và các yêu cầu cần giải quyết trong nhiệm vụ đề tài tốt nghiệp**

- Cơ sở lý luận chung về loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe và tổng quan về hiện trạng du lịch tỉnh Quảng Ninh.
- Tiềm năng khai thác loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe tại một số điểm tham quan du lịch và danh thắng ở Quảng Ninh.
- Đề xuất giải pháp tăng cường khai thác và phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh.

## **2. Các tài liệu, số liệu cần thiết**

- Bài viết trên sách, báo, website cung cấp các thông tin liên quan đến lịch sử hình thành và phát triển của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới và ở Việt Nam.
- Thông tin và số liệu trên các website.

## CÁN BỘ HƯỚNG DẪN ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

**Họ và tên** : Phạm Thị Hoàng Điệp

**Học hàm, học vị** : Thạc Sĩ

**Cơ quan công tác** : Khoa Du lịch Trường Đại học Quản lý và Công nghệ  
Hải Phòng

### **Nội dung hướng dẫn:**

- ✓ Định hướng đề tài
- ✓ Hướng dẫn xây dựng đề cương chi tiết
- ✓ Hướng dẫn phương pháp làm nghiên cứu khoa học
- ✓ Đọc và chỉnh sửa nội dung khóa luận

Đề tài tốt nghiệp được giao ngày 1 tháng 10 năm 2021

Yêu cầu phải hoàn thành xong trước ngày 31 tháng 12 năm 2021

Đã nhận nhiệm vụ ĐTTN

*Sinh viên*

Đã giao nhiệm vụ ĐTTN

*Giảng viên hướng dẫn*

Ngô Văn Bảo

ThS. Phạm Thị Hoàng Điệp

*Hải Phòng, ngày ..... tháng.....năm 2022*

**XÁC NHẬN CỦA KHOA**

## PHẦN NHẬN XÉT CỦA CÁN BỘ HƯỚNG DẪN

### 1. Tinh thần thái độ của sinh viên trong quá trình làm đề tài tốt nghiệp:

- ✓ Có tinh thần cầu thị, ham học hỏi. Tích cực thu thập tài liệu để viết bài.
- ✓ Chăm chỉ, chịu khó
- ✓ Biết cách làm đề tài khoa học, biết cách phân tích và giải quyết vấn đề, đáp ứng được yêu cầu do giáo viên đề ra.
- ✓ Nộp và chỉnh sửa các chương đúng hạn theo yêu cầu của giáo viên.

### 2. Đánh giá chất lượng của khóa luận (so với nội dung yêu cầu đã đề ra trong nhiệm vụ Đ.T. T.N trên các mặt lý luận, thực tiễn, tính toán số liệu...):

- ✓ Đề tài đã trình bày tổng quan các vấn đề cơ sở lý luận liên quan đến du lịch chăm sóc sức khỏe và điều kiện để phát triển loại hình du lịch này.
- ✓ Khóa luận giới thiệu được 3 mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới, một số mô hình tại Việt nam
- ✓ Giới thiệu khái quát về mô hình khu du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh, tình hình chung, và tiềm năng khai thác, phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe.
- ✓ Đề xuất các giải pháp mang tính khả thi và các kiến nghị hợp lý nhằm khai thác, phát triển bền vững du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh.

### 3. Ý kiến của giảng viên hướng dẫn tốt nghiệp

Được bảo vệ  Không được bảo vệ  Điểm hướng dẫn

Hải Phòng, ngày tháng năm 2021

**Giảng viên hướng dẫn**

ThS. Phạm Thị Hoàng Điệp

## LỜI CẢM ƠN

Trải qua quá trình gần 4 năm học tập và trau dồi kiến thức tại trường đại học quản lý và công nghệ Hải Phòng được làm đề tài khóa luận tốt nghiệp thực sự là một niềm vinh dự lớn đối với em. Đầu tiên cho phép em được gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất tới các thầy cô giáo trong Ban Giám hiệu nhà trường, các thầy cô trong Khoa đã giảng dạy và truyền đạt cho em những kiến thức, cũng như những kinh nghiệm thực tế. Để hoàn thành khóa luận tốt nghiệp này em xin chân thành cảm ơn Thạc sỹ Phạm Thị Hoàng Diệp đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn, chỉ bảo em trong suốt quá trình học Tập cũng như thời gian làm khóa luận. Đồng thời em cũng xin gửi lời cảm ơn đến ban quản lý Legacy Yên Tử và Yoko Onsen – Quang Hanh đã tạo điều kiện, cung cấp những số liệu, tình hình thực tế về hoạt động du lịch tại đó giúp em hoàn thành khóa luận của mình.

Tuy nhiên, vì điều kiện thời gian, kiến thức, kinh nghiệm bản thân còn hạn chế, cũng như tình hình dịch bệnh COVID- 19 nên khóa luận tốt nghiệp của em không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự góp ý của quý thầy cô để bài khóa luận của em được hoàn thiện hơn .

*Hải Phòng, ngày tháng năm 2021*

**SINH VIÊN THỰC HIỆN**

## MỤC LỤC

<b>Phần mở đầu</b> .....	1
1. Lý do chọn đề tài .....	1
2. Mục đích, ý nghĩa nghiên cứu của đề tài .....	3
3. Đối tượng và Nhiệm vụ nghiên cứu .....	3
4. Phương pháp nghiên cứu .....	4
4.1. Phương pháp thu thập và xử lý thông tin .....	4
4.2. Phương pháp khảo sát thực địa .....	4
4.3. Phương pháp phân tích tổng hợp số liệu .....	5
5. Bố cục của đề tài .....	5
<b>CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CHUNG VỀ LOẠI HÌNH DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE VÀ TỔNG QUAN VỀ DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE TẠI VIỆT NAM</b> .....	6
1.1. Cơ sở lý luận chung về loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe .....	6
1.1.1. Khái niệm “Du lịch chăm sóc sức khỏe” .....	6
1.1.2. Sự hình thành và phát triển của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe .....	9
1.1.2.1. Trên thế giới .....	9
1.1.2.2. Tại Việt Nam .....	12
1.1.3. Phân loại loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe .....	14
1.2. Giới thiệu một số mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe thành công trên thế giới .....	16
1.2.1. Mô hình tắm suối nước nóng Onsen Nhật Bản .....	16
1.2.2. Mô hình massage trị liệu Thái Lan .....	18
1.2.3. Galgorm resort & spa, bắc IRELAND .....	19
1.3. Thực trạng phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam .....	19
1.3.1. Điều kiện phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam .....	19
1.3.2. Tiêu chí xây dựng các khu du lịch chăm sóc sức khỏe .....	21
1.3.3. Một số mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe đã khai thác ở Việt Nam .....	23
1.3.3.1. Mô hình nghỉ dưỡng khoáng nóng chăm sóc sức khỏe tại Serena Kim Bôi Hòa Bình .....	23
1.3.3.2. Mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở tỉnh Thừa Thiên - Huế: trải nghiệm Thiền tại Thiền viện Trúc Lâm Bạch Mã và mô hình Detox kết hợp Yoga ở suối khoáng nóng Thanh Tân .....	23



1.3.3.3. Mô hình du lịch “Detox kết hợp thiền, yoga” tại Cát Tiên Jungle Lodge ở vườn quốc gia Nam Cát Tiên .....	25
1.3.4. Bài học kinh nghiệm phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe từ các nước đối với Việt Nam .....	25
Tiểu kết chương 1 .....	28
<b>CHƯƠNG 2. TIỀM NĂNG VÀ THỰC TRẠNG KHAI THÁC LOẠI HÌNH DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE TẠI QUẢNG NINH .....</b>	<b>30</b>
2.1. Tổng quan về Du lịch Quảng Ninh .....	30
2.1.1. Tài nguyên du lịch .....	30
2.1.2. Các loại hình du lịch đã và đang khai thác ở Quảng Ninh .....	31
2.1.3. Hiện trạng khai thác du lịch tại Quảng Ninh gần đây .....	35
2.2. Tiềm năng và điều kiện khai thác loại hình du lịch CSSK tại Quảng Ninh .	36
2.2.1. Tiềm năng khai thác .....	36
2.2.1.1 Tiềm năng khai thác từ vị trí địa lý .....	36
2.2.1.2. Tiềm năng khai thác từ tài nguyên du lịch tự nhiên và tài nguyên du lịch nhân văn .....	36
2.2.1.3. Tiềm năng khai thác từ cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch .....	40
2.2.1.4. Tiềm năng khai thác từ nguồn nhân lực .....	42
2.2.1.5. Tiềm năng khai thác từ các chính sách của địa phương .....	43
2.3. Một số mô hình khu du lịch đã và đang khai thác loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh .....	44
2.3.1. Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử .....	44
2.3.1.1. Quá trình xây dựng và kiến trúc của Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử	44
2.3.1.2. Hiện trạng khai thác .....	46
2.3.2. Mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe tại Khu du lịch Yoko Onsen Quang Hanh .....	55
2.3.2.1. Đặc điểm của khu du lịch .....	55
2.3.2.2. Các dịch vụ đang được khai thác tại Yoko Onsen Quang Hanh .....	57
2.4. Phân tích, đánh giá hiện trạng khai thác du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh .....	61
2.4.1. Ý nghĩa của việc khai thác du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh .....	61
2.4.2. Những thuận lợi trong việc khai thác du lịch chăm sóc sức khỏe ở Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh .....	62

2.4.3. Những khó khăn và thách thức với DL chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh	64
.....	64
Tiêu kết chương 2.....	67
<b>CHƯƠNG 3. ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG KHẢ NĂNG KHAI THÁC VÀ PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE Ở QUẢNG NINH</b>	<b>68</b>
3.1. Định hướng phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe của Việt Nam và của tỉnh Quảng Ninh	68
3.1.1. Định hướng, giải pháp phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe của Việt Nam	68
.....	68
3.1.2. Định hướng phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe của tỉnh Quảng Ninh	69
3.2. Đề xuất giải pháp phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh.....	70
3.2.1. Hoàn thiện cơ sở vật chất kỹ thuật và qui hoạch không gian nghỉ dưỡng phù hợp với du lịch chăm sóc sức khỏe	70
.....	70
3.2.2. Đa dạng hóa sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe	71
.....	71
3.2.3. Tăng cường các hoạt động trải nghiệm.....	73
3.2.4. Nâng cao chất lượng và số lượng nguồn nhân lực phục vụ loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe.....	74
.....	74
3.2.5. Tăng cường công tác quảng bá đối với loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe	75
.....	75
3.2.6. Đề xuất xây dựng các tour du lịch	76
.....	76
3.2.6.1. Tour du lịch chăm sóc sức khỏe (trong từng khu du lịch hoặc kết hợp 2 khu du lịch).....	76
.....	76
3.2.6.2. Tour du lịch chăm sóc sức khỏe kết hợp với các loại hình du lịch khác	79
.....	79
3.2.6.3. Tour du lịch chăm sóc sức khỏe kết hợp với tuyến điểm du lịch khác..	82
.....	82
3.3. Kiến nghị, đề xuất	84
.....	84
3.3.1. Kiến nghị với Sở du lịch Quảng Ninh và chính quyền địa phương nơi có tài nguyên du lịch chăm sóc sức khỏe.....	84
.....	84
3.3.2. Kiến nghị với khu du lịch và các công ty du lịch	85
.....	85
3.3.3. Đề xuất với khách du lịch	86
.....	86
Tiêu kết chương 3.....	87
<b>PHẦN KẾT LUẬN</b> .....	<b>88</b>
<b>DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO</b> .....	<b>90</b>
<b>PHỤ LỤC MINH HỌA</b> .....	<b>92</b>

## Phần mở đầu

### 1. Lý do chọn đề tài

Trong tiến trình phát triển của xã hội loài người, có thể nói ngay từ thời Ai Cập và Hi Lạp cổ đại đã ra đời những mầm mống và dấu vết đầu tiên của du lịch. Du lịch xuất hiện với hình ảnh ban đầu là các chuyến đi hành hương với mục đích tôn giáo, dần dần kéo theo đó là các chuyến đi của các chính trị gia và các thương gia. Các tín đồ đã tiến hành các cuộc hành hương đến các công trình tôn giáo như thánh địa, nhà thờ, chùa chiền trong những ngày diễn ra các lễ hội để cầu nguyện, cúng bái, những cuộc hành hương này có thể kéo dài hàng tuần thậm chí hàng tháng. Nhìn từ đặc điểm của những chuyến đi như vậy, thấy có nhiều điểm tương đồng với khái niệm về du lịch ngày nay, được ghi lại trong Luật Du lịch Việt Nam 2017 - Khoản 1, Điều 3, Chương I: “Du lịch là các hoạt động có liên quan đến chuyến đi của con người ngoài nơi cư trú thường xuyên trong thời gian không quá 01 năm liên tục nhằm đáp ứng nhu cầu tham quan, nghỉ dưỡng, giải trí, tìm hiểu, khám phá tài nguyên du lịch hoặc kết hợp với mục đích hợp pháp khác”.

Tuy nhiên, trong thời kỳ cổ đại này thì du lịch chủ yếu mang tính tự phát do các cá nhân tự tổ chức chứ chưa hề có sự xuất hiện của các hoạt động kinh doanh du lịch. Đến thời kỳ La Mã, du lịch đã có sự phát triển hơn khi con người đã tổ chức được các chuyến đi đến các kim tự tháp Ai Cập, các ngôi đền ở khu vực ven biển địa Trung Hải và Tiểu Á để tham quan. Ngoài ra còn có sự xuất hiện mầm mống của loại hình du lịch công vụ, du lịch tham quan, du lịch chữa bệnh khi các thương gia giàu có và giới quý tộc thượng lưu cũng đã thực hiện nhiều chuyến đi để thỏa mãn nhu cầu tìm hiểu thế giới xung quanh. Đến thời kỳ phong kiến các hoạt động du lịch dần hình thành rộng rãi hơn. Tầng lớp vua chúa, quan lại tiến hành các chuyến đi nhằm mục đích ngắm cảnh, chữa bệnh, tham gia các lễ hội. Những khu vực có giá trị phục hồi sức khỏe và chữa bệnh như các suối nước nóng, các bãi biển, các địa danh nổi tiếng, các khu vực có phong cảnh đẹp... trở nên thu hút đông đảo khách du lịch. Hoạt động buôn bán kinh doanh của các thương gia cũng phát triển nhanh không chỉ trong nước mà còn phát triển mạnh ra các nước xung quanh và thúc đẩy cho hoạt động du lịch công vụ phát triển kéo theo đó là nhu cầu nghỉ ngơi ăn uống, vui chơi, giải trí tăng cao. Du lịch bắt đầu được định hình dần trở thành một ngành kinh tế. Bước sang thời kỳ cận đại, từ khoảng giữa những năm 50 của thế kỷ XVII đến chiến tranh thế giới thứ nhất du lịch phát triển và phổ biến rộng rãi hơn nhưng vẫn chỉ tập chung vào giới tư bản, quý tộc. Giữa thế kỷ XIX du lịch chính thức được coi là một ngành kinh tế với sự kiện năm 1841 Thomas Cook đã tổ chức chuyến đi du lịch đông người đầu tiên trong nước và sau đó là đi ra nước

ngoài. Đây có thể xem là sự kiện đánh dấu sự ra đời của hoạt động kinh doanh lữ hành. Thomas Cook sau đó đã thành lập công ty lữ hành, năm 1865 ông mở rộng thêm các chuyến đi tới Mỹ, Nga và các nước châu Âu khác và cuối cùng mở rộng ra các khắp các châu lục khác. Vào những năm 1880 các hoạt động kinh doanh khách sạn tại Pháp, Thụy Sĩ, Áo, cũng có bước phát triển mạnh. Sang thời kỳ hiện đại du lịch phát triển nhanh chóng với sự phát triển của công nghiệp và những phát minh về khoa học kỹ thuật. Sự xuất hiện của các phương tiện như tàu hỏa, ô tô, máy bay thân rộng và hệ thống giao thông phát triển đã tạo điều kiện cho du lịch dần trở thành một nhu cầu của quan trọng với con người. Đặc biệt là từ những năm 50 của thế kỷ XX du lịch đã phát triển mạnh mẽ và dần trở thành một ngành kinh tế quan trọng tại rất nhiều quốc gia. Năm 1979 WTO đã thông qua hiến chương chọn ngày 27/9 hàng năm là ngày du lịch thế giới.

Cùng với quá trình phát triển của du lịch, nhiều loại hình du lịch phong phú, đa dạng cũng dần được nghiên cứu và đưa vào khai thác, trong số đó phải kể đến loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Trên thực tế, Du lịch chăm sóc sức khỏe không phải gần đây mới xuất hiện mà ngay từ các cuộc hành hương của các tín đồ thời kỳ Ai Cập và Hi Lạp cổ đại, con người đã phát hiện ra tiềm năng chữa bệnh của các nguồn nước khoáng và đã tận dụng nó để hồi phục sức khỏe sau những chuyến đi dài. Đây được coi như khởi nguồn của du lịch chăm sóc sức khỏe. Sau đó, những địa phương có các tài nguyên thiên nhiên có ích cho sự chăm sóc đối với sức khỏe của con người dần dần được phát hiện và đưa vào khai thác. Tuy nhiên nếu so sánh với các loại hình du lịch truyền thống khác như du lịch văn hóa, du lịch tham quan, du lịch ẩm thực..., du lịch chăm sóc sức khỏe vẫn chưa thực sự được nhiều người quan tâm. Nhưng gần đây trước bối cảnh tình hình dịch bệnh xuất hiện nhiều (như: hội chứng hô hấp cấp tính nặng “SARS”, đại dịch sốt xuất huyết Ebola hay hiện nay là đại dịch COVID-19... ) cũng như tình trạng ô nhiễm môi trường, biến đổi khí hậu ngày một gia tăng, con người dần ý thức được việc cần phải bảo vệ bản thân khỏi các tác nhân xấu có thể ảnh hưởng đến sức khỏe của mình và gia đình. Vì vậy du lịch chăm sóc sức khỏe dần trở nên phổ biến và được mọi người quan tâm tìm hiểu nhiều hơn. Du lịch chăm sóc sức khỏe dần trở thành một loại hình du lịch phổ biến và phát triển trên thế giới có thể kể đến một số quốc gia như: Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Ấn Độ, Thái Lan. Và tại Việt Nam du lịch chăm sóc sức khỏe cũng đang trở thành một xu hướng mới được du khách quan tâm. Đây là một loại hình du lịch với nhiều tiềm năng phát triển tại rất nhiều tỉnh thành tại Việt Nam, trong số đó có Quảng Ninh. Hầu hết du khách đều đã biết đến Quảng Ninh với Vịnh Hạ Long nổi tiếng, với bãi biển Trà Cổ và nhiều công trình tôn giáo

gắn liền với đạo Phật. Đây cũng là một trong những điểm dừng chân lý tưởng cho những du khách đam mê âm thực hải sản và mua sắm. Tuy nhiên, nếu nói đến du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh thì không mấy người biết đến, trong khi đây cũng là một địa phương có nhiều tiềm năng để khai thác. Nhận thức được tiềm năng còn đang bỏ ngỏ này nên người viết đã lựa chọn đề tài: **“Tiềm năng khai thác và phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh”** cho bài khóa luận tốt nghiệp của mình.

## **2. Mục đích, ý nghĩa nghiên cứu của đề tài**

Mục đích đầu tiên của đề tài là tìm hiểu về những tài nguyên tương thích và điều kiện phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe nói chung và ở Quảng Ninh nói riêng, phân tích những giá trị sẵn có của những tài nguyên đó để làm rõ tiềm năng khai thác loại hình du lịch đó.

Mục tiêu thứ hai, trên cơ sở xem xét những tiềm lực sẵn có của Quảng Ninh, kết hợp với tài nguyên du lịch, nhu cầu của du khách để đánh giá thực trạng phát triển du lịch của Quảng Ninh nói chung, loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng, từ đó tiến tới mục tiêu thứ ba là đề ra các định hướng, giải pháp và phương án khả thi nhằm phát triển tối ưu loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe tại Quảng Ninh.

Ngoài ra, với hy vọng từ việc phân tích tiềm năng và thực trạng của Quảng Ninh, ít nhiều cũng sẽ đem lại một phần kinh nghiệm nhỏ nhoi cho các địa phương cũng mong muốn phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe này.

## **3. Đối tượng và Nhiệm vụ nghiên cứu**

Đối tượng nghiên cứu của đề tài gồm:

- + Các loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe;
- + Các điều kiện về tài nguyên du lịch tự nhiên, tài nguyên du lịch nhân văn, hệ thống cơ sở hạ tầng cơ sở vật chất kỹ thuật cùng chất lượng nguồn nhân lực... để phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe tại Quảng Ninh.
- + Những mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe tiêu biểu tại Quảng Ninh

Về nhiệm vụ nghiên cứu, trước hết, đề tài tập trung làm rõ phần lý luận cơ bản về du lịch chăm sóc sức khỏe như: khái niệm, những loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe phổ biến trên thế giới và tại Việt Nam; Lịch sử hình thành và phát triển của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới và tại Việt Nam; Những điều kiện cần có để phát triển loại hình du lịch này tại Việt Nam nói chung và Quảng Ninh nói riêng

Thứ hai, đề tài đi sâu phân tích tài nguyên du lịch chăm sóc sức khỏe, chính sách phát triển du lịch của Quảng Ninh đồng thời đánh giá những thuận lợi khó khăn, cơ hội thách thức trong việc phát triển loại hình du lịch chăm sóc khỏe ở Quảng Ninh hiện nay và trong tương lai.

Nhiệm vụ quan trọng nhất của đề tài là đưa ra giải pháp, sáng kiến, kiến nghị phù hợp để loại hình du lịch này có khả năng được đưa vào khai thác, phát triển thuận lợi và mang lại lợi ích cùng doanh thu cao.

Về phạm vi nghiên cứu:

+ Thời gian nghiên cứu: Đề tài được nghiên cứu từ ngày 11/10/2021 đến ngày 31/12/2021.

+ Không gian nghiên cứu: chủ yếu tập trung nghiên cứu du lịch chăm sóc sức khỏe tại Quảng Ninh, tiêu biểu là khu nghỉ dưỡng suối nước nóng Yoko - Onsen Quang Hanh và khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử.

#### **4. Phương pháp nghiên cứu**

##### ***4.1. Phương pháp thu thập và xử lý thông tin***

Phương pháp đầu tiên cần sử dụng đó chính là phương pháp thu thập và xử lý thông tin. Thông tin trong bài khóa luận được thu thập từ nhiều nguồn chính thống đáng tin cậy như: tài liệu bộ sở ban ngành liên quan Bộ Văn hóa thể thao và du lịch, Sở văn hóa thể thao và du lịch Quảng Ninh, Tổng cục thống kê, các đề tài nghiên cứu liên quan, các trang web của các cơ sở kinh doanh dịch vụ, những bài viết liên quan từ sách báo, mạng internet... Sau khi thu thập thông tin tài liệu từ những nguồn chính thống đáng tin cậy nói trên, người nghiên cứu sẽ tiến hành phân loại và xử lý thông tin để bổ xung những thông tin có ích vào bài đề tài nghiên cứu.

##### ***4.2. Phương pháp khảo sát thực địa***

Khảo sát thực địa là phương pháp giúp tiếp cận vấn đề một cách xác thực nhất, giúp người nghiên cứu đánh giá khách quan và có cái nhìn toàn diện về đối tượng nghiên cứu. Nó yêu cầu người nghiên cứu sử dụng nhiều kỹ năng như:

Kỹ năng quan sát: người nghiên cứu phải trực tiếp tiếp xúc với đối tượng thực tế thông qua các cách thức như nghe nhìn, sử dụng các phương tiện kỹ thuật để ghi âm ghi hình lại, đảm bảo, ghi nhận sự việc diễn ra thực tế chính xác.

Kỹ năng phỏng vấn: người nghiên cứu phải chuẩn bị các câu hỏi để đưa ra cho người được phỏng vấn để thu thập thông tin. Các câu hỏi phải được chuẩn bị và chọn lọc kỹ càng, lên sẵn một danh sách các câu hỏi và sắp xếp theo một trình tự nhất định.

Trong quá trình thực hiện bài khóa luận này, do ảnh hưởng của tình hình dịch bệnh nên người viết không thể đi thực địa trọn vẹn cả hai địa phương đề xuất nghiên cứu, nhưng cũng đã cố gắng đến trực tiếp khu khu nghỉ dưỡng suối nước nóng Yoko - Onsen Quang Hanh để có được những trải nghiệm chân thực và thông tin chính xác cho bài nghiên cứu của mình.

### **4.3. Phương pháp phân tích tổng hợp số liệu**

Sau khi khảo sát thực địa và thu thập xử lý thông tin thì người nghiên cứu cần phân tích phân loại các thông tin, đánh giá tổng hợp để có cái nhìn, nhận định đầy đủ nhất. Tiếp theo, từ những thông tin được phân tích thì cần tìm mối liên kết, điểm chung rồi tổng hợp lại để có những thông tin số liệu đầy đủ và chính xác nhất.

Trong quá trình phân tích tổng hợp số liệu cũng cần vai trò của các phương pháp hỗ trợ như:

+ **Phương pháp so sánh:** Khi tìm hiểu thông tin tài liệu chúng ta sẽ bắt gặp những thông tin tại liệu có những yếu tố tương đồng. Đây là lúc chúng ta cần sử dụng phương pháp so sánh. So sánh để tìm sự khác biệt, so sánh để làm nổi bật vấn đề đang quan tâm... Phương pháp này sẽ giúp cho bài khóa tăng tính hấp dẫn và sức hút tạo tính cạnh tranh và đối chiếu thực tế.

+ **Phương pháp liệt kê:** Trong bài khóa luận khi đưa ra các thông tin dẫn chứng, các dẫn chứng cụ thể thì chúng ta sẽ cần phải sử dụng phương pháp liệt kê. Có thể liệt kê những thông tin dẫn chứng tương đồng hoặc tương phản tùy vào mục đích của người nghiên cứu.

## **5. Bố cục của đề tài**

Kết cấu của khóa luận, ngoài Lời cảm ơn, Phần mở đầu, Kết luận, phụ lục và Tài liệu tham khảo thì nội dung chính của khóa luận được chia thành 3 chương:

- Chương 1. Cơ sở lý luận chung về loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe và tổng quan về du lịch chăm sóc sức khỏe tại Việt Nam
- Chương 2. Tiềm năng và thực trạng khai thác loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe tại Quảng Ninh
- Chương 3. Đề xuất giải pháp tăng cường khả năng khai thác và phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh

# CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CHUNG VỀ LOẠI HÌNH DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE VÀ TỔNG QUAN VỀ DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE TẠI VIỆT NAM

## 1.1. Cơ sở lý luận chung về loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe

### 1.1.1. Khái niệm “Du lịch chăm sóc sức khỏe”

Có nhiều tên gọi khác nhau để hình dung về các loại hình du lịch có liên quan đến vấn đề sức khỏe của con người. Đó là các tên gọi như: Health Tourism, Medical Tourism và Welless Tourism. Nếu dịch sang ngôn ngữ tiếng Việt, có thể coi “Health Tourism” là “Du lịch sức khỏe”, “Medical Tourism” là “Du lịch chữa bệnh” hay “Du lịch y tế”; và “Welless Tourism” được dịch là “Du lịch chăm sóc sức khỏe”. Mặc dù vậy, ngay trong bản thân giới học thuật cũng có nhiều cách hiểu khác nhau và đôi khi vẫn có sự lẫn lộn giữa các thuật ngữ kể trên. Vậy để có thể hiểu rõ thế nào là loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe, chúng ta hãy cùng nhau tìm hiểu và phân tích nội hàm của các khái niệm trên:

**Medical tourism** hay **medical travel**: được dịch là Du lịch sức khỏe hoặc du lịch y tế, là một thuật ngữ thường được các hãng du lịch và phương tiện truyền thông dùng để nói về kỹ nghệ đưa khách đi du lịch đến một nước khác với mục đích chính là nhận các dịch vụ chăm sóc y tế. Dịch vụ du lịch y tế gồm những hoạt động du lịch sử dụng biện pháp y tế, thuốc (có can thiệp xâm lấn và không xâm lấn), có thể bao gồm hoạt động chẩn đoán, điều trị, chữa khỏi, phòng ngừa và phục hồi thậm chí bao gồm cả các hình thức phẫu thuật tổng hợp đặc biệt như thay khớp nối (đầu gối/hông), phẫu thuật tim, nha khoa và phẫu thuật thẩm mỹ. Những người thực hiện cũng như khách hàng sử dụng các kênh không chính thức như hợp đồng thông qua các phương tiện truyền thông với ít quy định hoặc giám sát về mặt luật pháp để đảm bảo chất lượng cũng như ít sự hỗ trợ cho việc bồi thường chính thức nếu cần.

**Wellness Tourism** - Du lịch chăm sóc sức khỏe: trong tiếng Anh, từ “Wellness” hàm chứa ý nghĩa của hai từ “Healthy” và “Spiritual” tức ám chỉ sự khỏe mạnh về mặt thể chất và sự khỏe mạnh về mặt tinh thần. Do đó Wellness tourism chính là muốn nói đến loại hình du lịch giúp du khách không những có được sự thư giãn đầu óc sau những ngày làm việc mệt mỏi mà còn cải thiện thể chất. Hay nói cách khác, Wellness tourism là loại hình du lịch làm cho du khách trở nên thư giãn, thoải mái, hết mệt mỏi, uể oải trong quá trình trải nghiệm du lịch. Tour du lịch được thực hiện nhằm mục đích tăng cường sức khỏe tinh thần, thể chất



cho chính du khách, refresh cơ thể thông qua việc khai thác nhiều hoạt động thể chất, tâm lý hay tâm linh, điển hình là việc thực hiện những liệu trình chăm sóc, nâng cao sức khỏe đặc biệt như tắm nước khoáng, massage, yoga, thiền,... kết hợp song song việc tham quan du lịch những địa điểm linh thiêng, giàu tính nhân văn, những phong cảnh hùng vĩ, thanh bình, độc đáo...nhằm giúp du khách hưởng thụ trọn vẹn được sự tuyệt vời của cuộc sống và có cái nhìn tích cực hơn, mau chóng đưa cơ thể đạt trạng thái cân bằng, khỏe khắn.

Nếu hiểu theo nghĩa rộng, có người coi Du lịch chăm sóc sức khỏe bao gồm cả Du lịch chăm sóc sức khỏe đơn thuần (Wellness Tourism) và cả du lịch chữa bệnh /du lịch y tế (Medical Tourism), bởi vì trong dịch vụ y tế có chăm sóc sức khỏe, trong dịch vụ chăm sóc sức khỏe có dịch vụ y tế. Khái niệm dịch vụ chăm sóc sức khỏe cho khách du lịch được sử dụng rộng rãi trong thời đại ngày nay khi mà khách du lịch không chỉ có nhu cầu tham quan, nghỉ ngơi khi đi du lịch mà còn muốn được cải thiện sức khỏe thể chất và tinh thần của mình trong chuyến đi và đôi khi lựa chọn làm mục tiêu chính của chuyến du lịch.

Như vậy có thể nói, đã có lúc trong thực tiễn, du lịch chăm sóc sức khỏe còn bị đồng nhất với du lịch khám chữa bệnh; có nhiều cá nhân và tổ chức coi là du lịch y tế. Nhưng qua các phân tích ở trên có thể khẳng định du lịch y tế bao gồm du lịch khám, chữa bệnh và du lịch chăm sóc sức khỏe. Để có những dẫn chứng về sự chưa thống nhất về khái niệm “Du lịch chăm sóc sức khỏe”, đề tài xin trích dẫn một số định nghĩa sau:

Theo Connell (2006): “Du lịch sức khỏe (health tourism), du lịch chăm sóc sức khỏe (wellness tourism), du lịch chữa bệnh (medical tourism), du lịch dịch vụ spa (spa tourism)... là các loại hình du lịch mà ở đó, khách du lịch sẽ dành thời gian rỗi để cải thiện sức khỏe... không chỉ về mặt thể chất mà còn phải cả về mặt tinh thần của du khách”. (A Modern Synthesis by Joanne Connell [2]).

Theo Smith Kelly (Trưởng Khoa Sinh lý học trường Đại học Melbourne) năm 2006 xác định: “Du lịch chăm sóc sức khỏe là tổng hợp của tất cả các mối quan hệ và hiện tượng trong hành trình và lưu trú của những người có động cơ chính là để bảo vệ hoặc tăng cường sức khỏe của họ. Họ ở lại trong một khách sạn chuyên cung cấp các bí quyết chuyên nghiệp và phù hợp để phù hợp chăm sóc cá nhân. Họ yêu cầu một gói dịch vụ toàn diện bao gồm chăm sóc thể chất, sắc đẹp hoặc các yếu tố khác như chế độ ăn uống, dinh dưỡng lành mạnh, thư giãn, thiền định và các hoạt động liên quan đến thể chất và tinh thần.” [2]

Tiến sĩ Prem Jagyasi (Người Ấn Độ, tác giả của nhiều công trình nghiên cứu về du lịch y tế, chăm sóc sức khỏe toàn cầu và du lịch chăm sóc sức khỏe) cho

rằng: “Du lịch chăm sóc sức khỏe là quá trình du khách tìm kiếm một hành trình cụ thể để cải thiện hoặc tăng cường sức khỏe và phúc lợi của họ. Khách du lịch sẽ ở trong một điểm đến cụ thể nơi họ sẽ được cung cấp các hoạt động thể chất khác nhau, tăng cường sức khỏe, phương pháp thư giãn và thực phẩm bổ dưỡng trong một gói toàn diện”. [3]

Như vậy, có thể khẳng định du lịch chăm sóc sức khỏe và du lịch khám chữa bệnh là hai khái niệm hoàn toàn khác nhau, không thể gộp chung làm một. Trong khi du lịch khám, chữa bệnh được hình thành khi con người có nhu cầu du lịch đến nơi có điều kiện y tế, khám chữa bệnh tốt hơn và bản thân người đó đã mang bệnh sẵn. Còn du lịch chăm sóc sức khỏe có ý nghĩa phòng bệnh, những ai muốn hướng đến một cuộc sống khỏe mạnh, nâng cao chất lượng đời sống thì có thể lựa chọn loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Bản thân người đó không nhất thiết phải mang mầm bệnh mà việc họ lựa chọn du lịch chăm sóc sức khỏe nhằm để thư giãn xả stress, nghỉ ngơi, tạm quên đi những tiêu cực xảy ra trong cuộc sống hằng ngày. Du lịch khám chữa bệnh phần lớn mục đích là để chữa bệnh, tham gia vào chẩn đoán điều trị, được giám sát, theo dõi của các y bác sĩ. Trong khi đó, du lịch chăm sóc sức khỏe hoàn toàn không có sự xâm lấn mang tính chất y học. Sau đây, đề tài xin phân biệt rõ hơn về du lịch chăm sóc sức khỏe với du lịch y tế và du lịch truyền thống nói chung:

### **Phân biệt du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch chữa bệnh và du lịch truyền thống**

	<b>Du lịch chăm sóc sức khỏe</b>	<b>Du lịch y tế</b>	<b>Du lịch truyền thống</b>
<b>Đối tượng</b>	Dành cho những người muốn chăm sóc, nâng cao sức khỏe. Hướng tới một cuộc sống khỏe mạnh, nâng cao chất lượng cuộc sống, giảm stress	Dành cho những người mà bản thân họ đã có bệnh trong người và có nhu cầu đến nơi có các điều kiện về y tế, khám chữa bệnh tốt hơn.	Dành cho những người muốn tham quan, khám phá và tìm hiểu, trải nghiệm hoặc trong mục đích nghỉ ngơi, giải trí, thư giãn; cũng như mục đích hành nghề và những mục đích khác nữa
<b>Mục</b>	Phòng bệnh	Khám, chữa bệnh	Nghỉ ngơi giải trí,

<b>đích</b>			trải nghiệm những cái mới.
<b>Phân loại</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Theo phạm vi lãnh thổ: du lịch chăm sóc sức khỏe nội địa và du lịch chăm sóc sức khỏe quốc tế</li> <li>- Theo xuất phát điểm của mục đích: du lịch chăm sóc sức khỏe sơ cấp (mục đích ban đầu là chăm sóc cải thiện sức khỏe) và du lịch chăm sóc sức khỏe thứ cấp (mục đích chăm sóc sức khỏe nảy sinh trong chuyến đi)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Theo phạm vi lãnh thổ: du lịch y tế nội địa và du lịch y tế quốc tế.</li> <li>- Theo tiêu thức khám, điều trị và chăm sóc sức khỏe: du lịch y tế khám chữa bệnh và du lịch y tế chăm sóc sức khỏe(du lịch chăm sóc sức khỏe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Du lịch tham quan.</li> <li>- Du lịch văn hóa.</li> <li>- Du lịch ẩm thực.</li> <li>- Du lịch xanh.</li> <li>- Du lịch MICE.</li> <li>- Teambuilding.</li> <li>.....</li> </ul>
<b>Độ phổ biến</b>	Ít phổ biến hơn	Ít phổ biến hơn	Phổ biến nhất

Dựa trên những dẫn chứng và phân tích trên, đề tài xin nêu ra một định nghĩa chung nhất về khái niệm “Du lịch chăm sóc sức khỏe” như sau: *“Du lịch chăm sóc sức khỏe là sự tổng hòa các mối quan hệ và các hiện tượng nảy sinh từ việc rời khỏi nơi cư trú thường xuyên của khách du lịch đến các địa điểm phù hợp nhằm làm tăng hoặc ổn định, phục hồi thể chất, tinh thần và tình trạng khỏe mạnh hay hạnh phúc khi được trải nghiệm các dịch vụ chăm sóc sức khỏe”*.

Ngoài ra, cũng có thể mượn định nghĩa của nhà nghiên cứu Đỗ Hải Yến để hình dung về Du lịch chăm sóc sức khỏe là: *“Một loại hình du lịch trải nghiệm sức khỏe, được thiết kế tại điểm nghỉ dưỡng tự nhiên thuận lợi nhằm tạo điều kiện để khách du lịch tái kết nối với chính mình từ đó nuôi dưỡng, phát triển bản thân về phương diện thể chất, tinh thần, cảm xúc, tâm linh; tách biệt khách du lịch khỏi những lo lắng của cuộc sống thường ngày; tạo ra sự cởi mở, đón nhận sự thay đổi tích cực sau chương trình du lịch”* [7]

### **1.1.2. Sự hình thành và phát triển của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe**

#### **1.1.2.1. Trên thế giới**

Từ rất lâu, du lịch chăm sóc sức khỏe đã có lịch sử hình thành và phát triển riêng của mình. Du lịch chăm sóc sức khỏe xuất hiện hàng nghìn năm trước khi

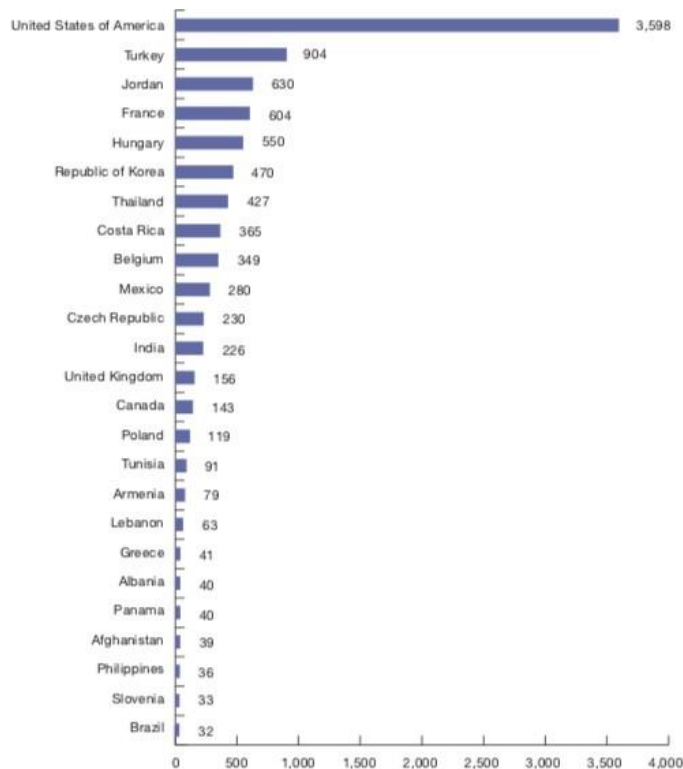
những người hành hương Hy Lạp đi từ vùng Địa Trung Hải rộng lớn đến vùng lãnh thổ nhỏ bé thuộc vịnh Saronic có tên gọi Epidauria. Vùng đất này vốn là nơi thờ vị thần chữa bệnh Asklepios. Epidauria trở thành điểm du lịch chăm sóc sức khỏe đầu tiên. Theo viện nghiên cứu trị liệu Hoa Kỳ (2020): Từ 3000- 1500 TCN, trong thời kỳ cổ đại, các phương thức trị liệu sức khỏe cho con người đã ra đời, sau đó được phát triển ở các quốc gia Trung Quốc, Hy Lạp (500 TCN), các phương pháp chữa bệnh nhờ vào vi lượng đồng cân (homoeopathy) đã ra đời và phát triển vào những năm 1790; phương pháp chữa bệnh nhờ vào nước (Hydrotherapy) vào những năm 1860; phương pháp nắn xương khớp, bấm huyệt (chiropractic) cũng phát triển vào những năm 1890, việc sử dụng các cây thuốc lá trong chữa bệnh (organic farming) cũng phát triển vào những năm 1950. Trình độ phát triển của các phương pháp chữa bệnh trong những năm 1960 và đến những năm 1970, trung tâm chăm sóc sức khỏe, trị liệu đầu tiên đã ra đời ở California, Hoa Kỳ. Các phương pháp trị liệu truyền thống trở thành một xu thế chủ đạo, phát triển ở các quốc gia như Bhutan, Ấn Độ, Malaysia... rồi lan tỏa trên toàn cầu (2010). Các quốc gia đi đầu về mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe phải kể đến Nhật Bản với hình thức tắm onsen tạo nên thương hiệu du lịch nghỉ dưỡng của xứ sở Phù Tang, tắm đá muối tại Hàn Quốc, các tour du lịch kết hợp thiền định và Yoga tại Ấn Độ...

Một số quốc gia có ngành Du lịch chăm sóc sức khỏe phát triển bậc nhất thế giới có thể kể đến là Trung Quốc, Ấn Độ, Thái Lan... Tại Trung Quốc, trong những năm gần đây đã tăng cường chú ý phát triển ngành y tế và chăm sóc sức khỏe, tiếp thị cho cả khách du lịch trong nước và quốc tế về sự đa dạng của hoạt động cải thiện sức khỏe và các dịch vụ chăm sóc sức khỏe được cung cấp trên toàn quốc, đặc biệt là các dịch vụ có nguồn gốc từ truyền thống y học cổ truyền Trung Hoa. Điều này là dễ hiểu bởi Trung Quốc có một nền văn hóa lâu đời, cùng một số truyền thống riêng phù hợp để phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe như truyền thống Y học Trung Quốc, khí công, thiền định và võ thuật, thiền Phật giáo...

Ấn Độ cũng là một trong những quốc gia lâu đời nhất về Du lịch chăm sóc sức khỏe. Ấn Độ là gương mẫu cho nhiều quốc gia khác trong việc thực hành liệu pháp cân bằng giữa tinh thần và thể xác để chăm sóc sức khỏe toàn diện. Nhiều truyền thống của Ấn Độ đang được đem sang các nước khác và được giới thiệu trong các chương trình Du lịch chăm sóc sức khỏe trên toàn thế giới như: Ayurveda, yoga, thiền... Ấn Độ cũng đang tận dụng sự quan tâm của toàn cầu đối với yoga, thiền và sức khỏe Ayurveda để thu hút khách du lịch trên toàn thế giới đến trải nghiệm các bộ môn trên. Năm 2016, Ấn Độ thành lập ban Xúc tiến Du lịch Chữa bệnh & Sức khỏe Quốc gia để cung cấp các chính sách và tư vấn về các lĩnh vực này [1].

Trong thế kỷ XXI, du lịch chăm sóc sức khỏe được khẳng định vị trí và vai trò trong các “chỉ số hạnh phúc” (the blooming) năm 2012, và được nhìn nhận như một ngành kinh tế du lịch với các phương pháp trị liệu, chữa lành toàn cầu vào năm 2013. Năm 2014, Viện Nghiên cứu sức khỏe toàn cầu (Global wellness institute) chính thức được thành lập và liên tục mở rộng phạm vi, ảnh hưởng trên phạm vi toàn cầu; những khu vực bất động sản nghỉ dưỡng, spa với định hướng trị liệu, phục hồi và nghỉ dưỡng mở rộng phạm vi trên toàn thế giới, đặc biệt ở những điểm đến du lịch có nguồn suối khoáng phát triển, có tài nguyên tự nhiên đa dạng, khí hậu phù hợp cho trị liệu sức khỏe.

Theo thống kê, do du lịch chăm sóc sức khỏe dành cho đối tượng khách du lịch có khả năng chi tiêu khá cao và ở dài ngày, nên tổng thu từ khách du lịch của hoạt động này ở các quốc gia trên thế giới được ghi nhận khá ấn tượng. Theo dữ liệu thương mại được báo cáo năm 2015 của một nhóm quốc gia (UNWTO, ETC, 2018), Mỹ là nước có thu nhập lớn nhất (3.600 triệu USD) và khách du lịch của quốc gia này chi tiêu (1.800 triệu USD) về du lịch quốc tế liên quan đến sức khỏe. Thổ Nhĩ Kỳ đã tạo ra khoảng 900 triệu USD doanh thu trong năm 2015, trong khi khách du lịch đến từ Kuwait chi khoảng 1.600 triệu USD và Đức khoảng 900 triệu USD cho các chuyến du lịch quốc tế vì các mục đích liên quan đến sức khỏe [3].



**Hình 1: Doanh thu từ du lịch chăm sóc sức khỏe quốc tế năm 2015 (Đơn vị: triệu USD) [Nguồn: Quỹ tiền tệ quốc tế, 2015]**

Cùng với sự phát triển của du lịch chăm sóc sức khỏe, các dịch vụ liên ngành như nhà hàng, khách sạn, shopping với định hướng thời trang, đồ tập cũng phát triển theo định hướng du lịch chăm sóc sức khỏe. Theo thống kê của viện nghiên cứu chăm sóc sức khỏe toàn cầu Năm 2017: Toàn thế giới đạt 4,5 tỉ \$, trong đó Châu Á có: 258 triệu lượt chuyến đi có liên quan đến du lịch trị liệu, đứng đầu là Trung Quốc và Bali, Các suối khoáng nóng ở Châu Á, Thái Bình Dương đứng đầu các điểm đến đầu tư.

Theo số liệu năm 2018, nhóm các quốc gia tạo ra doanh thu du lịch quốc tế liên quan đến sức khỏe từ 200 triệu USD đến 800 triệu USD như: Jordan, Pháp, Hungary, Bỉ, Thái Lan, Hàn Quốc, Costa Rica, Bỉ, Mexico, Cộng hòa Séc và Ấn Độ. Trong số những nước chi tiêu nhiều nhất, Bỉ, Oman và Canada đã có báo cáo chi tiêu cho việc đi lại liên quan đến sức khỏe từ 400 triệu USD đến 600 triệu USD (UNWTO, ETC, 2018).

Những quốc gia có thu nhập ròng (doanh thu thu vượt quá chi tiêu) bao gồm Hoa Kỳ (1.800 triệu USD), Hàn Quốc (403 triệu USD), Pháp (334 triệu USD), Mexico (209 triệu USD), Cộng hòa Séc (123 triệu USD) và Vương quốc Anh (17 triệu USD). Xuất khẩu du lịch sức khỏe đóng góp vào cán cân thương mại du lịch, mặc dù thu nhập ròng tương đối khiêm tốn ở một số quốc gia. Đối với nhiều nước OECD, đặc biệt là ở châu Âu, số liệu về xuất khẩu du lịch sức khỏe có thể vẫn bị đánh giá thấp đáng kể (UNWTO, ETC, 2018).

Như vậy có thể thấy, Du lịch chăm sóc sức khỏe là một thị trường vô cùng giàu tiềm năng và còn nhiều cơ hội còn đang bỏ ngỏ. Tuy nhiên, ba năm gần đây do đại dịch Covid-19, nên bức tranh du lịch toàn cầu cũng bị ảnh hưởng nặng nề, kéo theo doanh thu của nhiều loại hình du lịch bị sụt giảm, trong đó có du lịch chăm sóc sức khỏe.

#### 1.1.2.2. Tại Việt Nam

Đi cùng với sự hình thành và phát triển của du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới thì du lịch chăm sóc sức khỏe của Việt Nam cũng đã hình thành từ rất lâu nhưng chỉ thực sự phát triển và được nhiều người biết đến và quan tâm từ đầu những năm 2000 khi những suối nước khoáng nóng, những chương trình du lịch kết hợp chăm sóc nâng cao sức khỏe được quan tâm đầu tư phát triển mạnh. Theo ông Trần Quốc Bảo, chuyên gia hàng đầu về du lịch chữa bệnh và đầu tư y tế tại Đông Nam Á nhận định Việt Nam với vị trí chiến lược, nằm ở trung tâm Đông Nam Á, và sự ổn định chính trị, cùng hơn 3 triệu người Việt Nam Việt Kiều là một lợi thế cạnh tranh độc đáo về dịch vụ du lịch sức khỏe. Các kỹ thuật da liễu, thẩm

mỹ, lasik đến những phẫu thuật phức tạp như mổ tim, chấn thương chỉnh hình, y học thể thao, phẫu thuật nội soi, ung bướu, thụ tinh ống nghiệm, ghép tạng là những phẫu thuật phổ biến thu hút khách nước ngoài.

Từ tháng 11/2006, Chương trình du lịch chăm cứu nâng cao sức khỏe và chữa bệnh đã mở đầu trên thị trường du lịch. GS. Nguyễn Tài Thu đã lập đề án và trực tiếp triển khai. Đây là chương trình ứng dụng tinh hoa y dược học dân tộc, khai thác phong thủy và văn hóa Việt Nam trong việc chăm sóc, nâng cao sức khỏe và chữa bệnh cho khách du lịch. Hiện nay, một số du khách nước ngoài chủ yếu đến từ Thụy Điển, Australia, Đức... mới chỉ biết đến tên tuổi thầy thuốc nhân dân Nguyễn Tài Thu, một chuyên gia hàng đầu trong lĩnh vực châm cứu chữa bệnh. Ông đã kết hợp với Tập đoàn Y học Quốc tế Du lịch, NTT Acupuncture Medical Tourism International Group (Thụy Điển), quảng bá, tổ chức các tour du lịch châm cứu kết hợp khí công để chữa bệnh tại Việt Nam khi du khách đến Việt Nam. Tuy nhiên, với số lượng vài trăm khách mỗi năm thì doanh thu từ loại hình du lịch chữa bệnh tại Việt Nam cũng không đáng kể.

Tới nay, một số địa điểm phổ biến nhất để tham gia các tour du lịch này có thể kể tới Ba Vì (Hà Nội), Yên Tử, Thiên viện Trúc Lâm (Tam Đảo - Vĩnh Phúc), Thiên viện Trúc Lâm Bạch Mã, Alba Thanh Tân (Huế), Nha Trang (Khánh Hòa), Tả Phìn Hồ (Hà Giang)... Nổi tiếng nhất vẫn là du lịch sức khỏe tại Ba Vì. Ba Vì thực sự là một vùng đất vô cùng quý giá bởi những gì tạo hóa đã ban tặng cho nơi đây. Ở Ba Vì có cả một kho báu tiềm năng về thiên nhiên non nước với những dãy núi trập trùng, những cánh rừng xanh bạt ngàn hùng vĩ, những thác nước, suối nước, hồ nước thơ mộng, trữ tình cùng một hệ sinh thái vô cùng phong phú. Nơi đây cũng có rất nhiều khu du lịch sinh thái nổi tiếng phù hợp cho mục đích nghỉ dưỡng, thư giãn. [2]

Phong cảnh Thiên Sơn Ba Vì thực sự thích hợp cho việc chữa lành tâm hồn và thể chất. Điển hình có thể kể đến khu vực Thiên Sơn - Suối Ngà với những tour du lịch chữa lành của Medi Thiên Sơn. Đơn vị này cung cấp một số dịch vụ chuyên nghiệp như tour một ngày sống lành, tour chữa lành chuyên biệt với những hoạt động: trải nghiệm Yoga - thiền - bấm huyệt - bắt mạch, chẩn trị bệnh tật và tư vấn chăm sóc sức khỏe cùng thiền sư và y sư giữa núi rừng Tản Viên; thưởng thức các món ăn tốt cho sức khỏe: cháo trường thọ, trà dưỡng nhan và đặc biệt là các món ăn dược thiện để nâng cao sức đề kháng; hình thành thói quen ăn uống cho năng lượng bên trong; dược học bài tập ngắn để thực hiện tại gia, giúp giảm đau xương khớp,

mỗi vai gáy, lưu thông khí huyết; ngâm chân bằng thảo dược núi Tô, bấm huyết trị liệu...

Việt Nam còn có khu du lịch chữa bệnh Bảo Long thuộc Tập đoàn Y Dược Bảo Long Nằm ở thôn Trại Hồ (Sơn Tây, Hà Nội), tổ chức theo mô hình du lịch kết hợp khám chữa bệnh rất được yêu thích hiện nay. Du khách được trực tiếp tham quan vườn trồng các cây thuốc quý hiếm, nơi bào chế thuốc, siêu thị thuốc chứa hàng ngàn sản phẩm Đông dược... [4]

Bên cạnh việc thu hút khách du lịch tới Việt Nam kết hợp khám chữa bệnh theo phương pháp cổ truyền, trong vài năm trở lại đây Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh đã xây dựng một số bệnh viện lớn, trang bị hiện đại theo tiêu chuẩn quốc tế và kinh doanh theo mô hình của các bệnh viện trong khu vực để thu hút khách từ các nước lân cận như Lào, Campuchia...

Một số công ty lữ hành cũng đã tổ chức một số tour du lịch nước ngoài như:

- Tour làm đẹp tại Hàn Quốc.
- Tour du lịch Nhật Bản kết hợp tầm soát ung thư.
- Tour du lịch Australia kết hợp kiểm tra hiểm muộn cho các cặp đôi.
- Tour Mỹ tầm soát ung thư.
- Tour du lịch khám tổng quát tại Singapore.
- Tour Nhật Bản kết hợp làm tế bào gốc.

Ngoài ra, một số công ty, tập đoàn lớn hàng năm thường có chính sách đãi ngộ cho cán bộ, nhân viên những gói khám tại nước ngoài theo những tour du lịch riêng.

Việt Nam đang dần trở thành một điểm đến du lịch chữa bệnh mới của Châu Á - theo một nhận định gần đây của Đài tiếng nói Hoa Kỳ VOA. Chi phí đi lại, dịch vụ lưu trú và nhân lực y khoa giá rẻ, cạnh tranh so với các bệnh viện ở Mỹ, Châu Âu và các nước trong khu vực. Khoảng 350.000 người nước ngoài đến Việt Nam khám chữa bệnh và mang về cho đất nước này 2 tỷ đô la Mỹ năm 2018 .

### ***1.1.3. Phân loại loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe***

Khái niệm dịch vụ chăm sóc sức khỏe cho khách du lịch được sử dụng rộng rãi trong thời đại ngày nay khi mà khách du lịch không chỉ có nhu cầu tham quan, nghỉ ngơi khi đi du lịch mà còn muốn được cải thiện sức khỏe thể chất và tinh thần của mình trong chuyến đi và đôi khi lựa chọn làm mục tiêu chính của chuyến du lịch. Dịch vụ chăm sóc sức khỏe cho khách du lịch được chia thành 2 nhóm chính:



(1) *Dịch vụ du lịch chăm sóc sức khỏe thuần túy*: gồm những hoạt động du lịch hướng tới việc cải thiện và cân bằng những vấn đề chính của cuộc sống con người bao gồm thể chất, tinh thần, tình cảm, trí tuệ. Động lực chính cho khách du lịch sử dụng các dịch vụ chăm sóc sức khỏe là tham gia vào các hoạt động phòng ngừa, chủ động, nâng cao lối sống như thể dục, ăn uống lành mạnh, thư giãn, chăm sóc và chữa bệnh.

(2) *Dịch vụ du lịch y tế*: gồm những hoạt động du lịch sử dụng biện pháp y tế, thuốc (có can thiệp xâm lấn và không xâm lấn), có thể bao gồm hoạt động chẩn đoán, điều trị, chữa khỏi, phòng ngừa và phục hồi.

Các *dịch vụ chăm sóc sức khỏe thuần túy* cho khách du lịch thường bao gồm: Làm đẹp và chống lão hóa; Ăn uống lành mạnh, dinh dưỡng và giảm cân; Tập thể dục và trí óc; Du lịch chăm sóc sức khỏe; Phòng chống bệnh tật; Thuốc bổ sung và thuốc thay thế; Spa; xoa bóp, bấm huyệt; Tắm nước khoáng nóng; Tắm ngâm lá thuốc... Các *dịch vụ du lịch y tế* có thể gồm: Giải phẫu thẩm mỹ; Điều trị sinh sản (IVF); Chăm sóc nha khoa; Châm cứu; Điều trị ung thư; Điều trị các bệnh về xương khớp, bệnh mắt, bệnh tim, bệnh về thần kinh; Phẫu thuật ghép tạng...

Dựa theo cách phân loại du lịch y tế, cũng có thể phân loại du lịch chăm sóc sức khỏe theo hai cách:

1) *Phân loại du lịch chăm sóc sức khỏe dựa trên tiêu thức phạm vi lãnh thổ*: Có thể chia du lịch chăm sóc sức khỏe thành thành du lịch chăm sóc sức khỏe nội địa và du lịch chăm sóc sức khỏe quốc tế. Du lịch chăm sóc sức khỏe nội địa là loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe mà điểm xuất phát và điểm đến của khách cùng nằm trong lãnh thổ của một quốc gia. Còn du lịch chăm sóc sức khỏe quốc tế có thể hiểu là loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe mà điểm xuất phát và điểm đến của khách nằm ở lãnh thổ của các quốc gia khác nhau, khách du lịch phải qua biên giới và tiêu ngoại tệ ở nơi đến du lịch. Loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe quốc tế đối với một quốc gia lại có thể chia thành du lịch chăm sóc sức khỏe quốc tế đến và du lịch chăm sóc sức khỏe quốc tế ra nước ngoài.

2) *Phân loại theo xuất phát điểm của mục đích du lịch chăm sóc sức khỏe*: Có thể chia du lịch chăm sóc sức khỏe thành thành du lịch chăm sóc sức khỏe sơ cấp và du lịch chăm sóc sức khỏe thứ cấp. Du lịch chăm sóc sức khỏe sơ cấp là loại hình du lịch mà mục đích ban đầu chủ yếu là để cải thiện, chăm sóc sức khỏe. Còn du lịch chăm sóc sức khỏe thứ cấp là loại hình du lịch mà mục đích chăm sóc sức khỏe nảy sinh trong chuyến du lịch với mục đích khác như tham quan, giải trí, du lịch MICE [3].

Tóm lại, tuy nói rằng xu hướng du lịch chăm sóc đang phổ biến tại các quốc gia là thực tế, nhưng, loại hình du lịch này xét ở trên diện rộng toàn cầu thì vẫn còn là loại hình du lịch khá mới mẻ. Khách hàng của du lịch chăm sóc sức khỏe là những người muốn tìm kiếm sự cân bằng trong thể chất và tinh thần. Trong loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe có sự kết hợp giữa du lịch với y tế, nhưng không có sự xâm nhập hoặc can thiệp y tế, mà các liệu trình chăm sóc sức khỏe chuyên biệt như thiền, yoga, massage hàng ngày, giúp thải độc, thanh lọc và trẻ hóa cơ thể thông qua chế độ ăn uống riêng được các chuyên gia, bác sĩ đã có kinh nghiệm thiết kế.

## **1.2. Giới thiệu một số mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe thành công trên thế giới**

### ***1.2.1. Mô hình tắm suối nước nóng Onsen Nhật Bản***

Theo thống kê của JNTO năm 2019, Nhật Bản đã đón một lượng du khách nước ngoài kỷ lục lên tới gần 32 triệu lượt, tổng thu từ các du khách quốc tế của Nhật Bản lên tới 4.810 tỷ yên (38,98 tỷ USD). Đây là năm thứ 7 liên tiếp, tổng thu từ các du khách quốc tế của Nhật Bản tăng. Đáng chú ý, so với nhiều quốc gia khác, chi tiêu của du khách nước ngoài ở Nhật Bản khác cao, bình quân 158.458 yên/người trong năm 2019 [4]. Điều đáng quan tâm chính là kể từ khi thị thực du lịch y tế, du lịch chăm sóc sức khỏe được ban hành vào năm 2011, thì lượng khách du lịch được cấp thị thực cho lượng khách du lịch này đến năm 2019 đạt hơn 17 triệu thị thực, với tốc độ tăng trưởng trung bình hàng năm là 62%. Nguyên nhân chủ yếu dẫn tới thành công của “ngành công nghiệp không khói” ở Nhật Bản là nhờ các chương trình quảng bá du lịch, đa dạng hóa các sản phẩm du lịch chất lượng cao, đặc biệt là trong những năm gần đây du lịch chăm sóc sức khỏe càng được chú trọng, cùng với các chính sách nới lỏng quy định về cấp thị thực, sự gia tăng của các chuyến bay nối Nhật Bản với Trung Quốc và một số quốc gia châu Á khác đã góp phần cho du lịch Nhật Bản có được những kết quả nhất định. [1]

Một trong những sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe tiêu biểu, nổi tiếng và hấp dẫn nhất của Nhật Bản chính là mô hình nghỉ dưỡng tại các suối nước nóng Onsen. Nhắc đến Onsen, bạn sẽ nghĩ ngay đến tắm Onsen là kiểu tắm suối khoáng nóng truyền thống từ bao đời tại Nhật Bản. Được mệnh danh là quốc gia sở hữu nhiều suối nước nóng tự nhiên nhất thế giới, giữa bạt ngàn những trải nghiệm hấp dẫn thì tắm Onsen luôn dẫn đầu những thứ đáng để thử với du khách khi đến với xứ sở mặt trời mọc. Sở hữu nguồn suối nước nóng dồi dào do mẹ thiên nhiên ban tặng, nơi đây có rất nhiều Onsen được xây dựng với các dạng khác nhau, bao gồm cả outdoor (ngoài trời) và indoor (trong nhà).

Khi trải nghiệm tắm khoáng Onsen Nhật Bản, bạn sẽ được ngâm mình trong làn nước suối nóng tự nhiên đầy dưỡng chất, hòa mình giữa khung cảnh thiên nhiên hữu tình và bình yên đến lạ. Bồn tắm lộ thiên có thể vừa ngâm mình trong làn nước sáng khoái vừa khiến bạn quên đi nhịp sống hối hả thường ngày và xua tan mệt mỏi.

Onsen chủ yếu xuất hiện ở vùng nông thôn Nhật Bản, là một nơi có cảm giác khá lãng mạn và mới lạ nên những đôi tình nhân, vợ chồng, con cái hoặc cả công ty sau những giờ làm việc, học tập căng thẳng thường lặn lội đi tàu từ thành phố về vùng quê hẻo lánh để nghỉ ngơi thư giãn và giải tỏa căng thẳng sau bao mệt mỏi của cuộc sống hối hả.

Có lẽ việc tắm chung hay tắm tập thể thường khá xa lạ với du khách bốn phương nhưng đối với Nhật Bản, tắm chung từ lâu đã trở thành một nét văn hóa, là truyền thống được hình thành qua bao đời.

Một trong những ưu điểm phải kể đến khi tắm dưới bồn khoáng Onsen là bồn có khả năng giữ nhiệt rất tốt kể cả khi được đặt ở ngoài trời. Nước suối khoáng tự nhiên được hình thành do các mạch nước ngầm và do một phần xác động vật cổ xưa bị hóa thạch, phần còn lại bị phân huỷ thành dầu và nước tạo thành khoáng chất. Không chỉ thế, nguồn nước suối khoáng tự nhiên này đi qua một phần tâm Trái đất và bị làm nóng. Như vậy, suối khoáng được làm nóng từ địa nhiệt bên dưới mặt đất nên vô cùng an toàn và đem lại nhiều lợi ích với sức khỏe con người [17].

Thiết kế của phòng tắm Onsen thường vô cùng gần gũi với thiên nhiên, sử dụng những vật liệu như gỗ cây bách, đá cẩm thạch và đá granit. Những nguyên vật liệu vô cùng tự nhiên, thân thiện, mang đậm truyền thống Nhật Bản không chỉ giúp cho du khách có cơ hội được hoà mình vào dòng nước suối ấm mà còn tăng thêm sự thư giãn và thoải mái cho bất kì ai khi đặt chân đến nơi đây.

Những lợi ích khi tắm Onsen Nhật Bản:

- Giúp cơ thể thư giãn và giấc ngủ sâu hơn
- Giảm đau các vùng cơ
- Giữ dáng và đẹp da
- Tăng sức đề kháng và cải thiện sức khỏe

Các địa điểm tắm Onsen nổi tiếng không thể bỏ lỡ tại Nhật

- Kurokawa
- Kusatsu
- Yunfuin

### **1.2.2. Mô hình massage trị liệu Thái Lan**

Du lịch chăm sóc sức khỏe là lĩnh vực đang phát triển mạnh của du lịch và y tế Thái Lan. Nhân công giá rẻ giúp hạ thấp đáng kể chi phí phẫu thuật so với các bệnh viện ở Mỹ và có thể cung cấp dịch vụ chăm sóc cá nhân hóa nhiều hơn so với việc các khách phương Tây được chăm sóc trong các bệnh viện ở đất nước mình. Trên 1 triệu người đến Thái Lan mỗi năm để thực hiện các ca phẫu thuật thẩm mỹ hay phẫu thuật tim. Năm 2005, một bệnh viện ở Bangkok đã phục vụ 150.000 bệnh nhân nước ngoài. Năm 2006, du lịch chăm sóc sức khỏe đã mang về cho đất nước này 36.4 tỉ baht. Thái Lan được coi là sự lựa chọn đáng tin cậy cho những người muốn làm phẫu thuật thẩm mỹ, chuyển đổi giới tính và những năm gần đây là điều trị vô sinh hiếm muộn. Dịch vụ y tế của nước này hoàn toàn không thua kém Singapore. Trong số các mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe của Thái Lan, được du khách ưa chuộng nhất cần phải kể đến mô hình Massage Thái.

Massage Thái là dịch vụ massage được rất nhiều người lựa chọn để điều trị các bệnh đau nhức, hoặc hỗ trợ quá trình điều trị các bệnh thần kinh tọa, đau đầu, đau lưng... Với liệu pháp massage bao gồm các bài tập yoga, thuốc điều trị và bấm huyệt đạo theo y học cổ truyền, giúp nâng cao sức khỏe và hỗ trợ trị liệu.

Nguồn gốc của massage Thái được cho là đến từ Ấn Độ, trong thời Đức Phật. Người ta cho rằng nó đã xuất hiện khoảng 2.500 năm trước. Người được cho là đã tạo ra massage Thái là bác sĩ Shivago Komarpaj, ông theo nền văn hóa Phật giáo. Khi Phật giáo dần dần bắt đầu đến Thái Lan, kỹ thuật massage đã đi kèm với nó. Hiện nay, massage truyền thống Thái Lan vẫn đang được sử dụng với các loại thuốc truyền thống khác để hỗ trợ con người trong việc điều trị nhức mỏi.

Lợi ích khi massage Thái:

- Giúp cơ thể khỏe mạnh hơn
- Giúp giảm căng thẳng và mệt mỏi
- Tăng cường sức đề kháng, cân bằng cơ thể

Quá trình massage Thái

Hầu hết khi đến với massage Thái, bạn sẽ được nhân viên đưa 1 bộ quần áo, sau đó họ sẽ dẫn bạn đến phòng thay đồ hoặc phòng tắm. Bạn không nhất thiết phải mặc quần áo của họ, nhưng bạn nên thử trải nghiệm thư giãn khi mang đồ mà họ cung cấp. Tiếp theo, bạn sẽ được chuyên viên massage khai mở huyệt đạo để loại bỏ những độc tố, nhằm tạo cảm giác thư giãn và thoải mái hơn.

Khi thực hiện quá trình, dưới bàn tay của nhà trị liệu massage Thái, họ sẽ ấn lên mô mềm để cải thiện được sự lưu thông năng lượng, các bó cơ xung quanh cũng nhờ vậy mà giãn ra, bạch huyết được lưu thông hiệu quả hơn. Tiếp theo,

chuyên viên sẽ nắm, kéo cơ thể kết hợp với nhiều tác động khác lên bộ phận có liên quan trên cơ thể, nhằm phát huy công dụng tốt nhất. Một số nhân viên massage thậm chí còn đi bộ trên cơ thể bạn. Massage Thái không nhẹ nhàng như cách massage khác, bạn có thể cảm thấy khó chịu. Tùy vào độ tuổi, kích thích cơ thể, mà nhân viên sẽ có những phương pháp massage riêng.

Một số thương hiệu massage Thái nổi tiếng tại Thái Lan: Asia Herb Association; Wat Pho; Health Land ... [18]

### ***1.2.3. Galgorm resort & spa, bắc IRELAND***

Quốc gia Tây Âu Ireland với không khí trong lành và những cánh đồng xanh bất tận có thể xem là một nơi tuyệt vời để xây dựng những mô hình nghỉ dưỡng phù hợp với loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Một trong những mô hình nổi tiếng nhất cần phải nói đến đó là The Galgorm Castle Fairy Trail ở miền Bắc Ireland. Nơi đây bao gồm Galgorm Spa & Golf Resort, cách The People's Park 4.2 km, và cách trung tâm của Ballymena khoảng 5 km.

Đến với Galgorm Resort & Spa, điều đầu tiên bạn bị cuốn hút chính là sự sang trọng. Có tất cả 122 phòng ngủ với lối kiến trúc tinh tế cùng tông thể màu sắc trang nhã. Nơi đây chính là điểm đến lý tưởng để bạn có thể hoàn toàn đắm mình vào cảnh sắc của dòng sông Maine xinh đẹp. Hoặc nếu lựa chọn đi cùng với gia đình, các thành viên có thể thoải mái thư giãn trong các căn nhà gỗ mộc mạc, tận hưởng khoảng thời gian yên bình tại resort.

Không dừng lại ở đó, concept mà khu nghỉ dưỡng thanh tịnh này tập trung khai thác chính là 4 yếu tố cơ bản của cuộc sống mà ít ai nghĩ đến gồm Đất, Nước, Gió và Lửa. Chính vì thế, Thermal Spa Village sẽ là gợi ý tuyệt vời để bạn có thể tìm về với các giá trị cốt lõi của cuộc sống mà chúng ta thường quên đi khi mãi mê bận rộn với công việc. Bên cạnh đó, sức khỏe cũng là yếu tố hàng đầu mà Galgorm Resort & Spa luôn cân nhắc cho mỗi vị khách khi bước chân đến đây. Các hoạt động chăm sóc sức khỏe như xông hơi hay thể chất như tập yoga cũng được mọi người vô cùng yêu thích [19].

## **1.3. Thực trạng phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam**

### ***1.3.1. Điều kiện phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam***

Để trả lời câu hỏi: Việt Nam có điều kiện để phát triển loại hình du lịch này không? Câu trả lời chắc chắn là: Có. Vì rằng:

- Việt Nam có 3260 km bờ biển với nhiều bãi biển đẹp nổi tiếng, các vịnh, đảo đẹp, kỳ vĩ... phù hợp cho du lịch nghỉ ngơi, chữa bệnh.

- Việt Nam có nhiều khu nghỉ mát với phong cảnh đẹp, không khí ôn hòa, trong lành... nổi tiếng như Sa Pa, Tam Đảo, Mẫu Sơn, Ba Bể, Bạch Mã, Đà Lạt...

- Việt Nam có 400 nguồn nước nóng chủ yếu từ 40 - 80°C được phân bố hầu khắp các tỉnh, có 4 suối nước nóng trên 80°C, có suối nước nóng nhất lên tới trên 100°C, như suối khoáng Bang Quảng Bình trên 105°C, suối nước nóng Nghĩa Thuận, Quảng Ngãi gần 100°C, suối nước nóng Bung Thị, Bình Thuận 87°C và suối nước nóng Bình Châu ở Bà Rịa - Vũng Tàu 84°C.

- Việt Nam có hệ thống cây dược liệu vô cùng phong phú, đa dạng. Đó là nguồn nguyên liệu quý để chữa bệnh, phục hồi sức khỏe rất tốt.

- Việt Nam có nền y học dân tộc cổ truyền quý báu, đặc sắc trên thế giới, có thể phục hồi sức khỏe nhanh chóng, thậm chí có thể chữa được cả các bệnh nan y. Chúng ta lại có hệ thống bệnh viện y học dân tộc ở tất cả các tỉnh, thành phố.

- Đội ngũ thầy thuốc Tây y của Việt Nam ngày càng đông đảo và được nâng cao trình độ đang dần tiếp cận với nền y học thế giới. Các trang thiết bị y tế ngày càng hiện đại.

- Cùng với các điều kiện trên, chi phí cho chăm sóc sức khỏe và chữa bệnh ở Việt Nam có sức cạnh tranh cao so với các quốc gia khác trên thế giới.

Tóm lại, chúng ta có rất nhiều tiềm năng để phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Bên cạnh việc sở hữu nguồn tài nguyên đa dạng, phong phú, chúng ta cũng là một trong những nước đứng đầu thế giới trong việc cung cấp các dịch vụ chăm sóc sức khỏe bằng y dược cổ truyền (những phương pháp điều trị không dùng thuốc như châm cứu, dưỡng sinh, yoga...) và các phương pháp điều trị bằng thuốc y dược cổ truyền an toàn hiệu quả, thu hút ngày càng nhiều bệnh nhân với những bệnh lý mà y học phương Tây đã chứng tỏ là không thành công về mặt điều trị và chăm sóc sức khỏe qua đó đang dần dần tạo lập được một danh tiếng cho riêng mình như là một điểm đến có khả năng cung cấp lựa chọn rộng rãi các dịch vụ, sản phẩm bảo vệ sức khỏe với giá thành thấp. Với tất cả những tiềm năng và điều kiện nêu trên, có thể khẳng định rằng Việt Nam hoàn toàn có thể phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe/Du lịch y tế.

Tuy nhiên, trên thực tế, du lịch sức khỏe tại Việt Nam vẫn còn là một lĩnh vực tương đối mới mẻ và ở mức khiêm tốn so với ngành du lịch sức khỏe ở các nước châu Á (Trung Quốc, Ấn Độ, Nhật Bản, Hàn Quốc) và các nước trong khu vực ASEAN (Singapore và Thái Lan). Theo số liệu của Bộ Y tế, Việt Nam mỗi năm thu về 1 tỷ USD từ việc người nước ngoài tới trị bệnh. Riêng tại TP.HCM, hàng năm có 30 - 40% khách ngoài thành phố và ngoài nước đến khám, chữa bệnh, tuy nhiên chủ yếu là người Campuchia và Lào. Gần đây, chúng ta có thêm số lượng

kiêu bào, du khách từ Úc, Mỹ, Canada, Nhật... về thăm gia đình kết hợp đi du lịch và chăm sóc sức khỏe [8].

### ***1.3.2. Tiêu chí xây dựng các khu du lịch chăm sóc sức khỏe***

Như phân tích ở trên, Việt Nam có nhiều tiềm năng để phát triển tốt loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe, tuy nhiên không phải địa phương nào cũng có thể tự phát khai thác loại hình này. Một khu du lịch chăm sóc sức khỏe tối thiểu phải đáp ứng một số những tiêu chí sau:

Một là, vị trí đẹp, yên tĩnh và không gian trong lành. Đây là điều kiện tiên quyết trong việc đầu tư và phát triển dự án này. Bởi vốn dĩ đó là một dự án du lịch sức khỏe nhằm đem lại sự thư giãn cả về thể chất lẫn tinh thần cho du khách, cho nên cần được bố trí ở những nơi có không gian trong lành, yên tĩnh, cảnh sắc thiên nhiên đẹp, hài hòa, chẳng hạn như nằm giữa bãi biển, giữa một hòn đảo, hay là ở giữa rừng,... giúp du khách tận hưởng sự thoải mái, trong lành của thiên nhiên mà không cần sự can thiệp của bất kỳ một dịch vụ hiện đại nào của resort hay khách sạn 5 sao nào.

Hai là, môi trường tham quan. Không chỉ là đặt ở nơi có cảnh sắc thiên nhiên thơ mộng, mà môi trường tham quan cũng phải hoàn toàn từ thiên nhiên, như những hang động hùng vĩ, những bãi biển hoang sơ, thác nước tự nhiên, vườn thảo dược, các khu rừng nguyên sinh...

Ba là, loại hình xây dựng. Thiên nhiên là nền tảng của dự án này, nên những sản phẩm được xây dựng cho dù là biệt thự hay homestay đều phải hài hòa với môi trường xung quanh. Cần phải hạn chế sự xuất hiện của các thiết bị hiện đại, tối tân làm mất đi sự cân bằng của không gian nghỉ ngơi, thay vào đó hãy tận dụng các nguồn vật liệu từ thiên nhiên như tre, nứa, trúc, lá cây, gỗ... để tạo sự mộc mạc, giản dị, nguyên sơ, giúp du khách dễ dàng hòa mình làm một với thiên nhiên.

Bốn là, các dịch vụ chăm sóc sức khỏe đi kèm. Du lịch chăm sóc sức khỏe hướng tới việc mang lại cho du khách một cuộc sống lành mạnh. Đem đến những trải nghiệm mới cho du khách về loại hình du lịch này thông qua các hoạt động như: yoga, leo núi, tắm suối nước nóng, massage, thư giãn, trồng trọt, đạp xe, lướt ván... Không những vậy, dịch vụ ăn uống cũng cần được chú trọng. Các thức ăn được chuẩn bị cho du khách phải là những món hoàn toàn từ thiên nhiên, đem lại không khí ấm cúng.

Năm là, tiêu chí lựa chọn địa điểm du lịch chăm sóc sức khỏe. Hầu hết, du khách lựa chọn loại hình du lịch này đều hướng tới một mục đích duy nhất: cải thiện lối sống lành mạnh. Chính vì thế, vị trí yên tĩnh, không gian trong lành biệt lập và mức độ tiện nghi luôn là mối lưu tâm hàng đầu. Hiện nay, có rất nhiều khu

nghi dưỡng cao cấp, những khách sạn 5 sao đặt nhiều công sức nhằm tạo nên một kỳ nghỉ lành mạnh cho khách hàng của họ. Tận dụng vị trí ngay giữa thiên nhiên xanh mướt, các điểm lưu trú đã phát triển hệ thống chăm sóc sức khỏe đồng bộ, xây dựng nhiều khu spa trị liệu rộng lớn và thuận tiện để mọi người trải nghiệm, chìm đắm trong những dịch vụ tái tạo cơ thể hoàn hảo nhất.

Ngoài dịch vụ chăm sóc tận tâm, không gian hoang sơ và trong lành cũng là một tiêu chí không thể bỏ qua. Đặc biệt trong thời gian dịch bệnh, con người lại càng khát khao tìm đến những nơi riêng tư không đông đúc, tự do khám phá thiên nhiên và tận hưởng sự tách biệt với thế giới náo nhiệt ngoài kia.

Nhiều người còn tìm đến du lịch chăm sóc sức khỏe để giúp bản thân nhận ra những giá trị sống quý báu đang bị nhip đời xô bồ vùi lấp. Loại hình này sẽ giúp ta dần hạn chế tối đa tác động xấu tới môi trường, khuyến khích sử dụng phương tiện giao thông công cộng, hỗ trợ hệ sinh thái bản địa, cung cấp thực phẩm có nguồn gốc địa phương đồng thời quảng bá và bảo tồn giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc.

Ngoài ra, một điểm đến, một khu du lịch được xem là nơi thích hợp để phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe thường phải dựa trên việc khai thác, sử dụng các nguồn tài nguyên thiên nhiên có sẵn có khả năng cải thiện hoặc tăng cường sức khỏe cho con người, bên cạnh đó cũng cần gắn với các điều kiện tự nhiên thích hợp cho việc nghỉ dưỡng và chăm sóc cũng như phục hồi sức khỏe cho khách du lịch. Để có thể phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe thì một khu du lịch phải có ít nhất từ 2 trong số các dịch vụ sau:

1. Tắm suối nước nóng và tắm bùn
2. Xông hơi
3. Spa
4. Dạy nấu ăn và hướng dẫn một chế độ ăn lành mạnh
5. Cung cấp một chế độ ăn lành mạnh
6. Hướng dẫn tập yoga, ngồi thiền
7. Hướng dẫn chăm sóc sức khỏe
8. Khóa tu tịnh lạc-thiền
9. Tham quan các điểm đến tâm linh.



### ***1.3.3. Một số mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe đã khai thác ở Việt Nam***

#### ***1.3.3.1. Mô hình nghỉ dưỡng khoáng nóng chăm sóc sức khỏe tại Serena Kim Bôi Hòa Bình***

Serena Resort Kim Bôi Hòa Bình nằm cách Hà Nội khoảng 80km về phía Tây Bắc, tọa lạc tại xóm Khai Đồi, xã Sào Báy, Huyện Kim Bôi, Tỉnh Hòa Bình. Serena Kim Bôi Hoà Bình là resort đạt tiêu chuẩn 4 sao đầu tiên và được nhiều khách hàng tin tưởng, lựa chọn, sử dụng dịch vụ tại đây.

Nhắc đến Serena là nhắc tới khoáng nóng tại Kim Bôi. Như một bài thuốc thần kì thiên nhiên ban tặng, tắm khoáng nóng mang lại nhiều tác dụng tích cực cho sinh dưỡng và sức khỏe của con người. Toàn bộ hệ thống bể bơi (trong nhà và ngoài trời) của khu resort đều được lấy trực tiếp từ nguồn suối khoáng nóng tự nhiên với nhiều khoáng chất có lợi cho sức khỏe. Đặc biệt, khu tắm Onsen kiểu Nhật giúp du khách tăng cường hệ miễn dịch, thanh độc, thư giãn tinh thần, cơ thể, giúp trẻ hóa làn da.

Lấy cảm hứng từ vẻ đẹp làng quê trong lành, giản dị, mộc mạc của vùng Tây Bắc, Serena Resort Kim Bôi được xây dựng bằng những nguyên vật liệu gần gũi với thiên nhiên. Đây chắc chắn sẽ là sự lựa chọn hoàn hảo cho du khách muốn thoát khỏi những tất bật của nhịp sống hàng ngày và trở về với thiên nhiên.

Đến với Serena Kim Bôi Hòa Bình, du khách không chỉ hài lòng về không gian nghỉ dưỡng nơi đây, mà còn bởi nhiều dịch vụ, tiện ích chất lượng đi kèm khác như: tắm khoáng Onsen, massage & spa, bể bơi, phòng hát karaoke,... chắc chắn sẽ đáp ứng được nhu cầu giải trí của mọi khách hàng. Dịch vụ tắm khoáng Onsen kiểu Nhật là một dịch vụ mà du khách không thể bỏ qua. Khu tắm Onsen kiểu Nhật mang lối kiến trúc của đất nước mặt trời mọc, là sự kết hợp giữa xông hơi bằng chính nguồn khoáng nóng tại Kim Bôi và bể tắm khoáng ngoài trời nằm trọn trong thiên nhiên tươi mát. Hiệu quả của suối khoáng trong việc chăm sóc sức khỏe, sắc đẹp và chữa bệnh đã được thế giới công nhận và biết đến từ lâu. Nước suối khoáng Kim Bôi ngâm mình có tác dụng làm mịn, trắng da, giúp điều trị một số bệnh như viêm khớp, huyết áp,... Cho đến nay, tắm khoáng nóng Kim Bôi - Hòa Bình vẫn là loại hình du lịch độc đáo được du khách trong nước cũng như quốc tế yêu thích [20].

#### ***1.3.3.2. Mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở tỉnh Thừa Thiên - Huế: trải nghiệm Thiền tại Thiền viện Trúc Lâm Bạch Mã và mô hình Detox kết hợp Yoga ở suối khoáng nóng Thanh Tân***

Thiền viện Trúc Lâm Bạch Mã thuộc thiền phái Trúc Lâm Yên Tử nằm trên đỉnh Bạch Mã, cách thành phố Huế khoảng 30km về phía nam, quanh năm mây phủ mờ ảo tựa chốn bồng lai. Du khách đến nơi đây sẽ được đưa đón bằng đường sông. Nhiều du khách thích thú khi được ngồi trên một chiếc thuyền lướt nhẹ trên hồ Truôi trong xanh, phản chiếu cảnh non nước hữu tình, đẹp tựa như bức tranh thủy mặc. Bước xuống bến thuyền, bạn phải vượt qua 172 bậc thang mới đến được công tam quan, bước vào chính điện như một thử thách cho lòng thành tâm.

Đến đây, bạn sẽ được sinh hoạt cùng với các chư tăng tại thiền viện. Thức dậy từ lúc 3 giờ sáng, an tọa thiền định dưới sự hướng dẫn của sư thầy, bạn sẽ trải nghiệm một tâm thức vô minh vô lượng, hư không trong không gian tĩnh mịch của thiên nhiên để sống trọn phút giây thăng hoa, chiêm nghiệm về cuộc sống một cách minh mẫn. Buổi chiều, bạn còn được các sư thầy thuyết giảng về Phật pháp, về cách sống, cách đối diện với muôn phen... giúp con người hướng dẫn tới “Chân - Thiện - Mỹ”.

Nằm cách Thiền viện Trúc Lâm không xa là Khu du lịch suối khoáng nóng Thanh Tân - những năm gần đây đã đưa vào khai thác dịch vụ Detox & Yoga kết hợp du lịch nghỉ dưỡng. Sở hữu nét đẹp cổ kính cùng khung cảnh xanh mướt, Khu du lịch suối khoáng nóng Alba Thanh Tân ở Huế thực sự là điểm đến lý tưởng cho việc nghỉ ngơi và thư giãn. Với chuỗi liệu trình Detox kết hợp cùng nghỉ dưỡng và chế độ ăn uống phù hợp giúp cơ thể du khách thanh lọc, loại bỏ chất độc tố để duy trì một sức khỏe dẻo dai, một tinh thần tốt và sự tươi trẻ. Tại đây bạn sẽ được học các kỹ thuật yoga hướng dẫn bài tập thải độc, làm sạch cơ thể, hít thở và điều hòa các luồng khí.

Thông qua chuyến “tu dưỡng cơ thể” này, bạn còn được học cách thiền - tĩnh tâm để đạt đến sự hòa hợp giữa thiên nhiên và con người, giữa cơ thể và thần trí; ngâm mình trong suối khoáng nóng; cùng các phương pháp vận động toàn thân với Highwire, Zipline và massage Abhyanga cổ truyền của Ấn Độ rất hiệu quả trong việc thải độc tố trong cơ thể giúp tái tạo năng lượng và sức sống mới sau những ngày làm việc mệt mỏi.

Với gói liệu trình Detox kết hợp cùng nghỉ dưỡng và chế độ ăn uống khoa học, bạn sẽ được trải nghiệm xông hơi và Jacuzzi trước khi bắt đầu Massage Detox kết hợp cùng những sản phẩm thảo dược để thải độc cơ thể, đẩy lùi những năng lượng xấu; tham gia liệu trình Colon Hydrotherapy giúp hấp thu những lợi chất cho cơ thể; tẩy tế bào chết; uống nước thải độc gan và viên uống bổ sung cho năng lượng ngày mới; đồng thời tham dự lớp huấn luyện phong cách sống, rèn luyện thể

chất và trò chuyện cùng chuyên gia dinh dưỡng để có chế độ ăn uống hợp lý giúp cơ thể của bạn luôn khỏe và tươi trẻ mỗi ngày...[21]

#### *1.3.3.3. Mô hình du lịch “Detox kết hợp thiền, yoga” tại Cát Tiên Jungle Lodge ở vườn quốc gia Nam Cát Tiên*

Cát Tiên Jungle Lodge nằm cạnh Vườn Quốc Gia Cát Tiên, khoảng 150 km về phía Đông Nam (khoảng 2 tiếng 30 phút lái xe) từ Thành phố Hồ Chí Minh. Đến với Cát Tiên Jungle Lodge, du khách có dịp phiêu lưu, khám phá những điều nhiệm màu của thiên nhiên, để nhận ra sự hùng vĩ, và đắm mình vào vẻ đẹp của rừng kết hợp cùng gói liệu pháp detox kết hợp thiền, yoga sẽ giúp du khách có trải nghiệm về một kỳ nghỉ dưỡng kết hợp chăm sóc sức khỏe, tái tạo năng lượng và tìm về chính mình.

Cuộc sống ngày càng bận rộn, con người bị cuốn theo công việc mà quên mất việc chăm sóc bản thân và làm mới mình. Với gói liệu pháp “Detox kết hợp Thiền, Yoga, Luyện Khí Công” và trải nghiệm liệu trình trị liệu âm thanh nói trên, hành trình khám phá bản thân kết hợp với du lịch nghỉ dưỡng sẽ giúp cơ thể bạn giải phóng những độc tố, duy trì sức khỏe dẻo dai và nâng cao chất lượng cuộc sống. Du khách thường tham gia một chương trình Tour kéo dài 3 ngày 2 đêm tại resort Cat Tien Jungle Lodge để tìm về những năng lượng tích cực cho chính mình. Thông qua việc sử dụng chế độ dinh dưỡng thuần thực vật, sau khi kết thúc chuyến đi, du khách không chỉ có thể “bỏ túi” được các công thức Detox giúp làm đẹp da, thanh lọc cơ thể vô cùng hiệu quả và an toàn, mà còn tìm được trạng thái cân bằng về tâm trí, sức khỏe thông qua việc thực hành Thiền định; Luyện khí công, Yoga...cũng như nhận được năng lượng tích cực cả thể chất, lẫn tinh thần bằng phương pháp trị liệu âm thanh. Rất nhiều hoạt động hỗ trợ cũng được đưa vào chương trình như: hướng dẫn và thực hành bấm huyệt bàn chân giúp cải thiện trao đổi chất dinh dưỡng, làm cho cơ, xương, khớp dẻo dai, thông kinh hoạt lạc và đặc biệt là được tham gia các buổi hỏi đáp chuyên đề thú vị: câu chuyện Thân Tâm; Chuyên đề Thiền; Tại sao cần phải ăn trong chánh niệm...[22]

#### ***1.3.4. Bài học kinh nghiệm phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe từ các nước đối với Việt Nam***

Trong bối cảnh nền kinh tế toàn cầu đang bị ảnh hưởng nặng nề bởi đại dịch COVID-19, đặc biệt là đối với ngành du lịch, thời gian qua ngành du lịch Việt Nam đã có nhiều phương án, giải pháp được đưa ra nhằm duy trì, khôi phục và phát triển du lịch trong trạng thái bình thường mới, nhằm đáp ứng được cầu du lịch đang bị kìm nén thời gian qua. Đón đầu một trong những xu hướng về loại hình, sản phẩm

dịch vụ du lịch được quan tâm nhiều nhất trong thời gian tới phải kể đến loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Trên thế giới, sự phát triển của du lịch chăm sóc sức khỏe khá mạnh mẽ tại nhiều quốc gia như Hoa Kỳ, Đức, Hàn Quốc, Nhật Bản, Trung Quốc, Ấn Độ, Thái Lan. Sự phát triển của du lịch sức khỏe ở Trung Quốc và một số nước Đông Bắc Á đã tích cực thúc đẩy phát triển loại hình du lịch này ở khu vực, trong đó có Việt Nam, hướng tới cuộc sống lành mạnh, lan tỏa tính phổ biến và giá trị cao của du lịch chăm sóc sức khỏe, đồng thời quản lý tốt loại hình du lịch này, nâng cao vị trí thương hiệu, chất lượng dịch vụ ngành, góp phần gìn giữ được bản sắc văn hóa, tài nguyên và bảo vệ môi trường.

Việt Nam có tiềm năng lớn trong phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe với những phương thuốc chữa bệnh Đông y truyền thống, tiến bộ trong chữa bệnh Tây y (IVF, ghép tạng, nha khoa...), tài nguyên tự nhiên (hệ thống suối khoáng nóng, cảnh quan thiên nhiên), tài nguyên văn hoá - xã hội. Bên cạnh đó, hệ thống cơ sở lưu trú du lịch có các cơ sở chăm sóc sức khỏe đạt tiêu chuẩn cũng là một thế mạnh sẵn có của du lịch Việt Nam. Các điểm đến như Hội An, Nha Trang, Phú Quốc, TP.Hồ Chí Minh... đã thu hút lượng đáng kể khách du lịch đến với mục đích chính là chăm sóc sức khỏe và chữa bệnh trong thời gian qua. Tuy nhiên, trên bản đồ du lịch chăm sóc sức khỏe của thế giới, Việt Nam còn khá mờ nhạt bởi chúng ta đã có nhưng làm nổi bật, làm chuẩn mực các dịch vụ chăm sóc sức khỏe/chữa bệnh dành riêng cho khách du lịch. Đồng thời, công tác xúc tiến quảng bá, phát triển thị trường đối với dòng sản phẩm này cũng chưa được thực hiện hiệu quả, bài bản. Có thể thấy, du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam mới đang ở mức độ manh nha hoặc chủ yếu là kết hợp với các loại hình du lịch khác như nghỉ dưỡng biển, nghỉ dưỡng núi, du lịch đô thị. Do đó, để phát triển thị trường đầy tiềm năng này, từ những kinh nghiệm của các nước nêu trên về phát triển du lịch, có thể rút ra một số gợi ý để thúc đẩy phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam hiện nay:

- Định hướng chính sách phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe: Để phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam, ngành du lịch cần thiết phải thực hiện nghiên cứu, điều tra toàn diện về tiềm năng, thực trạng và nhu cầu của thị trường du lịch chăm sóc sức khỏe tại Việt Naml đồng thời hoạch định các chính sách, kế hoạch, đề án phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe cho từng giai đoạn, từng khu vực, từng vùng, đặc biệt đối với những nơi có tiềm năng phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe, tạo cơ chế thúc đẩy sự tham gia đông đảo cộng đồng doanh nghiệp, cá nhân tham gia một cách tích cực, bài bản mang tính bền vững.

- Đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng, vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch, đặc biệt là các cơ sở du lịch có chuỗi hệ thống chăm sóc sức khỏe chất lượng cao. Một trong

những yếu tố mang đến thành công trong phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, Thái Lan, Singapore là họ chú trọng phát triển cơ sở hạ tầng giao thông, cơ sở vật chất phục vụ cho du lịch. Việt Nam được đánh giá là nước có tiềm năng phát triển du lịch đa dạng, nhưng một trong những hạn chế hiện nay của chúng ta là hệ thống cơ sở hạ tầng nói chung và hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ cho phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng còn hạn chế, chưa đáp ứng được nhu cầu của nhiều đối tượng du khách. Vậy nên, cần ưu tiên, chú trọng lồng ghép đầu tư hạ tầng phục vụ du lịch với các chương trình, đề án phát triển kinh tế - xã hội chung cả nước là rất cần thiết.

- Chú trọng phát triển nguồn nhân lực cho du lịch, đặc biệt là đối với nhân lực chất lượng cao, chuyên nghiệp phục vụ cho loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe, y tế. Thực trạng nguồn nhân lực du lịch Việt Nam hiện nay, nguồn nhân lực phục vụ cho du lịch còn thiếu, từ bộ phận chuyên môn đến quản lý, nhân lực phục vụ du lịch chăm sóc sức khỏe càng là vấn đề lớn. Hiện nay, nhân lực có trình độ đại học về chuyên môn du lịch trở lên chỉ chiếm 4%, nhân lực thông thạo ngoại ngữ chỉ chiếm 1/2, đội ngũ hướng dẫn viên thiếu hụt... Đây là rào cản lớn kìm hãm sự phát triển của du lịch Việt Nam. Trong thời gian tới, ngành du lịch Việt Nam cần chú trọng phát triển nguồn nhân lực du lịch đủ về lượng lẫn về chất. Chú trọng phát triển cơ cấu, số lượng hợp lý cả về trình độ chuyên môn, nghiệp vụ và kỹ năng.

- Đầu tư, chú trọng phát triển, ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ cao, chuyển đổi số trong du lịch. Đối với loại hình du lịch mới, sự tiếp cận và thông tin còn hạn chế, thì việc vận dụng, giới thiệu, cung cấp các gói sản phẩm, dịch vụ đến các thị trường khách, người có nhu cầu là hết sức cần thiết, đặc biệt là trong giai đoạn cạnh tranh thị trường lớn, rủi ro từ thiên tai, dịch bệnh, ảnh hưởng môi trường có xu hướng gia tăng, vì vậy việc chú trọng ứng dụng thành tựu khoa học tiên tiến, đầu tư hệ thống hạ tầng công nghệ thông tin, công nghệ cao, chuyển đổi số góp phần cho ngành du lịch phát triển tiếp cận với các quốc gia phát triển, rút ngắn thời gian, nâng cao chất lượng sản phẩm du lịch, chăm sóc khách hàng, ví dụ như các phần mềm tiện ích về sức khỏe, công nghệ làm đẹp tiên tiến phát triển ở Nhật Bản, Hàn Quốc... Công nghệ làm cho cuộc sống trở nên thuận tiện, thoải mái và dễ dàng hơn. Chúng ta có thể nhận được bất cứ thứ gì chỉ bằng một cú nhấp chuột. Những thay đổi này cũng xảy ra trong lĩnh vực du lịch nói chung và du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng, với các thông tin đầy đủ, truyền tải nhanh, sản phẩm mới theo xu hướng phát triển, khách hàng không phải suy nghĩ nhiều trước khi lựa chọn khi sử dụng các sản phẩm du lịch mang lại.

- Tăng cường công tác quảng bá về du lịch chăm sóc sức khỏe cả ở trong và ngoài nước. Hiện nay, hình ảnh du lịch chăm sóc sức khỏe của Việt Nam được du khách biết đến còn hạn chế. Do vậy, trong thời gian tới ngành du lịch Việt Nam bằng nhiều hình thức, cách thức cần tăng cường công tác quảng bá hình ảnh các điểm đến và sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe cả ở thị trường trong nước và thị trường quốc tế để thúc đẩy gia tăng lượng khách này trong thời gian tới. Đặc biệt, các cơ quan đảm nhiệm về công tác xúc tiến du lịch từ trung ương tới địa phương và các doanh nghiệp cần kết hợp chặt chẽ trong việc quảng bá hình ảnh du lịch chăm sóc sức khỏe, chú trọng quảng bá du lịch nói chung và du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng thông qua nhiều hoạt động, hình thức khác nhau.

- Đa dạng hóa các sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe gắn liền với lợi thế, tiềm năng phát triển loại hình du lịch này của Việt Nam, trong đó đặc biệt chú trọng cả tiềm năng về tự nhiên và những giá trị văn hóa, các kinh nghiệm dân gian, truyền thống trong việc chăm sóc sức khỏe bằng phương pháp đông y và đông tây y kết hợp. Trong thời gian tới, Việt Nam cần chú trọng đa dạng hóa các sản phẩm du lịch, đặc biệt là chú trọng xây dựng các sản phẩm du lịch sinh thái kết hợp phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe, các sản phẩm du lịch đặc trưng, độc đáo, mang dấu ấn riêng, tạo ấn tượng sâu sắc cho du khách với những giá trị vật chất và tinh thần, sức khỏe trên nền tảng lợi thế thiên nhiên và bản sắc văn hóa vốn có của Việt Nam.

Kết luận lại, thị trường khách du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới được dự báo là sẽ tăng trưởng nhanh và mạnh mẽ trong thời gian tới sau khi ngành du lịch toàn cầu được phục hồi sau đại dịch. Nguồn cung và cầu của thị trường này có nhiều đặc điểm khác biệt so với du lịch thông thường, nên việc đáp ứng nhu cầu của khách du lịch chăm sóc sức khỏe cũng đặt ra nhiều thách thức với các điểm đến. Tuy nhiên, trong bối cảnh mới khi mà toàn thế giới đặt vấn đề sức khỏe lên hàng đầu, những chuyến du lịch đầu tiên sau đại dịch sẽ có mục tiêu ưu tiên là chăm sóc, nâng cao sức khỏe cả về thể chất và tinh thần. Vì vậy, du lịch chăm sóc sức khỏe là xu hướng phát triển trong bối cảnh mới và phù hợp đối với lợi thế, tiềm năng của du lịch Việt Nam để có thể tạo nên một sản phẩm du lịch mang tính cạnh tranh cao, góp phần phục hồi và đưa ngành du lịch Việt Nam cất cánh.

## **Tiểu kết chương 1**

Chương 1 “Cơ sở lý luận chung về loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe và tổng quan về du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam” đã trình bày một số vấn đề nhằm giúp người đọc:

Hiểu được cơ sở lý luận chung về loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe như: Khái niệm về du lịch chăm sóc sức khỏe, định hướng, sự hình thành và phát triển của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe trên thế giới và tại Việt Nam; hiểu được cách phân loại, tiêu chí hoạt động, ý nghĩa và sự khác biệt của du lịch chăm sóc sức khỏe với du lịch truyền thống và du lịch y tế.

Thông qua việc tìm hiểu những mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe thành công trên thế giới tại Nhật Bản, Thái Lan, bắc IRELAND và tại Việt Nam, có thể rút ra những bài học kinh nghiệm bổ ích cho việc phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe tại Việt Nam, đồng thời cũng là sự gợi mở và định hướng cho việc khai thác loại hình du lịch này tại Quảng Ninh.

## CHƯƠNG 2. TIỀM NĂNG VÀ THỰC TRẠNG KHAI THÁC LOẠI HÌNH DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE TẠI QUẢNG NINH

### 2.1. Tổng quan về Du lịch Quảng Ninh

#### 2.1.1. Tài nguyên du lịch

Quảng Ninh được ví như Việt Nam thu nhỏ, hội tụ nhiều tiềm năng, điều kiện thuận lợi về chính trị, kinh tế, quốc phòng, đối ngoại và hội nhập quốc tế. Là tỉnh duy nhất có cả đường biên giới trên bộ và trên biển với Trung Quốc, đồng thời tiếp giáp với nhiều tỉnh thành như: Hà Nội, Hải Phòng, Hải Dương, Bắc Giang, Lạng Sơn, điều đó đã tạo lập cho Quảng Ninh vị trí đặc biệt quan trọng trong vùng kinh tế trọng điểm Bắc Bộ. Tỉnh có nhiều điều kiện thuận lợi và lợi thế khác biệt lớn về tài nguyên để phát triển du lịch, với 632 danh thắng, di tích lịch sử, văn hóa, tiêu biểu như: Vịnh Hạ Long đã được UNESCO hai lần công nhận là Di sản thế giới và được bầu chọn là một trong bảy Kỳ quan thiên nhiên mới của thế giới vào năm 2011; Khu di tích danh thắng Yên Tử, khu di tích lịch sử nhà Trần (Đông Triều), khu di tích chiến thắng Bạch Đằng (Quảng Yên)... Không chỉ vậy, Quảng Ninh còn nổi tiếng bởi những vùng biển đảo với cảnh quan nên thơ, hùng vĩ như: Vân Đồn, Cô Tô, Móng Cái với các bãi biển đẹp: Trà Cổ, Minh Châu, Ngọc Vũng, Quan Lạn, Sơn Hào, Hồng Vân, Vân Cháy...

Phải khẳng định rằng, một trong những thế mạnh lớn nhất của du lịch Quảng Ninh đó chính là du lịch biển đảo. Với một dải bờ biển dài hơn 250km, thiên nhiên đã tạo cho Quảng Ninh một hệ thống tài nguyên du lịch biển liên hoàn nối liền Vịnh Hạ Long với Vịnh Bái Tử Long, Vườn Quốc gia Bái Tử Long, đảo Cô Tô, Trà Cổ, Vĩnh Thực... Ngoài Vịnh Hạ Long, điểm du lịch nổi tiếng của du lịch Quảng Ninh đang thu hút hàng triệu du khách quốc tế đến tham quan mỗi năm, thì các điểm du lịch tại các khu du lịch biển khác như: Vân Đồn, Cô Tô, các đảo trên Vịnh Bái Tử Long... cũng đang trở thành những điểm đến hấp dẫn của rất nhiều du khách. Bởi các địa danh này có những ưu thế đặc biệt như không gian thoáng rộng, còn hoang sơ, chưa bị nhiều áp lực về môi trường, nổi bật với những bãi biển đẹp như: Quan Lạn, Minh Châu, Ngọc Vũng (Vân Đồn), Hồng Vân, Vân Cháy (Cô Tô)... rất thích hợp cho việc phát triển loại hình du lịch nghỉ dưỡng, tắm biển. Không chỉ có các bãi biển đẹp mà hệ thống các tuyến đảo trên biển còn được thiên nhiên ưu đãi những cánh rừng nguyên sinh rất đẹp, hệ sinh thái, động thực vật vô cùng phong phú với nhiều loài hải sản quý hiếm có thể phát triển các loại hình du lịch khám phá, mạo hiểm, ẩm thực...



Bên cạnh những thắng cảnh tự nhiên, Quảng Ninh cũng rất giàu có về tài nguyên du lịch nhân văn. Hiện nay Quảng Ninh đang sở hữu hơn 600 di tích lịch sử - văn hóa các loại. Trong đó, có những di tích - danh lam thắng cảnh được xếp hạng di tích quốc gia đặc biệt có giá trị khai thác phục vụ phát triển du lịch như: Di tích lịch sử và danh lam thắng cảnh Yên Tử, di tích lịch sử Bạch Đằng và khu di tích lịch sử văn hóa nhà Trần tại Đông Triều, đặc biệt Khu di tích Yên Tử là một trong những điểm nhấn của du lịch văn hóa tâm linh. Mỗi năm, vào mùa lễ hội, điểm đến này thu hút khoảng 2 triệu lượt khách đến tham quan. Ngoài khu di tích Yên Tử ra, các di tích lịch sử văn hóa nổi tiếng khác như: Đền Cửa Ông (TP Cẩm Phả), chùa Long Tiên, đền Đức ông Trần Quốc Nghiễn (TP Hạ Long), chùa Cái Bầu - Thiên Viện Trúc lâm Giác tâm (Vân Đồn).. cũng là những điểm thu hút du khách thập phương đến tham quan du lịch.

### **2.1.2. Các loại hình du lịch đã và đang khai thác ở Quảng Ninh**

Quảng Ninh được biết đến là một đầu tàu về du lịch của miền Bắc. Những năm gần đây, du lịch Quảng Ninh có bước phát triển ngoạn mục, tăng trưởng nhanh chóng về lượng khách và doanh thu; hình ảnh du lịch Quảng Ninh ngày càng được giới thiệu, quảng bá rộng rãi... Và Quảng Ninh được ví như một Việt Nam thu nhỏ với rất nhiều loại hình du lịch đang được khai thác:

Du lịch MICE: Với lợi thế cảnh quan thiên nhiên đẹp, đặc biệt có di sản, kỳ quan thiên nhiên thế giới Vịnh Hạ Long nổi tiếng, bên cạnh đó, cơ sở hạ tầng du lịch ở Quảng Ninh khá phát triển, riêng cơ sở lưu trú, trên địa bàn tỉnh đã có gần 1.000 cơ sở từ 1-5 sao, trong đó có 14 khách sạn đạt tiêu chuẩn 4 sao, 3 khách sạn 5 sao. Thực tế cho thấy, vài năm gần đây số lượng tour MICE được các hãng lữ hành trong nước và quốc tế đưa về Hạ Long ngày càng tăng, mở ra triển vọng mới về thu hút khách du lịch ở Quảng Ninh. Minh chứng rõ nhất là thời gian qua, không ít những hội nghị, hội thảo cao cấp tầm quốc gia, quốc tế, sự kiện văn hóa, thể thao và du lịch đã được tổ chức thành công ở Hạ Long. Điển hình có thể kể đến Khu du lịch giải trí quốc tế Tuần Châu, các khách sạn: Sài Gòn - Hạ Long, Novotel Hạ Long, Plaza Hạ Long, Grand Hạ Long... Đây là những khách sạn với các dịch vụ khép kín, từ hệ thống phòng lưu trú, khả năng tổ chức sự kiện với những hội trường đạt tiêu chuẩn tổ chức hội nghị quốc tế.

Du lịch cộng đồng: UBND tỉnh Quảng Ninh vừa thống nhất lựa chọn triển khai 9 điểm phát triển du lịch cộng đồng giai đoạn 2020 - 2025 và các nội dung hỗ trợ theo đề xuất của Đề án Phát triển du lịch cộng đồng bền vững trên địa bàn Quảng Ninh đến năm 2025. Dự kiến, nhu cầu vốn đầu tư cho phát triển du lịch cộng đồng trong giai đoạn 2020-2025 của tỉnh Quảng Ninh là trên 9.800 tỷ đồng,

giai đoạn 2026-2030 là 11.500 tỷ đồng. Nguồn vốn đầu tư này được huy động từ ngân sách tỉnh, ngân sách các địa phương và xã hội hóa. Thực tế, một số địa phương như Đông Triều, Vân Đồn, Bình Liêu, Ba Chẽ... đã có những mô hình du lịch cộng đồng, tuy nhiên còn manh mún, chưa bền vững, chưa được đầu tư, định hướng phát triển tương xứng với tiềm năng. Giám đốc Sở Du lịch tỉnh Quảng Ninh Phạm Ngọc Thủy cho biết từ nay đến năm 2022, Quảng Ninh dự tính sẽ xây dựng 3 mô hình thí điểm về du lịch cộng đồng gồm: Khu bảo tồn văn hóa người Dao ở thôn Sơn Hải, xã Nam Sơn (huyện Ba Chẽ); làng văn hóa dân tộc Tày thôn Bản Cẩu, xã Lục Hồn (Bình Liêu) và điểm du lịch cộng đồng nông nghiệp xã Tiên An (Quảng Yên).

Du lịch biển đảo: Du lịch biển đảo Quảng Ninh đang ngày càng chiếm vị trí quan trọng, có sức hút lớn với du khách trong và ngoài nước. Trong tổng số hơn 8 triệu lượt khách du lịch đến Quảng Ninh mỗi năm, khoảng 70% khách du lịch tham gia các tour tuyến biển đảo. Điều đó cho thấy, du lịch biển đảo ngày càng khẳng định là một trong những ngành kinh tế biển nhiều tiềm năng. Quảng Ninh có 50% diện tích là biển đảo với hơn 2.000 hòn đảo, chiếm 2/3 số đảo của cả nước. Cùng với đó là trên 250km bờ biển đã tạo cho Quảng Ninh có nhiều dải bờ biển, bãi tắm đẹp nổi tiếng cả nước. Đây là nguồn tài nguyên vô giá để Quảng Ninh phát huy thế mạnh loại hình du lịch biển. Một trong những điểm nhấn chính của du lịch biển Quảng Ninh mà mỗi du khách đến Quảng Ninh không thể bỏ qua đó là trung tâm du lịch TP Hạ Long, nơi sở hữu Vịnh Hạ Long - di sản, kỳ quan thiên nhiên thế giới. Một thế mạnh nữa của du lịch biển đảo Quảng Ninh không thể không nói đến, đó là huyện đảo Vân Đồn và Cô Tô. Đây sẽ là hai trung tâm du lịch sinh thái biển đảo chất lượng cao trong tương lai đang được đầu tư xây dựng. Hai huyện đảo này, ngoài cảnh đẹp nên thơ, còn đang sở hữu rất nhiều bãi biển đẹp, như: Quan Lạn, Minh Châu, Ngọc Vũng (Vân Đồn), Vàn Cháy, Hồng Vân, Thanh Lân, Cô Tô... Điều đáng nói, ở các vùng biển đảo của Quảng Ninh còn có nguồn hải sản vô cùng phong phú, Quảng Ninh nổi tiếng với những món ăn ngon ẩm thực từ hải sản hấp dẫn, như: Tôm, cua, ghẹ, mực, tu hài, hào biển... Song song với những thế mạnh trên, du lịch biển đảo Quảng Ninh còn có sức hút đặc biệt đối với du lịch tàu biển quốc tế. Điều này đã được chứng minh rất rõ, thời gian qua rất nhiều hãng tàu biển quốc tế lớn, như Star Cruises, Costa Crociere, Nautica, Seaborn, Legend of the sea và Azmara, Aurora, Sun Princess v.v... đã chọn Hạ Long là điểm đưa khách du lịch đến tham quan. Hàng năm, vào mùa khách du lịch tàu biển quốc tế (từ tháng 10 cho đến tháng 4), Hạ Long lại tấp nập đón những chuyến tàu đưa hàng nghìn khách du lịch quốc tế đến tham quan.

Du lịch văn hóa lễ hội, tâm linh: Trong nhiều năm trở lại đây, tài nguyên văn hóa đã góp phần thúc đẩy các hoạt động du lịch lễ hội, tâm linh của Quảng Ninh phát triển. Các di sản văn hóa của Quảng Ninh trải dài suốt từ Đông Triều đến Móng Cái, cho đến các đảo xa đất liền như: Cô Tô, Quan Lạn - Minh Châu, Ngọc Vũng... Hiện nay, Quảng Ninh đang lưu giữ 625 di tích lịch sử văn hóa và danh thắng. Trong đó có vịnh Hạ Long 2 lần được tổ chức UNESCO công nhận là Di sản Thiên nhiên thế giới, 60 di tích được xếp hạng cấp quốc gia, 47 di tích đã được xếp hạng cấp tỉnh... Du lịch văn hóa lễ hội, hiện Quảng Ninh có khoảng 70 lễ hội được tổ chức hàng năm, tập trung chủ yếu ở loại hình lễ hội dân gian truyền thống, thời gian tổ chức tập trung từ tháng 1 - 3 âm lịch, mang nét đặc trưng của mỗi vùng đất như: lễ hội đền Cửa Ông (Cẩm Phả), lễ hội Yên Tử (Uông Bí), lễ hội Tiên Công (Yên Hưng), lễ hội đình Trà Cổ (Móng Cái), lễ hội đình Quan Lạn (Vân Đồn)... Du lịch văn hóa tâm linh, Quảng Ninh có 4 khu di tích trọng điểm là khu di tích danh thắng Yên Tử (TP. Uông Bí), khu di tích lăng mộ các vua Trần (huyện Đông Triều), khu di tích Bãi Cọc Bạch Đằng (huyện Yên Hưng), khu di tích Vân Đồn (huyện Vân Đồn). Ngoài ra, còn có nhiều di tích tiêu biểu khác như: đền Cửa Ông, đình Trà Cổ, đình Quan Lạn, chùa Cái Bàu - Thiền Viện Trúc lâm Giác tâm, chùa Long Tiên...

Du lịch biên giới: Với lợi thế là tỉnh có đường biên giới trên bộ và trên biển đều giáp với Trung Quốc, những năm qua Quảng Ninh đã chú trọng phát triển toàn diện về kinh tế, văn hóa, thương mại với tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc), trong đó có các hoạt động phát triển du lịch giữa hai bên. Với 132 km đường biên giới giáp với tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc) đã giúp Quảng Ninh thu hút một lượng lớn khách du lịch từ Trung Quốc. Bên cạnh đó, Quảng Ninh có 3 cửa khẩu: Cửa khẩu Móng Cái (TP Móng Cái), cửa khẩu Hoàn Mô (huyện Bình Liêu), cửa khẩu Bắc Phong Sinh (huyện Hải Hà) đã giúp cho hoạt động thương mại, du lịch khu vực biên giới ngày càng phát triển sôi động. Những năm qua, tỉnh Quảng Ninh (Việt Nam) và tỉnh Quảng Tây (Trung Quốc) đã phát triển hợp tác giao lưu toàn diện về nhiều mặt, trong đó có du lịch. Với những tiềm năng, lợi thế vốn có để phát triển du lịch, hai bên đã thúc đẩy hợp tác phát triển du lịch và đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Theo đánh giá của Sở Du lịch, khách du lịch Trung Quốc đến Quảng Ninh chiếm ¼ tổng số khách du lịch Trung Quốc đến Việt Nam, chiếm khoảng 40% lượng khách quốc tế đến Quảng Ninh. Trong vòng 5 năm trở lại đây, lượng khách lưu trú Trung Quốc có mức tăng trưởng trung bình 126,5% mỗi năm. Trung bình mỗi năm, tại cửa khẩu Móng Cái đón được trên 300.000 lượt khách Trung Quốc. Hiện nay du khách Trung Quốc chiếm thị phần quan trọng trong tổng số khách du lịch quốc tế

của Quảng Ninh. Tính riêng trong năm 2016, tổng khách du lịch đến Quảng Ninh đạt hơn 8,3 triệu lượt khách, tổng khách lưu trú quốc tế đạt xấp xỉ 1,9 triệu lượt khách, trong đó khách Trung Quốc chiếm 24% khách quốc tế lưu trú tại Quảng Ninh, đứng số một trong các thị trường khách quốc tế hàng đầu của tỉnh. Trong các nước ASEAN, Việt Nam là điểm đến lớn thứ 2 của khách du lịch Trung Quốc sau Thái Lan. Trung Quốc cũng là điểm du lịch được Việt Nam cũng như người dân Quảng Ninh ưu tiên lựa chọn đi du lịch. Năm 2016 có 2,2 triệu lượt người Việt Nam đi Trung Quốc, đứng đầu các nước ASEAN, hàng ngày có trên dưới 1.000 người Việt Nam qua lại cửa khẩu Móng Cái - Đông Hưng tham quan du lịch kết hợp với thương mại.

Du lịch ẩm thực: Ẩm thực Quảng Ninh phong phú, đa dạng với đủ các món ăn trên rừng, dưới biển. Sự sáng tạo, lối sống phù hợp với điều kiện tự nhiên đã tạo cho ẩm thực Quảng Ninh có nét đặc trưng và mang bản sắc vùng miền. Những người dân có cuộc sống gắn liền với biển thì phần lớn các món ăn sẽ được chế biến từ hải sản. Khu vực Bình Liêu, Ba Chẽ, Đầm Hà, Tiên Yên là những địa phương miền núi cao, đồng bào nơi đây đã tạo ra nét ẩm thực riêng gắn liền với thiên nhiên. Đó là các món ăn được chế biến từ sản vật của sông suối như: cá suối cuốn lá lốt, ốc khe nấu bông; những món ăn khai thác từ rừng như chả lá lốt trứng kiến, trứng kiến xào ăn với xôi, canh rau ngót rừng của người dân tộc Tày, Sán Chỉ... Ngoài ra, còn có rượu ngô, rượu khoai, rượu men lá, rượu sim, rượu ba kích tím (Ba Chẽ, Tiên Yên) làm ngất ngây du khách. Nói đến ẩm thực Quảng Ninh, không thể không nhắc tới các món được chế biến từ ngũ cốc, đặc biệt là các món bánh của các dân tộc như bánh gio Quảng Yên; bánh lá ngải các vùng Bình Liêu, Ba Chẽ, Hải Hà, Đầm Hà, Tiên Yên, Móng Cái; bánh tài lòng ẹp của người Sán Diù; bánh dày, bánh chưng gù dân tộc Tày, Sán Chỉ... Trong những năm qua, Quảng Ninh là địa phương đầu tiên trong cả nước đã tập trung chỉ đạo xây dựng các thương hiệu ẩm thực truyền thống, đặc trưng của địa phương gắn với chương trình mỗi xã, phường một sản phẩm (OCOP). Cho đến nay, Quảng Ninh có nhiều sản phẩm được du khách yêu thích, đặc biệt là các sản phẩm thuộc nhóm ẩm thực như nếp cái hoa vàng Đông Triều, lợn Móng Cái, gà Tiên Yên, sá sùng Vân Đồn, mực ống Cô Tô, chả mực Hạ Long, miến dong Bình Liêu, rượu ba kích, trà hoa vàng Ba Chẽ... Quảng Ninh còn triển khai nhiều hoạt động, sự kiện để khai thác giá trị ẩm thực như Hội chợ ẩm thực Quảng Ninh mở rộng, Tuần lễ ẩm thực, Tọa đàm, hội thảo, Cuộc thi đầu bếp giỏi... nhằm quảng bá rộng rãi giá trị văn hóa ẩm thực, thu hút sự tham gia của khách du lịch, giúp khách có nhiều thời gian trải nghiệm, tìm hiểu và chi tiêu nhiều hơn.

Với nhiều loại hình du lịch phong phú đang được khai thác kể trên, sự có mặt của loại hình du lịch mới như du lịch chăm sóc sức khỏe chắc chắn sẽ mang lại nhiều tiềm năng và giúp cho du lịch Quảng Ninh cất cánh hơn nữa.

### ***2.1.3. Hiện trạng khai thác du lịch tại Quảng Ninh gần đây***

Với những lợi thế về tài nguyên du lịch cùng chính sách phát triển và hỗ trợ cho du lịch được phát huy hiệu quả, những năm vừa qua đánh dấu sự tăng trưởng ấn tượng của ngành du lịch Quảng Ninh. Năm 2018, tổng khách du lịch đạt 12,2 triệu lượt, tăng 24% so với cùng kỳ 2017, tổng thu từ khách du lịch đến Quảng Ninh ước đạt 23,6 nghìn tỷ đồng, tăng 28,1% so với cùng kỳ 2017.

Năm 2019, tổng khách du lịch đến Quảng Ninh đạt trên 14 triệu lượt, tăng 14% so với năm 2018, doanh thu từ khách du lịch đạt 29,487 tỷ đồng, tăng 25% so với năm 2018.

Năm 2020 do ảnh hưởng nặng nề từ đại dịch Covid-19, Tổng khách du lịch đến Quảng Ninh năm 2020 ước đạt 8.8 triệu lượt giảm 36,8% so với năm 2019, tổng thu từ du lịch ước đạt trên 17.000 tỷ, giảm 42,34% so với năm 2019.

Tính đến năm 2021, mặc dù chịu tác động nặng nề của đại dịch Covid-19, Tỉnh Quảng Ninh có 1.633 cơ sở lưu trú du lịch đã xếp hạng với 32,451 buồng (trong đó có 11 khách sạn 5 sao với 3461 buồng, 20 khách sạn 4 sao với 3247 buồng, 1 căn hộ cao cấp 4 sao với 156 buồng, 40 khách sạn 3 sao với 2546 buồng, 90 khách sạn 2 sao với 2848 buồng, 123 khách sạn 1 sao với 2229 buồng, 120 khách sạn đạt tiêu chuẩn tối thiểu với 5808 buồng, 879 nhà nghỉ du lịch với 8904 buồng, 174 homestay với 1098 buồng, 81 tàu thủy lưu trú du lịch 2 sao với 1340 buồng, 94 tàu thủy lưu trú du lịch 1 sao với 814 buồng). Các sản phẩm du lịch của Quảng Ninh đang tập trung phát triển với 04 dòng sản phẩm chính gồm du lịch biển đảo, du lịch văn hóa tâm linh, du lịch cộng đồng và du lịch biên giới.

Có thể nói trong bối cảnh ngành du lịch bị ảnh hưởng và thiệt hại nghiêm trọng do cơn đại dịch Covid-19, thì Quảng Ninh là một trong những địa phương hiếm hoi vẫn phát triển du lịch cầm chừng. Tuy nhiên, bên cạnh thách thức thì bối cảnh dịch bệnh cũng đang mở ra những cơ hội mới cho du lịch tỉnh Quảng Ninh trong việc khai thác một loại hình du lịch nhiều tiềm năng như du lịch chăm sóc sức khỏe. Vấn đề đặt ra là định hướng và giải pháp khai thác thế nào cho hiệu quả cần phải được nghiên cứu và đề xuất cho phù hợp với đặc điểm của tỉnh nói riêng cũng như hoàn cảnh hiện tại nói chung và đó cũng chính là mục đích nghiên cứu của đề tài này.

## **2.2. Tiềm năng và điều kiện khai thác loại hình du lịch CSSK tại Quảng Ninh**

### **2.2.1. Tiềm năng khai thác**

#### 2.2.1.1 Tiềm năng khai thác từ vị trí địa lý

Quảng Ninh là một tỉnh ở địa đầu phía đông bắc Việt Nam, phía tây tựa lưng vào núi rừng trùng điệp, phía đông nghiêng xuống nửa phần đầu vịnh Bắc bộ với bờ biển khúc khuỷu nhiều cửa sông, và có đường bờ biển dài 250km.

Quảng Ninh có tọa độ địa lý khoảng 106°26' đến 108°31' kinh độ đông và từ 20°40' đến 21°40' vĩ độ bắc; bề ngang từ đông sang tây, nơi rộng nhất là 195km; bề dọc từ bắc xuống nam khoảng 102km. Điểm cực bắc Quảng Ninh là dãy núi cao thuộc thôn Mỏ Toòng, xã Hoàn Mô, huyện Bình Liêu; điểm cực nam ở đảo Hạ Mai thuộc xã Ngọc Vũng, huyện Vân Đồn; điểm cực tây là sông Vàng Chua ở xã Bình Dương và xã Nguyễn Huệ, TX Đông Triều; điểm cực đông trên đất liền là mũi Gót ở đông bắc xã Trà Cổ, TP Móng Cái.

Quảng Ninh có biên giới quốc gia và hải phận giáp giới nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa. Trên đất liền, phía bắc của tỉnh (có các huyện Bình Liêu, Hải Hà và TP Móng Cái) giáp huyện Phòng Thành và thị trấn Đông Hưng, tỉnh Quảng Tây với 132,8km đường biên giới; phía đông là vịnh Bắc Bộ; phía tây giáp các tỉnh Lạng Sơn, Bắc Giang, Hải Dương; phía nam giáp Hải Phòng.

Như vậy, với vị trí địa lý thuận lợi như trên, cho phép Quảng Ninh đón một lượng lớn khách nội địa trong địa bàn tỉnh và các tỉnh, thành phố lân cận như Hà Nội, Hải Phòng, Hải Dương, Thái Bình..., đồng thời cũng là nơi thu hút đông đảo lượng khách người Hoa từ các cửa khẩu Quốc tế - và đây chính là một thị trường khách đầy tiềm năng với khả năng chi trả cao.

#### 2.2.1.2. Tiềm năng khai thác từ tài nguyên du lịch tự nhiên và tài nguyên du lịch nhân văn

+ **Cảnh quan Địa hình:** Trước tiên cần phải kể đến Quảng Ninh được thiên nhiên vô cùng ưu đãi với cảnh quan địa hình đa dạng vừa có đồng bằng, biển đảo lại có núi có rừng. Quảng Ninh là tỉnh miền núi - duyên hải: hơn 80% đất đai là đồi núi. Hơn hai nghìn hòn đảo nổi trên mặt biển cũng đều là các quả núi.

Về địa hình đồi núi, từ lâu cánh cung núi Đông Triều với đỉnh Yên Tử (cao 1.068m) trên đất Uông Bí và đỉnh Am Váp (cao 1.094m) trên đất Hoàn Bồ đã trở thành những địa danh nổi tiếng thu hút khách du lịch tới nơi đây trải nghiệm các

loại hình du lịch như Trecking, Tham quan dã ngoại, Nghỉ dưỡng và du lịch tâm linh (gắn với nơi khởi phát của dòng Thiền Trúc Lâm Yên Tử).

Vùng biển và hải đảo của Quảng Ninh là một vùng địa hình độc đáo. Hơn hai nghìn hòn đảo chiếm hơn 2/3 số đảo cả nước (2078/ 2779), đảo trải dài theo đường ven biển hơn 250km chia thành nhiều lớp. Có những đảo rất lớn như đảo Cái Bàu, Bản Sen, lại có đảo chỉ như một hòn non bộ. Có hai huyện hoàn toàn là đảo là huyện Vân Đồn và huyện Cô Tô. Trên vịnh Hạ Long và Bái Tử Long có hàng ngàn đảo đá vôi nguyên là vùng địa hình karst bị nước bào mòn tạo nên muôn nghìn hình dáng bên ngoài và trong lòng là những hang động kỳ thú.

Vùng ven biển và hải đảo Quảng Ninh ngoài những bãi bồi phù sa còn những bãi cát trắng tấp lên từ sóng biển. Có nơi thành mỏ cát trắng làm nguyên liệu cho công nghệ thuỷ tinh (Vân Hải), có nơi thành bãi tắm tuyệt vời (như Trà Cổ, Quan Lạn, Minh Châu, Ngọc Vũng...).

Địa hình đáy biển Quảng Ninh, không bằng phẳng, độ sâu trung bình là 20m. Có những lạch sâu là di tích các dòng chảy cổ và có những dải đá ngầm làm nơi sinh trưởng các rạn san hô rất đa dạng. Các dòng chảy hiện nay nối với các lạch sâu đáy biển còn tạo nên hàng loạt luồng lạch và hải cảng trên dải bờ biển khúc khuỷu kín gió nhờ những hành lang đảo che chắn, tạo nên một tiềm năng cảng biển và giao thông đường thuỷ rất lớn.

Chính những cảnh quan địa hình đa dạng như trên đã làm nên sức hấp dẫn không ngừng của du lịch tỉnh Quảng Ninh và là tiềm năng vô cùng phù hợp với loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe - nơi mà du khách luôn muốn tìm về với phong cảnh khoáng đạt hay sự hùng vĩ của thiên nhiên, tránh xa những bụi bặm, ồn ào đô thị và những bộn bề lo toan của cuộc sống công nghiệp nơi thành thị.

#### **+ Khí hậu:**

Quảng Ninh nằm trong vùng khí hậu nhiệt đới có một mùa hạ nóng ẩm, mưa nhiều; một mùa đông lạnh, ít mưa và tính nhiệt đới nóng ẩm là bao trùm nhất. Do nằm trong vành đai nhiệt đới nên hàng năm có hai lần mặt trời qua thiên đỉnh, tiềm năng về bức xạ và nhiệt độ rất phong phú. Ảnh hưởng bởi hoàn lưu gió mùa Đông Nam Á nên khí hậu bị phân hóa thành hai mùa: mùa hạ nóng ẩm với mùa mưa, mùa đông lạnh với mùa khô.

Có thể nói, khí hậu Quảng Ninh vừa tiêu biểu cho khí hậu các tỉnh miền Bắc Việt Nam vừa có nét riêng của một tỉnh miền núi ven biển; các quần đảo ở huyện Cô Tô và Vân Đồn ... có đặc trưng của khí hậu đại dương; các vùng núi luôn có khí

hậu ôn hòa và mát mẻ hơn so với các vùng đồng bằng và các tỉnh thành lân cận. Về nhiệt độ: được xác định có mùa đông lạnh, nhiệt độ không khí trung bình ổn định dưới 20°C. Mùa nóng có nhiệt độ trung bình ổn định trên 25°C. Vì vậy đây cũng là một môi trường khí hậu phù hợp với nhu cầu nghỉ dưỡng, chăm sóc sức khỏe của khách du lịch.

#### **+ Tài nguyên du lịch nhân văn**

Khi du khách tham gia một chương trình Tour du lịch chăm sóc sức khỏe, bên cạnh việc đặt mục tiêu sức khỏe lên hàng đầu thì việc thưởng thức các giá trị văn hóa và hưởng thụ các dịch vụ liên quan cũng là một trong những nội dung không thể thiếu. Còn gì tuyệt vời hơn khi vừa nghỉ ngơi, hồi phục sức khỏe và làm mới lại bản thân vừa được trải nghiệm những danh lam thắng cảnh, những món ăn đặc trưng và được nhận thức những vùng đất mới, những phong tục và tập quán độc đáo hấp dẫn của cư dân địa phương nơi mình đến? Và Quảng Ninh là một địa phương có mật độ tài nguyên du lịch nhân văn thuộc vào hàng cao của cả nước, đồng thời lại vừa đa dạng nhiều loại hình, có thể đáp ứng nhu cầu của nhiều tập khách khác nhau. Cụ thể, với hơn 600 di tích lịch sử văn hóa và danh lam thắng cảnh của tỉnh, có rất nhiều di tích trở thành những điểm đến du lịch hấp dẫn thu hút đông đảo du khách mỗi năm. Khai thác lợi thế này, Quảng Ninh đã phát triển du lịch tâm linh với chuỗi các khu di tích, danh thắng tiêu biểu: Di tích lịch sử nhà Trần (TX Đông Triều), quần thể di tích danh thắng Yên Tử, chùa Ba Vàng (TP Uông Bí), chùa Lô Âm và chùa Long Tiên (TP Hạ Long), đền Cửa Ông (TP Cẩm Phả), chùa Cái Bầu (huyện Vân Đồn)... Theo báo cáo của Sở Du lịch, hiện khoảng 120 di tích, di sản đã nằm trong các điểm tour, tuyến du lịch cố định của Quảng Ninh, trong đó có những di tích được các đơn vị lữ hành lựa chọn để thiết kế nhiều sản phẩm riêng, trọn gói để đưa vào khai thác hoặc đưa vào khai thác kết hợp cùng các loại hình du lịch khác. Vào dịp Tết Nguyên đán mỗi năm (từ mùng 1 - 6/1 âm lịch), Quảng Ninh đón khoảng 70 - 100 vạn du khách, thì 70% trong đó là lượng du khách có mặt tại các di tích, di sản trên địa bàn. Sau đây, người viết xin liệt kê một số những tài nguyên du lịch nhân văn tiêu biểu có thể kết hợp khai thác với loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe quanh năm:

- Lễ hội: Quảng Ninh có hệ thống lễ hội quanh năm với nhiều lễ hội đặc sắc và nổi tiếng như: Lễ hội Yên Tử (ngày 10 tháng Giêng đến hết tháng 3 âm lịch); Hội Đình Trà Cổ (ngày 1 tháng 6 âm lịch); Lễ hội Bạch Đằng (mùng 7 đến mùng 9 tháng 3 âm lịch); Hội đền Cửa Ông (mùng 3 và mùng 4 tháng 3 âm lịch); Lễ hội đền Bà Men (19 và 20 tháng Giêng âm lịch); Lễ hội Đình làng My Sơn (16 tháng



Giêng âm lịch); Lễ hội Quan Lạn (18/6 - 20/6 âm lịch); Lễ hội Thập Cửu Tiên Công (mùng 7 tháng Giêng âm lịch)...

- Tiềm năng du lịch gắn với dân tộc học: Quảng Ninh có 21 thành phần dân tộc, trong đó có 6 dân tộc có số dân trên một nghìn người là Kinh, Dao, Tày, Sán Dìu, Sán Chỉ, Hoa, tiếp đến là hai dân tộc có trên trăm người là Nùng và Mường, mười bốn dân tộc còn lại có số dân dưới 100 người. Với số lượng tộc người như vậy cùng nhau cư trú trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh đã dệt nên bức tranh nhiều màu sắc về văn hóa tộc người nơi đây và cũng là một tài nguyên du lịch hấp dẫn du khách đến tham quan và tìm hiểu.

- Tài nguyên du lịch gắn với tôn giáo, tín ngưỡng: Quảng Ninh là một vùng đất địa linh nhân kiệt và có một không gian tôn giáo tín ngưỡng hết sức tự do và đa dạng. Đạo Phật đến với vùng đất này rất sớm. Trước khi vua Trần Thái Tông (1225-1258) đến núi Yên Tử tu hành thì đã có nhiều các bậc chân tu nối tiếp tu hành ở đó. Vua Trần Nhân Tông (1279-1293) chọn Yên Tử là nơi xuất gia tu hành và lập nên dòng Thiền Trúc Lâm ở Việt Nam. Thế kỷ 14, khu Yên Tử và Quỳnh Lâm (Đông Triều) là trung tâm của Phật giáo Việt Nam, đào tạo tăng ni cho cả nước. Nhiều thế kỷ sau đó, Đạo Phật vẫn tiếp tục duy trì với hàng trăm ngôi chùa ở Quảng Ninh, trong đó có những ngôi chùa nổi tiếng như chùa Lôi Âm, chùa Long Tiên (Hạ Long), Linh Khánh (Trà Cổ), Hồ Thiên (Đông Triều), Linh Quang (Quan Lạn)... Những người tôn thờ các tôn giáo khác cũng có nhưng không đông như tín đồ Đạo Phật. Hiện có 27 nhà thờ Ki Tô giáo của 9 xứ thuộc 41 họ đạo nằm ở 8 huyện, thị xã, thành phố. Số giáo dân khoảng hơn một vạn người. Tín đồ đạo Cao Đài hiện có khoảng vài chục người. Tín ngưỡng phổ biến nhất đối với cư dân sống ở Quảng Ninh là thờ cúng tổ tiên, thờ các vị tướng lĩnh nhà Trần có công với dân với nước, các vị Thành Hoàng, các vị thần (sơn thần, thủy thần), thờ các mẫu (Mẫu Liễu Hạnh, Mẫu Thượng Ngàn, Mẫu Thoải)... Những công trình tôn giáo, tín ngưỡng trên địa bàn tỉnh hàng năm đều đón số lượng khách du lịch đến tham quan và hành hương rất đông. Đây là một lợi thế để những nhà làm Tour Du lịch chăm sóc sức khỏe có thể định hướng để đưa vào trong sản phẩm du lịch của mình.

- Văn hóa ẩm thực: Người ta nói ăn uống là biểu hiện của văn hóa. Mỗi vùng miền có một quan niệm khác nhau và vì vậy hình thành phong cách ẩm thực riêng cho mình, ở Quảng Ninh cũng vậy. Đến với Quảng Ninh du khách sẽ được trải nghiệm vô vàn đặc sản như: Ruốc lổ Hoàn Bồ, mực hấp ổi, bánh tào lộng ệp (Bánh tào lộc), bánh gặt gù, sam Hạ Long, Tu hài, chả mực Hạ Long, rượu mơ Yên Tử, gà đồi Tiên Yên, tôm khô bóc nõn Hạ Long, nem chua Quảng Yên, sá sùng (sái sùng)

khô, rượu nếp ngâm Hoàn Bồ, rượu ngán Hạ Long, rượu Đông Triều, gỏi ngán, xôi 5 màu và các loại bánh... Quả là một thế giới ẩm thực phong phú, lôi cuốn mà tin chắc rằng không một du khách nào dù tham gia trong bất kỳ chương trình du lịch nào có thể cảm lòng được, bao gồm cả Du lịch chăm sóc sức khỏe. Tuy nhiên, với đặc thù của du lịch chăm sóc sức khỏe, chắc chắn rằng những món ẩm thực được đưa vào trong chương trình Tour cần phải được cân nhắc và lựa chọn cho phù hợp.

### 2.2.1.3. Tiềm năng khai thác từ cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch

Cơ sở hạ tầng: trong những năm gần đây Quảng Ninh phát triển hạ tầng giao thông, tạo đà cho phát triển du lịch. Quảng Ninh có đầy đủ hệ thống giao thông từ đường bộ, đường sắt, đường biển và đường hàng không. Hệ thống đường bộ hiện nay của tỉnh đang phát triển mạnh 6 tuyến quốc lộ gồm: 18, 18B, 18C, 4B, 10 và 279 với tổng chiều dài 401km, trong đó Quốc lộ 18A là tuyến trọng yếu của tỉnh dài gần 300km xuyên suốt từ Đông Triều đến Cửa khẩu quốc tế Móng Cái, có 324 km đường tỉnh lộ và hơn 2000km đường liên huyện, liên xã. Bên cạnh đó là hệ thống đường cao tốc đã đang và sắp được đưa vào khai thác như: cao tốc Hạ Long - Hải Phòng, cao tốc Hạ Long - Vân Đồn... với tổng chiều dài khoảng 200km. Tỉnh cũng có gần 600km đường thủy nội địa và khoảng 200km đường hàng hải với trên 82 cảng bến các loại; có 65km đường sắt quốc gia nhánh Yên Viên - Cái Lân (hiện đang được cải tạo nâng cấp), ngoài ra còn khoảng 200km đường sắt chuyên dùng của ngành than ở khu vực Uông Bí, Hạ Long và Cẩm Phả. Quảng Ninh có bãi đỗ cho máy bay trực thăng ở Hạ Long và Móng Cái, cảng hàng không quốc tế Vân Đồn - sân bay tư nhân đầu tiên ở Việt Nam.

Với hơn 17 nghìn tỷ đồng đầu tư kết nối hạ tầng giao thông tỉnh Quảng Ninh, hàng loạt chuỗi các công trình giao thông đã và đang được hoàn thành như: dự án cao tốc Vân Đồn - Móng Cái, Đường bao biển Hạ Long - Cẩm Phả, Cầu Cửa Lục 1, đoạn cuối tuyến đường Trần Quốc Nghiễn và Bãi tắm Hòn Gai góp phần hoàn thiện hệ thống cao tốc động lực ở phía bắc Việt Nam, là hành lang đường bộ, cửa ngõ giao thông kết nối các tỉnh phía bắc Việt Nam với ASEAN và Trung Quốc, tạo động lực thúc đẩy phát triển liên kết vùng qua đó thúc đẩy du lịch phát triển.

Về cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch, trước hết phải kể đến hệ thống cơ sở lưu trú du lịch:

Quảng Ninh có một loạt các khách sạn cao cấp và nổi tiếng như: Muong Thanh Luxury, Quang Ninh Hotel, Vinpearl Resort & Spa Ha Long, FLC Halong,

Bay Golf Club & Luxury Resort, Central Luxury Hạ Long Hotel, Royal Halong Hotel... và hàng trăm khách sạn từ 2 sao đến 3 sao. Những khách sạn này cũng góp phần kéo dài thêm ngày nghỉ hay thêm nhiều lựa chọn cho những du khách tham gia loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe.

Resort: Gần đây Quảng Ninh nở rộ hệ thống Resort nghỉ dưỡng cao cấp, đẹp và tiện nghi như Wyndham Legend Halong, Hồng Ngọc, Halong Paradise Suites Hotel, Legacy Yen Tu - Mgallery, Resort Quan Lạn Hùng Lâm, Minh Chau Beach Resort... Những Resort này cũng có thể là tiền đề để kết hợp khai thác thêm loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe dù còn đơn giản trên cơ sở những tài nguyên và dịch vụ sẵn có như: massage, Yoga, ẩm thực dưỡng sinh, trị liệu sức khỏe...

Về phương tiện vận chuyển khách du lịch, bên cạnh Đường hàng không với sân bay quốc tế Vân Đồn, Đường bộ với hàng loạt hãng Taxi nổi tiếng (Taxi Sao Quảng Ninh, Taxi Mai Linh, Taxi Móng Cái 883 883, Taxi Phú Bình...) cùng hệ thống xe khách chạy liên tục (một số hãng xe khách lớn: Xe khách Phúc Xuyên, Xe khách An Bình, Xe khách Tuyến Nam...); Quảng Ninh còn có thế mạnh về hệ thống giao thông Đường thủy - tàu cao tốc và đặc biệt là hệ thống du thuyền 4-5 sao ngày càng được nhiều khách du lịch ưa chuộng và lựa chọn (Du thuyền Scarlet Pearl Hạ Long, Du thuyền Indochine Cruise, Du thuyền Heritage Cruise Hạ Long, Du thuyền Paradise Grand...)

Về Cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống du lịch: Đến Quảng Ninh, không thể không thưởng thức ẩm thực nơi đây với nhiều nhà hàng đã được biết đến từ lâu như: nhà hàng Quảng Ninh Cổ Ngư, nhà hàng Quảng Ninh Nhật Hà, nhà hàng Quảng Ninh Cua Vàng, nhà hàng Quảng Ninh siêu thị ốc Kim Quy.... Bên cạnh đó, du khách cũng có thể trải nghiệm ẩm thực tại các Trung tâm thương mại hay đơn giản là tại các khu chợ dân sinh.

Ngoài ra, Quảng Ninh còn đặc biệt có thế mạnh về các khu vui chơi giải trí chất lượng cao như Cáp treo nữ hoàng - Sun World Hạ Long Park, Công viên Rồng Dragon Park, Công viên nước Typhoon Water Park, Bảo tàng tranh 3D Funny Art, New Hạ Long Club, Khu vui chơi giải trí Quốc tế Tuần Châu, Công viên Thể thao - Văn hóa Hà Lan, Bảo tàng Quảng Ninh, Thiên đường hoa Quảng La, Phố đi bộ Trần Phú... Có thể nói, các khu vui chơi mới ở Quảng Ninh gần đây luôn là tâm điểm đối với khách du lịch tứ phương, đặc biệt là giới trẻ.

Bên cạnh các khu vui chơi giải trí thì các khu mua sắm cũng là nơi thu hút lượng lớn du khách đến tham quan và mua sắm như: Chợ Hạ Long, Trung Tâm

Thương Mại Bãi Cháy, Chợ đêm Hạ Long, TTTM Vincom Plaza Hạ Long, Vincom Quảng Ninh Plaza Cẩm Phả, Vincom Móng Cái, Vincom Quảng Ninh - Vincom+Uông Bí, Halong Marine Plaza, Móng Cái Plaza, TTTM Bãi Cháy, TTTM Big C Hạ Long, Shophouse Europe Hạ Long, Hạ Long Market 1.

#### 2.2.1.4. Tiềm năng khai thác từ nguồn nhân lực

Năm 2019, dân số tỉnh Quảng Ninh đạt 1.324.800 người, với diện tích 6178,2 km<sup>2</sup> thì mật độ dân số là 214 người/km<sup>2</sup>. Trong đó dân số sống tại thành thị là 853.700 người, chiếm 64,4% dân số toàn tỉnh.

Trường Đại học Hạ Long là nguồn đào tạo, cung ứng chính về nhân lực ngành dịch vụ, du lịch cho tỉnh.

Tính đến hết năm 2019 với nguồn hỗ trợ của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch thông qua dự án của tổ chức EU, tỉnh đã tổ chức được hơn 50 khóa tập huấn về du lịch có trách nhiệm cho hơn 4.000 nhân lực từ các doanh nghiệp và các địa phương trong tỉnh. Cùng với đó, tỉnh cũng thường xuyên tổ chức các lớp bồi dưỡng ở nước ngoài về các lĩnh vực văn hóa, du lịch cho đội ngũ cán bộ quản lý các địa phương và các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực du lịch. Thời gian qua, nhiều đơn vị, doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực du lịch cũng đã tập trung nâng cao công tác đào tạo bồi dưỡng nghiệp vụ thường xuyên cho đội ngũ nhân viên.

Bên cạnh đó, hằng năm, Sở Du lịch phối hợp với các đơn vị tăng cường tổ chức các cuộc thi kỹ năng nghề như: Hội thi Đầu bếp, Hội thi bàn, bartender, buồng và lễ tân... Qua đó, tạo cơ hội để đội ngũ các doanh nghiệp, nhà hàng, khách sạn trên địa bàn tỉnh giao lưu, học hỏi, chia sẻ kinh nghiệm, hoàn thiện kỹ năng nghề.

Với sự vào cuộc đồng bộ của các ngành, đơn vị, doanh nghiệp, những năm gần đây, số lượng và trình độ lao động trong lĩnh vực du lịch của tỉnh đã có nhiều chuyển biến tích cực.

Theo đó, tính đến hết năm 2019, ngành du lịch Quảng Ninh hiện có khoảng 33.000 lao động trực tiếp, 45.000 lao động gián tiếp. Trong đó, lao động trực tiếp có trình độ đại học, cao đẳng nghề chiếm 40%, trung cấp nghề chiếm 25%, sơ cấp nghề chiếm 22% và lao động phổ thông là 13%, từng bước đáp ứng yêu cầu phát triển ngày càng cao của ngành du lịch.

### 2.2.1.5. Tiềm năng khai thác từ các chính sách của địa phương

Như chúng ta đều biết, Quảng Ninh là địa phương có nhiều tiềm năng và điều kiện thuận lợi để phát triển du lịch thuộc top đầu trong cả nước. Tuy nhiên, thực tế tại tỉnh, phát triển du lịch vẫn chưa tương xứng với tiềm năng. Quảng Ninh thu hút số lượng khách du lịch lớn song phân khúc thị trường khách du lịch chưa cao, mức chi tiêu thấp. Những năm gần đây, Quảng Ninh xác định phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh vì vậy ngành du lịch luôn kịp thời đề ra những định hướng phát triển du lịch đúng đắn và hợp xu thế để du lịch Quảng Ninh ngày càng phát triển du lịch theo hướng bền vững. Cụ thể:

Quảng Ninh đã phổ biến các chính sách hỗ trợ, tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp du lịch đặc biệt là trong bối cảnh đại dịch COVID-19 đã tác động nặng nề đến các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực du lịch. Sở Du lịch đã tham mưu cho UBND tỉnh trình HĐND tỉnh ban hành Nghị quyết số 11/NQ-HĐND ngày 18/6/2021 về điều chỉnh các nội dung của Nghị quyết số 316/2020/NQ-HĐND ngày 09/12/2020 của Hội đồng nhân dân tỉnh về một số giải pháp hỗ trợ kích cầu du lịch tỉnh Quảng Ninh năm 2021; Triển khai Nghị quyết số 68/NQ-CP ngày 01/7/2021 của Chính phủ và Quyết định số 23/2021/QĐ-TTg ngày 07/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ về một số chính sách hỗ trợ người lao động và người sử dụng lao động gặp khó khăn do đại dịch Covid-19; Kế hoạch số 137/KH-UBND ngày 15/7/2021 của UBND tỉnh triển khai thực hiện chính sách hỗ trợ người lao động, người sử dụng lao động gặp khó khăn do đại dịch Covid-19. Triển khai Thông tư số 112/2020/TT-BTC ngày 29/12/2020 quy định mức thu một số khoản phí, lệ phí nhằm hỗ trợ, tháo gỡ khó khăn cho sản xuất kinh doanh, bảo đảm an ninh xã hội ứng phó với dịch Covid-19 và thông tư số 47/2021/TT-BTC ngày 24/6/2021 của Bộ Tài chính quy định mức thu một số khoản phí, lệ phí nhằm hỗ trợ, tháo gỡ khó khăn cho đối tượng chịu ảnh hưởng bởi dịch Covid-19.

Bên cạnh đó, Quảng Ninh có chính sách phát triển du lịch một cách đồng bộ và có tầm nhìn chiến lược lâu dài như dành nguồn lực thỏa đáng từ ngân sách và huy động các nguồn lực hợp pháp đầu tư hạ tầng và cơ sở vật chất phục vụ du lịch. Đây là địa phương duy nhất trong nước huy động tư nhân đầu tư Cảng hàng không quốc tế Vân Đồn, Cảng tàu khách quốc tế Hạ Long, Cảng tàu khách quốc tế Tuần Châu, để thúc đẩy liên kết vùng, hợp tác quốc tế.

Song song với việc kết nối hạ tầng giao thông, ngành Du lịch đã được ưu tiên tập trung đầu tư một số thiết chế văn hóa, thể thao, như: Cụm công trình Bảo tàng - Thư viện tỉnh; Cung Quy hoạch, Hội chợ và Triển lãm tỉnh; Nhà thi đấu đa

năng 5.000 chỗ; Trung tâm Văn hóa, thể thao và các dân tộc vùng Đông Bắc; Cụm Thông tin cổ động biên giới Sa Vĩ... Các hoạt động đầu tư tôn tạo, phát huy giá trị di sản tại Ưông Bí, Đông Triều, Cẩm Phả... đã được đưa vào khai thác, tiếp tục tạo thêm điểm nhấn mới để thúc đẩy phát triển du lịch. Giai đoạn 2016-2020, UBND tỉnh đã phê duyệt 14/42 dự án kêu gọi đầu tư trên địa bàn tỉnh; cấp giấy chứng nhận đầu tư cho 35 dự án. Có thể nói rằng, chính quyền tỉnh Quảng Ninh nói chung và cơ quan ban ngành du lịch nói riêng đều xem trọng ngành kinh tế mũi nhọn này và dành tổng lực cho phát triển ngành, bao gồm cả việc tích cực nghiên cứu và hỗ trợ để đưa thêm nhiều loại hình du lịch mới vào khai thác - trong đó có Du lịch chăm sóc sức khỏe.

Tóm lại, với tất cả những tiềm năng tổng hợp nói trên, đều là những tài nguyên trực tiếp hoặc gián tiếp giúp Quảng Ninh có thể khai thác đa dạng loại hình du lịch và hoàn toàn có thể hướng tới khai thác một loại hình du lịch tuy còn mới mẻ nhưng rất được quan tâm trong bối cảnh dịch bệnh gần đây - đó chính là Du lịch chăm sóc sức khỏe.

### **2.3. Một số mô hình khu du lịch đã và đang khai thác loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh**

#### **2.3.1. Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử**

##### 2.3.1.1. Quá trình xây dựng và kiến trúc của Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử

Yên Tử là địa danh lịch sử nổi tiếng, cội nguồn của văn hóa tín ngưỡng Việt Nam, với thiên nhiên núi rừng hùng vĩ và yên bình, nơi ẩn chứa nguồn năng lượng từ ngàn xưa của mảnh đất thiêng nơi nhiều thế hệ thiền sư tu hành nhiều năm qua, nơi gắn với tên tuổi và sự nghiệp của Phật Hoàng Trần Nhân Tông, một trong những nhân vật lịch sử vĩ đại nhất của dân tộc Việt Nam. Ngay sau khi Trung tâm Văn hoá Trúc Lâm Yên Tử do Công ty Tùng Lâm đầu tư được đưa vào hoạt động từ năm 2018, Yên Tử đã trở thành một địa điểm hấp dẫn, độc đáo. Lấy cảm hứng từ văn hóa Việt và tinh thần thiền Trúc Lâm, các công trình tại Yên Tử do kiến trúc sư lừng danh Bill Bensley thiết kế tạo ra một không gian văn hóa độc đáo có một không hai tại Việt Nam với các hạng mục công trình điển hình như Làng Nương Yên Tử, Cổng Khai Tâm, hồ Ngoạn Nguyệt, Quảng trường Minh Tâm, vườn Hoa Tâm, cung Trúc Lâm..., trong đó đặc biệt phải kể đến Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử.

Tọa lạc ngay dưới chân núi Yên Tử tại xã Thượng Yên Công, Ưông Bí, Quảng Ninh, Legacy Yên Tử - Mgallery là khu nghỉ dưỡng được xây dựng theo tiêu

chuẩn 5 sao quốc tế, được quản lý bởi Tập đoàn Accor - một trong những tập đoàn quản lý khách sạn hàng đầu thế giới. Đây được mệnh danh là “thánh địa” nghỉ dưỡng trên núi cao.

**Khu nghỉ dưỡng Mgallery Legacy Yên Tử** được thiết kế bởi đích thân kiến trúc sư Bill Bensley - người nổi tiếng với nhiều công trình resort bậc nhất với nhiều giải thưởng uy tín về kiến trúc. Theo tờ The Time, Bill Bensley là ông hoàng của những khu nghỉ dưỡng quyền rũ nhất hành tinh. Ông cũng là người chấp tay thiết kế những resort nổi tiếng như InterContinental Đà Nẵng hay JW Marriott Phú Quốc và MGallery Hotel de la Coupole nổi tiếng ở Sapa. Với tầm cỡ của một kiến trúc sư thế giới, sự giao thoa độc đáo của kiến trúc cung đình giữa rừng núi non thiêng, gắn với những sự kiện văn hóa, lịch sử đầy cảm hứng thời Trần đã tạo nên một Mgalley Legacy Yên Tử với sự độc đáo riêng không thể lẫn với những khu nghỉ dưỡng khác.

**Legacy Yên Tử thừa hưởng những nét đặc sắc ở danh thắng Yên Tử** - cái nôi của Phật giáo Việt Nam. Không gian tại resort được lấy cảm hứng từ lịch sử nước ta, nhất là thời nhà Trần thế kỷ 13 kết hợp những tinh hoa của Thiên phái Trúc lâm Yên Tử. Du khách nghỉ tại đây như được trở lại không gian sống của hơn 700 năm về trước. Mỗi gian phòng tại Legacy Yên Tử là sự phản chiếu của di sản và tâm linh, được xây dựng theo bằng những vật liệu truyền thống (gỗ, đá, đồng, gốm,...) đem đến cảm giác xa hoa chốn cung đình xưa.

Đến với Legacy Yên Tử, trước mắt du khách như được tái hiện hình ảnh một cung điện cổ thế kỷ thứ 13 được làm bởi các vật liệu thủ công truyền thống như bức tường cổ bằng trấu rêu phong, những nguyên vật liệu truyền thống như đồng, gốm, gỗ, đá, vải bao bố, được làm nên bởi đôi bàn tài hoa của những nghệ nhân tại các làng nghề truyền thống được trao truyền từ hàng ngàn năm trước.

Toàn bộ nội thất ở khu nghỉ dưỡng được thiết kế thủ công với nguyên vật liệu sản xuất theo phương thức truyền thống. Du khách bước chân vào khu nghỉ dưỡng sẽ có cảm giác như quay ngược về thời cổ đại của những vương triều, và đắm mình trong không gian vừa cổ xưa vừa tĩnh lặng, bình an.

Tất cả các phòng ở Legacy Yên Tử đều được thiết kế có tầm nhìn đẹp để du khách chiêm ngưỡng không gian núi rừng Yên Tử ở xung quanh.

Có thể nói, Legacy Yên Tử là quần thể khu nghỉ dưỡng và du lịch tâm linh 5 sao trên quy mô lớn với những không gian và dịch vụ đáng trải nghiệm, đầy đủ các dịch vụ như hồ bơi, nhà hàng, hệ thống phòng xông hơi, châm cứu, phòng thiền

định, các lớp yoga,... để du khách tìm kiếm sự cân bằng và tươi mới cho thân thể và tâm hồn.

Legacy Yên Tử được chính thức đưa vào hoạt động từ tháng 8/2018.

### 2.3.1.2. Hiện trạng khai thác

+ **Cách thức di chuyển:** Khu nghỉ dưỡng Mgallery Legacy Yên Tử tọa lạc ngay dưới chân núi Yên Tử (xã Thượng Yên Công, Uông Bí, Quảng Ninh), cách trung tâm Hà Nội khoảng 135km với 3 tiếng đi xe ô tô. Từ Sài Gòn, bạn có thể dễ dàng bay tới sân bay Vân Đồn hoặc sân bay Cát Bi và di chuyển bằng ô tô là tới khu nghỉ dưỡng trên núi tuyết vời này. Ngoài ra:

- Từ Hà Nội: 135 km, 3 tiếng chạy ô tô
- Từ sân bay Vân Đồn (Quảng Ninh): 100km, 2 tiếng di chuyển bằng ô tô
- Từ sân bay Cát Bi (Hải Phòng): 65km, 1.5 tiếng di chuyển bằng ô tô

Bên cạnh đó, khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử cũng cung cấp dịch vụ xe limousine từ Hà Nội, đón khách từ Nhà hát Lớn Hà Nội. Nếu bạn đi xe riêng, bạn đi xe theo cao tốc Hà Nội - Hải Phòng (QL5B), khi đến địa phận Hải Phòng rẽ vào QL10 hướng Uông Bí rồi tới Yên Tử.

+ **Cơ sở lưu trú:** Legacy Yên Tử hiện đang khai thác các loại phòng sau:

STT	Loại phòng	ĐẶC ĐIỂM
1.	Phòng superior, 2 giường đơn	53m <sup>2</sup> (40m <sup>2</sup> trong phòng và 13m <sup>2</sup> khu vực sofa). Hướng núi/ Hướng làng. Có thể kê một giường phụ. Miễn phí Internet cơ bản Tủ lạnh trong phòng. Không có tivi. Phòng deluxe, 1 giường king
2.	Phòng deluxe, 1 giường king	53 m <sup>2</sup> (40m <sup>2</sup> trong phòng và 13m <sup>2</sup> khu vực ban công ngoài trời). Hướng núi/Hướng làng/Hướng bể bơi. Không có giường phụ. Miễn phí Internet cơ bản. Tủ lạnh trong phòng. Không có tivi
3.	Phòng deluxe, 2 giường đơn	53m <sup>2</sup> (40m <sup>2</sup> trong phòng và 13m <sup>2</sup> khu vực ban công ngoài trời) Hướng núi/Hướng làng/Hướng bể bơi. Không có giường phụ Miễn phí Internet cơ bản Tủ lạnh trong phòng. Không có tivi
4.	Phòng junior suite 1 giường	53m <sup>2</sup> Hướng núi/Hướng bể bơi. Có bồn tắm. Có thể kê một giường phụ. Miễn phí Internet cơ bản. Tủ lạnh trong



	king.	phòng. Không có tivi
5.	Phòng junior suite 2 giường đơn	53m2 Hướng núi/Hướng bể bơi. Có bồn tắm. Có thể kê một giường phụ. Miễn phí Internet cơ bản. Tủ lạnh trong phòng. Không có tivi
6.	Phòng tổng thống	74m2 Hướng núi và hướng bể bơi. Có bồn tắm. Ban công riêng. Phòng khách riêng. Miễn phí Internet cơ bản. Tủ lạnh trong phòng. Không có tivi

Một điều đặc biệt là các phòng tại khu nghỉ dưỡng đều không có Tivi, để du khách thực sự nghỉ ngơi, hòa mình vào thiên nhiên và không gian đậm chất Phật giáo tại đây. Đánh giá chung về các phòng tại Legacy Yên Tử có view rất đẹp, cũng dễ hiểu vì khu resort biệt lập xung quanh là núi rừng, những mảng xanh cực kì dễ chịu. Các hạng phòng Deluxe, Junior Suite & Presidential Suite có view đẹp và biệt lập hơn so với phòng Superior. Thiết kế nội thất của các phòng có gam màu trầm theo concept thiết kế mang âm hưởng Phật giáo nên bạn sẽ cảm giác mọi thứ chậm lại, nhẹ nhàng hơn, thích hợp với một kì nghỉ đúng nghĩa.

#### + Ẩm thực:

Tên	Đặc điểm		
	Tổng quan	Giờ hoạt động	Chỗ ngồi
Nhà hàng Thọ Quang	Nhà hàng Thọ Quang mang đến thiết kế độc đáo theo phong cách cổ điển từ gỗ, đồng và 100% gạch men được sản xuất thủ công từ các làng truyền thống với phong cách sang trọng. Nhà hàng phục vụ ba bữa ăn mỗi ngày với thực đơn quốc tế tự chọn phong phú. Nhà hàng mang đến trải nghiệm ẩm thực độc đáo, đặc biệt phục vụ các món ăn truyền thống của Việt Nam.	Bữa sáng: 6:00 - 10:30 Bữa trưa: 11:00- 14:00 Bữa tối: 18:00- 22:00	250
Thiền Quán (Lounge)	Với thiết kế tinh xảo, trang nhã, Thiền Quán cung cấp một thực đơn phong phú các loại trà, cà phê cũng như nhiều loại bia, rượu sâm-panh, rượu vang và cocktail. Đồ ăn nhẹ khai vị được phục vụ hàng ngày. Du khách sẽ tìm thấy ở đây các loại trà thảo dược từ thiên nhiên rất tốt cho sức khỏe.	10:30 - 22:00	30

Có thể nói bên cạnh việc nghỉ ngơi thư giãn tại các phòng nghỉ cao cấp, thưởng thức các món ăn đặc sản đặc trưng, đến với Legacy Yên Tử, chắc chắn du khách sẽ vô cùng hài lòng với các dịch vụ phong phú. Các trải nghiệm và hoạt động tại Legacy Yên Tử khá đa dạng, được chia theo các chủ đề khác nhau từ Chào ngày mới, Hành trình văn hóa, Khám phá bản thân cho tới Trải nghiệm làng nghề truyền thống, các hoạt động vui chơi giải trí.... Cụ thể:

**Chủ đề “Đón năng lượng- chào ngày mới”:**

STT	HĐ trải nghiệm	Giờ phục vụ	Thời lượng (phút)	Mô tả trải nghiệm	Giá DV: người/VNĐ	Ghi chú
1	Khoảnh khắc đáng nhớ	4:00	240	Trải nghiệm viên theo hành trình lên xuống bằng cáp treo, thưởng sáo Thiền ngân nga, dung bữa sáng giữa đất trời đỉnh thiêng Chùa Đồng.	890.000	Từ 4 khách
2	Thiền hành	6:00	60	Thành thơi mỗi bước chân trong hơi thở chánh niệm buổi sớm mai	100.000	Từ 2 khách
3	Yoga	6:30-7:30	60	Tiếp nhận năng lượng từ trải nghiệm Zen Yoga tại Nhà Thiền	50.000	Từ 4 khách

**Chủ đề “Hành trình văn hóa”:**

STT	Hoạt động trải nghiệm	Giờ phục vụ	Thời lượng (phút)	Giá dịch vụ (người/VNĐ)	Ghi chú
1	Hành trình theo dấu chân Phật Hoàng Trần Nhân Tông theo đường cáp treo	8:00	210	440.000	Từ 4 khách Quà tặng dành cho 10 khách trở lên
2	Hành trình theo dấu chân Phật Hoàng Trần Nhân Tông bằng lối đi bộ	7:00	300	490.000	
3	Hạnh phúc con tìm về	8:00	150	150.000	
4	Du lịch cộng đồng- nửa ngày làm nông dân	9:00	240	350.000	

**Chủ đề “Khám phá chính mình”:**

STT	Hoạt động trải nghiệm	Giờ phục vụ	Thời lượng (phút)	Giá dịch vụ (người/VNĐ)	Ghi chú
1	Trải nghiệm học cưỡi ngựa	8:30-16:30	15	100.000	Từ 1 khách
2	Trải nghiệm ngồi	9:00-10:00	15	20.000	Từ 5

	xe ngựa	14:00-15:00			khách
3	Trải nghiệm pha chế tinh dầu Matxa	9:00 & 15:00	60	200.000	Từ 1 khách

**Chủ đề “Trải nghiệm làng nghề truyền thống”:**

STT	Hoạt động trải nghiệm	Giờ phục vụ	Thời lượng (phút)	Giá dịch vụ (người/VNĐ)	Ghi chú
1	Lớp học làm sản phẩm, trang trí	9:00-11:00 14:00- 16:00 19:00- 21:00	240	60.000	Từ 1 khách
2	Làm nón lá	9:00-15:00	60	60.000	
3	Thưởng thức mớ Yên Tử	9:00&15:00	30	60.000	
4	Làm tranh Đông Hồ	15:00	60	100.000	
5	Làm trải nghiệm sáo trúc	8:00-10:00 14:00-16:00	60	200.000	

**Chủ đề “Chăm sóc sức khỏe:**

STT	Hoạt động trải nghiệm	Giờ phục vụ	Thời lượng (phút)	Giá dịch vụ (người/VNĐ)	Ghi chú
-----	-----------------------	-------------	-------------------	-------------------------	---------

1	Thiền buông thư	13:00	60	100.000	Từ 4 khách
2	Thiền Trầm	16:00	45	200.000	Từ 1 khách
3	Chăm sóc sức khỏe toàn thân	9:00-22:00	40	100.000	
4	Gội đầu thảo dược	9:00-22:00	40	100.000	
5	Ngâm chân thảo dược	9:00-22:00	40	100.000	

Nhìn vào các chương trình hoạt động nói trên, rõ ràng có thể thấy ngay rằng các hoạt động và dịch vụ chăm sóc sức khỏe là điểm nhấn nổi bật và làm nên thương hiệu của Legacy Yên Tử. Các lớp tập Yoga & Thiền là trải nghiệm làm nên sự khác biệt với các khu nghỉ dưỡng khác. Hàng ngày sẽ có 4 lớp tập Yoga vào 4 khung giờ khác nhau, mỗi lớp kéo dài từ 45 - 60 phút; sẽ có lớp miễn phí và có lớp mất phí, để tham gia bạn cần đặt lịch trước với Lễ tân.

Bên cạnh đó, **Thiền Trầm là một bộ môn độc đáo chỉ có tại Legacy Yên Tử** mà du khách không nên bỏ qua. Đến với lớp học, du khách sẽ được dạy các bước thiền cơ bản. Sau buổi học, mọi giác quan cơ thể và tinh thần sẽ được thả lỏng, cân bằng và thư giãn. Đây là bộ môn rất phù hợp để cải thiện sức khỏe hoặc dành cho những ai đang có nỗi buồn hoặc tâm sự trong lòng.

Không dừng lại ở đó, nhận thức được vai trò quan trọng của du lịch chăm sóc sức khỏe và nhu cầu ngày càng cao của khách du lịch đối với loại hình nhiều tiềm năng này, đồng thời tận dụng tối đa lợi thế sẵn có của Khu nghỉ dưỡng (vị trí địa lý, khí hậu ôn hòa, không gian văn hóa tâm linh Phật giáo...), Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử đã cho xây dựng và đưa vào khai thác **“Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh”** vào cuối năm 2020.

Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh với 2.240 m<sup>2</sup> là một không gian tuyệt vời phù hợp với loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe chuyên về thảo dược,

điều trị và tư vấn chăm sóc sức khỏe. Đến nơi đây, du khách có thể trải nghiệm nhiều dịch vụ như: Ngâm tắm suối nguồn, Xông ướt Am thảo dược, Xông khô Am đá muối, Tắm mưa Liên Vũ. Cụ thể về một số dịch vụ đang được khai thác hiệu quả:

<b>Stt</b>	<b>Tên</b>	<b>Đặc điểm</b>	<b>Thời gian-giá tiền</b>
1.	Thanh Thân (Ngâm bồn thảo dược)	Chiêm ngưỡng cảnh hồ thanh tịnh bên sườn núi qua khung cửa phòng trị liệu hoàng cung trong khi tận hưởng ngâm tắm bồn đá thảo dược và xoa bóp thư giãn vai gáy không chỉ là trải nghiệm thải độc cho làn da, mà còn là liệu pháp thư giãn trọn vẹn cho cả nhãn quan và tâm trí	45p- 1.000.000 VNĐ
2.	Dưỡng thân (trị liệu thảo dược)	Các loại thảo dược chỉ có ở Yên Tử và thủ pháp chườm nóng đặc biệt tác động trực tiếp lên những vùng cơ bị căng được kết hợp để mang lại trải nghiệm hồi sinh năng lượng. Được khuyên dùng với các bệnh điển hình theo mùa và khi được làm nóng để tăng cường tác động, các loại thảo mộc sẽ dần dần thấm sâu vào da và phát huy tác dụng từ trong ra ngoài	60 phút- 1.500.000 VNĐ 90 phút - 1.700.000 VNĐ
3.	Minh thân (cổ-vai-gáy)	Xoa bóp cổ vai gáy giúp giải phóng sự căng thẳng ở các nút thắt, các nhóm cơ và dây thần kinh ở phần trên của cơ thể. Sử dụng “lạc châm” phương pháp trị liệu bấm huyệt truyền thống, liệu pháp này tiếp xúc sâu và phát huy tác dụng tiết để từ bên dưới các lớp mô.	45 phút - 720.000VNĐ
4.	Vận thân (chân)	Trị liệu chân là một phương pháp thư giãn đảm bảo mang lại sức khỏe toàn diện và sự thoải mái cho Am khách, đặc biệt là sau những chuyến tản bộ và du hành. Bởi trong quá trình trị liệu, các huyệt ở gan	45 phút - 720.000VNĐ

		bàn chân, tương ứng với các phủ tạng trọng yếu, khi được xoa bóp, bấm huyết chuẩn chỉnh sẽ khơi lại dòng chảy năng lượng mạnh mẽ khắp cơ thể.	
5.	An Thân (Thư giãn tinh dầu)	Liệu pháp xoa bóp nhẹ nhàng sử dụng tinh dầu thơm tự nhiên được chiết xuất từ hoa thơm, rễ cây, vỏ cây sẽ đưa cả cơ thể của Am khách vào trạng thái thư giãn an nhàn từ đầu tới chân. Hơn nữa, hương thơm còn dẫn lối tinh thần về “ngôi đền thiêng” thân thể, từ đó Am khách có thể cảm nhận sự an yên bao trùm tâm trí.	60 phút - 1.500.000 VNĐ 90 phút - 1.700.000 VNĐ
6.	Ấm Thân (Thư giãn đá nóng)	Nguồn năng lượng từ Đá nóng tác động lên cơ thể bằng các sóng rung động cực nhỏ do sự chênh lệch nhiệt độ, tạo sự kích thích vào các huyết đạo. Đồng thời chủ pháp xoa bóp nhịp nhàng của Am nhân sẽ giúp Am khách giải tỏa căng thẳng, lưu thông khí huyết, cả cơ thể và tâm hồn hòa hợp trong sự ấm áp, sáng khoái.	60 phút - 1.500.000 VNĐ 90 phút - 1.700.000 VNĐ
7.	Tẩy Thân (Tẩy sạch sâu)	Thấm nhuần tư tưởng của Thiên sự Tuệ Tĩnh trong việc sử dụng các loại thảo dược , nguyên liệu thiên nhiên lành tính để chữa bệnh và làm đẹp thì gạo , cà phê và Trái cây theo mùa đã được lựa chọn là thành phần chính trong liệu pháp Thanh lọc tế bào chết nằm sâu dưới lớp biểu bì Phương thức thanh lọc tự nhiên này được công nhận giúp làn da khỏe mạnh , mịn màng , cân bằng sắc tố da . Hội sinh cơ thể bằng cách làm sạch và dưỡng ẩm sâu chính là bước đầu giúp An khách nhận thức về việc yêu quý cơ thể mình . Am khách vui lòng tham khảo ý kiến của An nhân để lựa chọn nguyên liệu phù hợp với làn da của	60 phút - 1.500.000 VND

		mình	
8.	An Diện (Thư giãn da mặt)	Các dấu hiệu một môi trên da mặt như da khô ráp , không đều màu thường là do căng thẳng Phương pháp điều trị này giúp loại bỏ các triệu chứng một nơi này bằng các chuyển động tây uyển chuyển của An nhân . Hay giải phóng những suy nghĩ lộn xộn và tuân thủ nhịp thở nhẹ nhàng để đạt được hiệu quả tốt nhất.	70 Phút - 1.000.000 VNĐ
9.	Hoa Diện (Tái tạo da mặt)	Kết quả điều trị giúp cân bằng độ ẩm cho da , cải thiện độ đàn hồi và loại bỏ nếp nhăn bằng cách dưỡng âm sâu và kích thích sự phát triển của tế bào mới. Trẻ hóa và làm một làn da cũng là một trong những hiệu quả thấy rõ trên sắc diện tỉnh Am khách.	70 phút - 1.400.000 VNĐ
10.	Ngọc Diện (Collagen căng bóng da mặt)	Các tính chất chống lão hóa được sử dụng trong liệu pháp phục hồi độ sâu chức của da mặt , tình trạng đàn hồi của da thông qua việc kích thích các tác nhân collagen , các bước điều trị được thiết kế từ mi và kỹ thuật massage đặc biệt giúp các chất nuôi dưỡng thấm dần vào da để làm da tươi sáng và phục hồi.	70 Phút - 1.800.000 VNĐ

Ngoài ra, ngay cả trong những hoạt động trải nghiệm và khám phá khác, Ban quản lý của Khu nghỉ dưỡng cũng khéo léo lồng ghép đưa vào những hoạt động chăm sóc sức khỏe cho du khách mọi lúc, mọi nơi. Chẳng hạn như hoạt động trải nghiệm tại Làng Nương - một không gian văn hóa đầy màu sắc của làng quê Bắc Bộ Việt Nam xưa. Phong cách đặc trưng của làng và các vật liệu tự nhiên của từng ngôi nhà gợi nhớ về đời sống văn hóa phong phú và kiến trúc thời Trần thế kỷ 13. Ngôi làng độc đáo này là điểm dừng chân cho khách sửa soạn lên núi hoặc nghỉ ngơi sau hành trình từ trên núi xuống, các du khách muốn tận hưởng không khí yên bình nhưng đậm chất dân gian văn hóa Việt.



Làng Nương cung cấp các hoạt động trải nghiệm phù hợp với mọi lứa tuổi và mọi nhu cầu, từ lớp yoga buổi sáng giữa quang cảnh hùng vĩ của núi rừng Yên Tử, trekking lên đỉnh chùa Đồng linh thiêng tới các trải nghiệm truyền thống như làm tranh Đồng Hồ, trang trí mặt nạ tre, học cưỡi xe ngựa vv...

Bên cạnh các hoạt động khám phá thiên nhiên và văn hóa lịch sử, làng Nương cũng cung cấp các trải nghiệm nuôi dưỡng tâm thân như các lớp thiền chuyên sâu, trị liệu thảo dược... đem tới sự an yên tĩnh tại trong tâm hồn.

Tóm lại, có thể nói, Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử là một khu du lịch tuyệt vời cho các trải nghiệm chăm sóc sức khỏe của du khách sau những ngày mệt mỏi với nhịp sống hối hả nơi đô thị muốn trở về đây để gột rửa thân tâm.

### ***2.3.2. Mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe tại Khu du lịch Yoko Onsen Quang Hanh***

#### ***2.3.2.1. Đặc điểm của khu du lịch***

Khu du lịch Suối khoáng Yoko Onsen Quang Hanh chính thức được đưa vào hoạt động từ 24/5/2020; địa chỉ tại Tổ 5, Khu 9B, P.Quang Hanh, Tp. Cẩm Phả, Tỉnh Quảng Ninh, Việt Nam.

Nằm cách Hạ Long chỉ khoảng 10km và cách trung tâm Cẩm Phả 15km về phía Tây, Yoko Onsen Quang Hanh là khu nghỉ dưỡng suối khoáng nóng đầu tiên tại Việt Nam được kiến tạo và vận hành dựa trên những tiêu chuẩn khắt khe theo đúng phong cách Onsen Nhật Bản.

Thực chất, Yoko Onsen Quang Hanh không chỉ đơn thuần là một khu suối khoáng. Nơi đây là tổ hợp của nhiều dịch vụ nghỉ dưỡng với trị liệu suối nóng là điểm nhấn quan trọng. Mang phong cách Nhật Bản, Onsen Quang Hanh là khu đi đầu trong lĩnh vực này tại Việt Nam với lợi thế địa hình và cảnh quan núi non sẵn có trên địa bàn, rất thích hợp để phát triển hình thức du lịch sinh thái, du lịch nghỉ dưỡng và du lịch chăm sóc sức khỏe giúp Cẩm Phả ngày một nổi tiếng trong lĩnh vực du lịch.

Được bao bọc giữa thiên nhiên xanh mướt của núi rừng, nhìn từ trên cao, Yoko Onsen giống như một ngôi làng nhỏ ở Nhật Bản, thanh bình và yên tĩnh. Các căn villa gỗ mang phong cách kiến trúc Nhật truyền thống nối nhau bởi dãy hành lang Engawa thoáng đãng. Khu vườn Nhật với những gốc tùng La Hán quý hiếm cùng các tạo hình bonsai, đèn đá, suối cạn, cầu đá... đậm chất thiên. Bước chân vào

không gian đó là tách biệt khỏi thế giới xô bồ, để thư giãn trọn vẹn cả tâm hồn và thể chất, với đầy đủ các loại hình tắm khoáng được ưa chuộng trên thế giới.

Được xây dựng trên diện tích 43,6ha với tổng mức đầu tư 3.500 tỷ đồng. Yoko Onsen là dự án rất tham vọng, nhằm kiến tạo nên không gian suối khoáng nghỉ dưỡng đúng chất Nhật. Để triển khai dự án, nhà đầu tư đã chọn hợp tác với những đối tác hàng đầu từ xứ sở mặt trời mọc: Tư vấn thiết kế dự án là Tập đoàn Nippon Koei - đơn vị tư vấn độc lập lớn và lâu đời nhất của Nhật Bản; Trực tiếp thiết kế và giám sát thi công cảnh quan vườn Nhật độc đáo bên trong khu nghỉ là một nghệ nhân vườn Nhật danh tiếng, với khách hàng hầu hết là các chính trị gia, người nổi tiếng ở đất nước mặt trời mọc. Khu nghỉ dưỡng cũng được điều hành bởi một chuyên gia người Nhật với 17 năm kinh nghiệm, dưới sự tư vấn vận hành từ đơn vị uy tín hàng đầu về lĩnh vực nghỉ dưỡng onsen tại Nhật Bản là Aquatec.

Nơi đây mang đến 27 bể tắm khoáng tại khu vực tắm công cộng bao gồm bể carbonate, bể tắm hang, bể phản lực, bể tắm đá, bể tắm trẻ em, bể tắm đào viên, bể tắm chum, bể sục, bể ngâm nước lạnh, nước nóng, bể ngâm chân... đem đến đa dạng công dụng chăm sóc sức khỏe. Các bể tắm tại Yoko Onsen Quang Hanh được trang bị hệ thống lọc tuần hoàn liên tục đầu tiên tại Việt Nam, giúp loại bỏ tạp chất có hại cho da và đảm bảo chất lượng nước ngay cả khi nhiều khách hàng sử dụng cùng một lúc. Trong khi đó, khu xông hơi cung cấp các dịch vụ xông nóng, lạnh, xông đá muối Himalaya...

Không chỉ mang lại dịch vụ tắm khoáng chuẩn Nhật, Yoko Onsen còn là nơi nghỉ dưỡng lý tưởng dành cho các cặp đôi và gia đình, với các villa cỡ nhỏ kèm bể tắm khoáng trong nhà và ngoài trời, hướng ra cảnh núi non hùng vĩ. Ẩm thực nơi đây cũng được thiết kế đồng bộ với các món đặc sắc từ xứ sở Phù tang.

Chưa hết, đến với Yoko Onsen Quang Hanh, bạn sẽ được hòa không gian mở với view núi non hùng vĩ, trải nghiệm không gian thiên nhiên đậm chất Nhật Bản với những dòng suối len lỏi, những khu vườn Nhật xanh mướt và các khu nghỉ theo mô hình nhà Nhật truyền thống. Ngoài ra, nơi đây còn có vô số dịch vụ thú vị, mới lạ. Tất cả hứa hẹn sẽ mang lại cho bạn một trải nghiệm cực “chill”, mới mẻ chưa từng có. Cảm giác mặc trên mình bộ đồ Yukata, tản bộ giữa ngôi làng Nhật và ngắm nhìn không gian ngập tràn sắc xanh của cây cối chắc chắn bạn sẽ không hề thấy nuối tiếc chút nào. Đặc biệt, tại đây còn có một khu vườn Nhật với những loài cây quý hiếm như cây bonsai, tùng La Hán và các tiểu cảnh đẹp mắt.

### 2.3.2.2. Các dịch vụ đang được khai thác tại Yoko Onsen Quang Hanh

Vận hành từ tháng 5/2020 đến nay, dự án Yoko Onsen tại Quang Hanh thu hút được đông đảo du khách du lịch và nghỉ dưỡng, trải nghiệm dịch vụ khoáng nóng. Đây là khu nghỉ dưỡng cung cấp các dịch vụ trải nghiệm độc đáo đầu tiên tại Việt Nam như:

- Khu tắm khoáng Onsen
- Khu trị liệu cao cấp
- Khu nghỉ theo mô hình nhà Nhật cổ truyền
- Khu spa rộng lớn
- Khu ẩm thực, nhà hàng organic...

Về lưu trú, du khách có thể lựa chọn các option sau đây:

STT	Loại Phòng	Đặc điểm
1.	Washitsu Ichi	- Diện tích 40 m <sup>2</sup> (16 phòng). Với thiết kết theo lối kiến trúc truyền thống Nhật Bản cùng phòng tắm và có khu vực xông hơi riêng, bạn sẽ có một không gian thư thái trong căn phòng 40m <sup>2</sup> . Căn phòng này phù hợp cho mọi nhu cầu nghỉ dưỡng dù bạn đi nghỉ cá nhân hay gia đình. Cùng tận hưởng không gian onsen có một không hai này với trà cafe, hoa quả tươi và bánh mochi tuyệt hảo. Phòng trang bị wifi tốc độ cao với các ứng dụng giải trí hiện đại như Smart TV sẽ tối đa hóa trải nghiệm hoàn hảo của bạn và gia đình.
2.	Washitsu Ni	- Diện tích 40m <sup>2</sup> (14 phòng) Khám phá sự tiện nghi sang trọng và lợi ích của việc tắm onsen riêng và được bao quanh bởi vẻ đẹp tự nhiên tuyệt đẹp, khi bạn thư giãn trong căn washitsu rộng 40m <sup>2</sup> này. Với 2 bể tắm riêng và phòng xông hơi được thiết kế để cung cấp cho các cặp đôi hoặc gia đình những trải nghiệm sang trọng. Thường thức trái cây và bánh mochi chào đón ngon lành khi check-in. Truy cập các tiện nghi của công nghệ hiện đại bao gồm wifi tốc độ cao và smart TV, cùng với bộ ấm pha trà và cà phê.
3.	Washitsu Kazoku	- Diện tích 61.5 m <sup>2</sup> ( 2 phòng) Mang lại cảm giác sang khoái và được chăm sóc trong căn washitsu rộng 61.5m <sup>2</sup> , lý tưởng cho các gia đình lớn muốn rời khỏi thành phố để nghỉ

		<p>ngôi thư giãn. Washitsu này đi kèm với một bồn tắm onsen ngoài trời tuyệt đẹp, phòng tắm riêng và phòng tắm Hoi riêng cho bạn và những người thân tận hưởng, thường thức trái cây và bánh mochi chào đón ngon lành khi check-in. Truy cập các tiện nghi của công nghệ hiện đại bao gồm wifi tốc độ cao và smart TV, cùng với bộ ấm pha trà và cà phê thực đơn riêng và tiệc trà chiều ( Kyusu)</p>
--	--	---

Khi tắm khoáng tại Yoko Onsen Quảng Ninh du khách sẽ có rất nhiều trải nghiệm khó quên:

Trải nghiệm tắm khoáng nóng tập thể tại khu Public Onsen: Yoko Onsen Quang Hanh có tới 27 bể khoáng ở khu vực công cộng như: bể Carbornate, bể phản lực, bể tắm đá, bể tắm chum, bể sục, bể ngâm nước lạnh, nước nóng... giúp phù hợp với nhu cầu của nhiều người. Du khách có thể tắm mỗi bể 10 phút để có thêm nhiều trải nghiệm hơn. Các bể tắm tại đây được trang bị hệ thống lọc liên tục, nhờ đó, bạn có thể hoàn toàn yên tâm đến chất lượng của nguồn nước khi có nhiều người tắm chung.

Trải nghiệm tắm khoáng nóng riêng tư ở căn Washitsu: Nếu bạn muốn tìm một không gian thư giãn, riêng tư để tận hưởng sự yên bình thì hãy lựa chọn tắm tại phòng Washitsu (Private Onsen). Căn Washitsu tọa lạc ở giữa thung lũng ngập tràn cây xanh và gây ấn tượng với lối thiết kế mang đậm phong cách Nhật Bản truyền thống, gần gũi thiên nhiên. Các căn Washitsu đều có bể tắm khoáng nóng được đặt ở trong nhà, ngoài trời và phòng xông hơi riêng biệt. Bên trong phòng nghỉ đều được trang bị đầy đủ những trang thiết bị hiện đại như Tivi, điều hòa 2 chiều, wifi 5 vạch miễn phí.... Đặc biệt, nếu nghỉ tại các căn Washitsu bạn còn được tận hưởng kì nghỉ dưỡng đẳng cấp 5 sao với những dịch vụ tuyệt vời, nổi bật trong đó chính là những bữa sáng được chế biến bởi những vị đầu bếp Nhật Bản phục vụ ngay tại phòng.

Trải nghiệm tắm khoáng nóng ở bể tắm hang có một không hai tại Yoko. Hiện nay chỉ duy nhất ở Yoko Onsen bạn mới có thể trải nghiệm cảm giác ngâm mình trong bể tắm hang. Bể tắm được thiết kế lấy cảm hứng từ những hang động biệt lập. Điểm nổi bật của bể tắm hang chính là khả năng giữ nhiệt rất tốt. Theo như Yoko chia sẻ, nguồn nước khoáng tại đây có hàm lượng Brom hòa tan cao thứ 3 trên thế giới, nhờ có bể tắm hang nên chúng vẫn giữ được những dưỡng chất tuyệt vời nhất.

Trải nghiệm các phương pháp xông hơi:

- Xông hơi Loyly, một trong những dịch vụ đáng thử nhất khi đến Yoko Onsen chính là xông hơi theo phương pháp Loyly - một phương pháp có nguồn gốc từ Phần Lan. Loyly có nghĩa là dội nước. Nước được dội lên đá nóng để tạo ra hơi nước bốc lên. Xông hơi theo phương pháp này sẽ giúp mồ hôi toát ra và các độc tố trong cơ thể sẽ được thoát ra ngoài, từ đó bạn sẽ cảm nhận rõ rệt sự căng mịn của làn da và giảm sự đau mỏi các khớp.

- Xông lạnh: Ngoài ra khi đến Yoko Onsen Quang Hanh bạn nhất định phải thử trải nghiệm cảm giác xông lạnh chỉ có ở nơi đây. Xông lạnh cũng cực kỳ có ích đối với sức khỏe, nhất là với những ai muốn phục hồi những chấn thương và thể lực. Tuy nhiên, xông lạnh sẽ phù hợp hơn khi thời tiết của mùa hè hoặc mùa thu hơn.

- Xông nóng: Nếu xông hơi Loyly được để ở ngoài trời thì các phòng xông nóng được thiết kế ở bên trong nhà. Xông hơi nóng có tác dụng tuyệt vời bởi chúng sẽ giúp cơ thể được đào thải độc tố, thoáng lỗ chân lông và cải thiện các mạch máu, tăng cường hệ thống miễn dịch của cơ thể nữa đó.

- Xông đá muối: đây là một phương pháp khá thú vị mà bạn không nên bỏ lỡ ở Yoko Onsen Quang Hanh. Tới đây bạn sẽ được nằm trên những mặt đá được làm nóng. Việc xông đá muối sẽ giúp cơ thể được đào thải những độc tố bị tích tụ dưới da và giúp làn da trở nên sáng và hồng hào hơn rất nhiều.

Trải nghiệm dịch vụ Massage - Spa. Không chỉ gây ấn tượng với hệ thống bể nước nóng hoành tráng, Yoko Onsen Quang Hanh còn mang đến cho du khách dịch vụ massage và Spa hiện đại. Tới đây bạn sẽ được trải nghiệm những loại hình massage đa dạng như massage Thái, massage Thụy Điển hay Naris Luxury Spa giúp thư giãn và xua tan đau mỏi một cách hiệu quả nhất.

Đặc biệt một trong những điểm thu hút khách du lịch khi đến với Yoko Onsen Quang Hanh là cơ hội thưởng thức ẩm thực đậm chất Nhật Bản. Sau khi ngâm mình thư giãn trong bể khoáng nóng, bạn đừng vội bỏ qua khu Food Court với vô vàn các món ăn đang chờ đón. Tại đây có tới 11 gian hàng với rất nhiều những món ăn đặc trưng của Nhật Bản như sushi, mì Udon, món nướng Yakitori,... Bên cạnh đó, còn có thêm cả quầy ẩm thực Việt với những món ăn truyền thống của Việt Nam được chế biến tinh xảo và ngon miệng. Không gian tầng 2 của khu ẩm thực còn có nhà hàng Ryu-an chuyên phục vụ menu gọi món với những bữa ăn Teishoku truyền thống Nhật Bản. Các bữa ăn này không chỉ đảm bảo

nguồn dinh dưỡng với 1 món chính, 1 món súp, cơm và dưa chua ăn kèm mà còn gây ấn tượng với cách trình bày cầu kì. Món chính sẽ được đặt ở chính giữa, canh được bày ở bên tay phải, các món ăn kèm bày phía trên còn cơm trắng sẽ được để ở tay trái - thuận với tay cầm bát.

Với 25 bể tắm onsen và 18 bể tắm chum độc đáo dành cho nam và nữ, mang đến trải nghiệm thư giãn và trị liệu cả trong nhà và ngoài trời. Dưới đây xin giới thiệu chi tiết về một số loại bể tắm, bể sục và xông hơi tại Khu du lịch Yoko Onsen Quang Hanh:

STT	Tên	Đặc điểm
1.	Bể tắm Đào Viên	Bể tắm đào viên được đặt ở không gian ngoài trời. Để tạo sự đặc biệt và độc đáo, Yoko thêm vào bể những loại quả theo mùa như chanh, bưởi, cam... Du khách có thể vừa sảng khoái ngâm mình vừa tận hưởng nhìn ngắm vẻ đẹp xanh mướt của núi rừng Quang Hanh.
2.	Bể tắm chum	Bể tắm chung mang lại không gian thư giãn riêng tư ở khu Public. Trải nghiệm tắm onsen giữa thiên nhiên là một cách tuyệt vời để tái tạo làn da mới.
3.	Bể tắm đá	Thiết kế bể tắm đá được lấy cảm hứng từ thiên nhiên hoang dã mang lại cảm giác thư thái như trở về với tự nhiên yên bình và trong trẻo. Dòng nước khoáng nóng Quang Hanh mang lại sự thư giãn, giảm căng thẳng và mệt mỏi.
4.	Bể sục	Các tia nước nóng từ bể tắm sục có tác dụng thúc đẩy lưu thông máu, thư giãn các cơ bắp căng cứng và giúp massage toàn cơ thể. Hãy cảm nhận sự tái sinh các cơ sau một ngày mệt mỏi, da dẻ căng bóng và mịn màng hơn nhờ tác động của các bọt khí. Ngoài ra, hiệu ứng siêu âm được tạo ra bởi các bong bóng của xoáy nước cũng sẽ giúp hỗ trợ tiêu hóa, giúp kích thích đề kháng cơ thể, phục hồi chức năng của khớp xương giúp bạn cảm nhận được sự linh hoạt của các cơ khi vận động.
5.	Bể tắm hang	Bể tắm hang được lấy cảm hứng thiết kế từ hình dạng hang động trong tự nhiên và mang phong cách kỳ bí. Quý khách có thể tận hưởng trải nghiệm tắm khoáng duy nhất này tại Yoko Onsen. Do kết cấu của hang đá nên bể tắm hang có thể giữ được nhiệt độ tốt

		cao nên hãy cẩn trọng khi bước vào bể.
6.	Bể sục Jacuzzi	Các bọt khí được tạo ra trong bể sục tạo ra hiệu ứng rung hoạt động giúp mát-xa toàn cơ thể, thúc đẩy lưu thông máu và làm cho làn da mịn màng hơn.
7.	Bể ramune	Bể tắm ramune có chứa nước nóng với hàm lượng lớn carbon dioxide hòa tan. Nghiên cứu chỉ ra rằng tắm ramune giúp cải thiện tuần hoàn máu và trẻ hóa làn da
8.	Bể ngâm chân	Bể ngâm chân giúp làm ấm cơ thể với mực nước qua khỏi mắt cá chân, từ đó cải thiện lưu thông máu và thúc đẩy quá trình trao đổi chất trong cơ thể.

Trước hoặc sau khi tắm, du khách có thể trải nghiệm spa chuẩn Nhật với Khu Spa gồm 25 phòng trị liệu được thiết kế đặc biệt với các phương pháp trị liệu truyền thống của Nhật Bản như mát-xa Shiatsu hoặc mát-xa Set-Tai. Khách cũng có thể trải nghiệm dịch vụ mát xa chân, mát xa dầu và mát-xa Thái cùng với các dịch vụ khác.

ST T	Tên	Đặc điểm
1.	Shiatsu Massage	Shiatsu là một liệu pháp mát xa phương Đông và đã phổ biến ở Nhật Bản từ thời cổ đại. Shiatsu dùng để chỉ áp lực ngón tay, đây là phương pháp mát xa bằng các đầu ngón tay.
2.	Sei-Tai Massage	Sei-Tai là liệu trình nhằm điều chỉnh cấu trúc xương tương tự như nắn khớp xương. Phương pháp này còn giúp giảm đau lưng và đau vai hàng ngày
3.	Mát-xa chân	Đây là phương pháp giảm mệt mỏi bằng cách nhấn mạnh vào lòng bàn chân cho cơ thể phản ứng theo. Liệu pháp phản xạ này bắt đầu ở Trung Quốc nhưng đã được thực hành ở Nhật Bản từ lâu

## **2.4. Phân tích, đánh giá hiện trạng khai thác du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh**

### **2.4.1. Ý nghĩa của việc khai thác du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh**

Du lịch chăm sóc sức khỏe đang từng bước được xác định là hướng quan trọng trong chiến lược phát triển du lịch của Quảng Ninh. Việc phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh là phù hợp với xu thế của thế giới và ở Việt

Nam, phù hợp với các tiềm năng vốn có của địa phương. Bên cạnh đó, các chính sách phát triển du lịch Quảng Ninh cũng thuận lợi cho Du lịch chăm sóc sức khỏe.

Quảng Ninh nói chung, Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh nói riêng hiện đang là các điểm du lịch nổi tiếng, có thương hiệu và hấp dẫn khách du lịch, là điều kiện thuận lợi để thu hút các đối tượng khách Du lịch chăm sóc sức khỏe. Lượng khách du lịch đến với những địa điểm trên trong những năm gần đây không ngừng tăng lên, ngoại trừ thời gian bị đóng băng do đại dịch Covid. Theo đánh giá của khách du lịch, các sản phẩm, dịch vụ Du lịch chăm sóc sức khỏe ở Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh đa phần có chất lượng tốt, có nhiều mức giá phù hợp cho các đối tượng khách hàng từ tầm trung tới cao cấp. Việc phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe ở Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh thu hút các đối tượng khách có thu nhập cao, có khả năng chi trả cho các hoạt động nghỉ dưỡng, các dịch vụ chăm sóc sức khỏe thường, mức chi phí của khách đi với mục đích chữa lành thường cao hơn so với các khách đi du lịch với mục đích thông thường khác, điều này sẽ làm tăng nguồn thu từ du lịch của Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh. Hơn nữa, phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe còn giúp tỉnh Quảng Ninh giải quyết vấn đề thời vụ trong du lịch khi loại hình này có thể khai thác quanh năm.

#### ***2.4.2. Những thuận lợi trong việc khai thác du lịch chăm sóc sức khỏe ở Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh***

Dựa trên việc tìm hiểu về hiện trạng khai thác du lịch tại hai khu du lịch Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh, để giúp người đọc có cái nhìn tổng quan về hai khu du lịch này, người viết xin được hệ thống lại trong bảng đối chiếu và so sánh sau:

	<b>Legacy Yên Tử</b>	<b>Yoko Onsen Quang Hanh</b>
1. Ngày khai trương	08/2018	05/2020
2. Tiêu chuẩn	5 sao	5 sao
3. Lối kiến trúc	Nhà Trần thế kỷ 13 và những tinh hoa của Thiền phái Trúc Lâm Yên Tử	Mang đậm phong cách Nhật Bản
4. Số lượng phòng nghỉ	133 phòng	32 phòng



5. Âm thực	Thọ Quang, Thiên quán	Nhà hàng Ryu-an, Khu Âm Thực Yoko
6. Dịch vụ	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh.</li> <li>- Trải nghiệm làng Nương.</li> <li>- Cáp Treo Yên Tử</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dịch vụ tắm khoáng Onsen</li> <li>- Phòng xông hơi</li> <li>- Dịch vụ Spa</li> </ul>

Nhìn chung, hai khu du lịch nói trên đều hội tụ được đầy đủ những thuận lợi và tiềm năng to lớn để khai thác và phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe:

Trước hết về mặt vị trí địa lý, cả hai khu du lịch đều được đánh giá cao về khả năng liên kết vùng; tiện ích và dịch vụ nội khu, trong đó liên kết vùng với một số điểm nổi tiếng của Quảng Ninh như Hạ Long, đảo Cát Bà, sân bay Cát Bi rất thuận lợi, giao thông đi lại thuận tiện, khoảng cách không quá xa, có thể sử dụng nhiều loại hình phương tiện giao thông khác nhau. Mặt khác, vị trí tọa lạc của hai khu du lịch không phải những khu trung tâm nội thành nhộn nhịp mà nằm trên eo đường được bao bọc bởi những dãy núi xanh mát và trong lành - điều này đúng với tinh thần và không gian của một khu nghỉ dưỡng sinh thái hay khu du lịch chăm sóc sức khỏe.

Thứ hai, xét về mặt tài nguyên, tài nguyên khoáng nóng tại Việt Nam chưa được khai thác nhiều, nguồn tài nguyên cũng rất hữu hạn, những vị trí, mảnh đất có thể phát triển theo mô hình nghỉ dưỡng khoáng nóng rất khan hiếm. Chính vì vậy, riêng đối với Yoko Onsen Quang Hanh, đầu tư vào du lịch chăm sóc sức khỏe kết hợp khoáng nóng sẽ không lo sản phẩm bị bão hòa hay giá trị thấp, ngược lại, đây là cơ hội đầu tư hấp dẫn đầy tiềm năng. Còn ở Legacy Yên Tử, việc nằm ở giữa mảnh đất linh thiêng nơi khởi phát của dòng Thiền Trúc Lâm Yên Tử là một lợi thế rất lớn để phát triển tài nguyên Thiền và Yoga trong dòng sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe còn rất mới mẻ này.

Thứ ba, cả hai mô hình nói trên đều được đầu tư và quản lý bởi những tập đoàn kinh tế lớn như tập đoàn Accor (Legacy Yên Tử) hay tập đoàn Sun Group (Yoko Onsen Quang Hanh). Đây là những lợi thế lớn bởi họ có nhiều kinh nghiệm trong việc vận hành các khu nghỉ dưỡng tầm cỡ quốc gia và thậm chí là quốc tế. Họ cũng có tiềm lực tài chính mạnh để có thể vượt qua những giai đoạn khó khăn như ảnh hưởng bởi dịch Covid để có thể duy trì hoạt động cũng như có vốn để đầu tư

thêm những hạng mục cần thiết trong tương lai cho phù hợp với nhu cầu của du khách hay sự biến động, thay đổi của thị trường.

Thứ tư, cả hai mô hình đang được vận hành ở hai khu du lịch nói trên đều mang phong cách sống mới: trải nghiệm sống đa dạng kết hợp với trị liệu và chăm sóc sức khỏe tạo nên một lối sống lành mạnh và đây chính là xu hướng sống dẫn đầu trong tương lai, đầy tiềm năng và thu hút đối với mọi tầng lớp, mọi lứa tuổi. Các sản phẩm chăm sóc sức khỏe được xây dựng một cách bài bản, chất lượng cao, kết hợp cả chăm sóc sức khỏe và nghỉ dưỡng. Do đó, ngoài các dịch vụ dạy Thiền, Yoga hay tắm nước khoáng nóng, các sản phẩm này còn kết hợp nhiều liệu trình chăm sóc sức khỏe khác như tắm khoáng bùn, spa, các gói trị liệu và chăm sóc sắc đẹp cho phụ nữ.

Thứ năm, cả hai khu du lịch đều được quy hoạch đồng bộ với sự hiện diện của cả một hệ thống tổ hợp công trình. Ở Legacy Yên Tử là hệ thống phòng nghỉ cao cấp, bể bơi, nơi tập Gym, hệ thống nhà hàng ẩm thực, các nơi dạy Thiền, Yoga, tổ chức hội thảo chuyên đề, không gian văn hóa Làng Nương, không gian văn hóa Thiền, văn hóa cung đình và đặc biệt là Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh. Còn đến với Yoko Quan Hanh là đến với những hạng mục nổi bật như cảnh quan khu nghỉ dưỡng có phong cách chuẩn Nhật Bản, biệt thự cao cấp, hồ cá koi, vườn Tùng Bách bonsai, cổng Tori, lồng đèn truyền thống... Những công trình này cho phép nhà đầu tư khai thác và vận hành cùng một lúc nhiều hoạt động trải nghiệm đa dạng và nhiều loại hình du lịch kết hợp khác nhau, cho phép khu nghỉ dưỡng có khả năng khai thác kinh doanh 4 mùa, đảm bảo thu về lợi nhuận tối đa cho nhà đầu tư.

Cuối cùng, một lợi thế không thể bỏ qua là tiềm năng du lịch sẵn có của tỉnh Quảng Ninh và chính sách hỗ trợ phát triển du lịch tối đa của chính quyền địa phương cũng như chính quyền các cấp tỉnh Quảng Ninh đã tạo điều kiện cho việc khai thác và phát triển du lịch nói riêng ở hai khu du lịch này cũng như loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe đang từng bước được triển khai.

#### ***2.4.3. Những khó khăn và thách thức với DL chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh***

Bên cạnh những thuận lợi và ưu điểm kể trên, thực trạng hoạt động Du lịch chăm sóc sức khỏe ở Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh cũng có những hạn chế nhất định. Thứ nhất, việc phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe ở đây hiện nay còn chưa được quan tâm và đầu tư đúng mức do những nhầm lẫn giữa Du lịch chăm sóc sức khỏe với những loại hình khác, đặc biệt là với loại hình du lịch nghỉ

dưỡng hay du lịch tâm linh. Việc thống kê số lượng khách Du lịch chăm sóc sức khỏe cũng gặp khó khăn vì chưa bóc tách được loại khách này so với các khách du lịch thông thường khác. Thứ hai, các sản phẩm của Du lịch chăm sóc sức khỏe ở Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh còn ít lựa chọn, chưa đa dạng và chuyên nghiệp mà mới chỉ dừng lại ở các hoạt động nâng cao sức khỏe phổ biến như massage, xông hơi, ngâm chân, yoga, tắm suối nước nóng... chứ chưa tập trung đầu tư mở rộng thêm vào các hoạt động chăm sóc sức khỏe chuyên đề. Hơn nữa, việc phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe hiện nay còn xa rời với cộng đồng dân cư bản địa. Khách du lịch chỉ đơn thuần là nghỉ dưỡng ở một khách sạn, resort mà thiếu đi các hoạt động nhằm tìm hiểu và gắn kết với người dân địa phương.

Bên cạnh đó, do giá các sản phẩm và các gói dịch vụ ở các khu nghỉ dưỡng kể trên khá cao nên thị trường cho các sản phẩm phân khúc này thường là thị trường khách cao cấp, khách hàng có khả năng chi tiêu cao cũng như có nhu cầu cao trong việc trải nghiệm các sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe. Khảo sát ở khu nghỉ dưỡng Yoko Onsen Quang Hanh cho thấy, chỉ riêng các gói dịch vụ tắm Osen công cộng đã có giá từ 750.000 đồng đến 2.000.000 đồng. Do đó, khách du lịch phổ thông hoặc người có nhu cầu nghỉ dưỡng, chăm sóc sức khỏe thường xuyên khó có thể chi trả được dịch vụ ở mức giá như trên.

Về những khó khăn nói chung của Du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh, có thể đề cập đến những yếu tố sau:

Thứ nhất, cộng đồng và thị trường chưa có một hệ thống kiến thức tiêu chuẩn và nghiên cứu chuyên sâu về du lịch chăm sóc sức khỏe, dẫn đến các sự đầu tư và triển khai mới tự phát, đôi khi đi sai hướng. Hiện nay, du lịch chăm sóc sức khỏe tại Quảng Ninh vẫn chưa thực sự được đầu tư xứng tầm với nguồn tài nguyên phong phú, đa dạng và chưa được định hướng bài bản cũng như khai thác hiệu quả. Các nghiên cứu trong nước đang có một khoảng trống lớn về hệ thống sản phẩm chăm sóc sức khỏe, chưa có một tài liệu nào nghiên cứu tổng thể, hệ thống được các sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe, chưa có khảo sát toàn diện nên chưa có các thông số phân tích để xây dựng được bộ liệu cơ bản về các điều kiện về cung, cầu để phát triển sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe tại Việt Nam nói chung, Quảng Ninh nói riêng áp dụng cho các đơn vị kinh doanh lữ hành, cơ sở lưu trú du lịch và các cơ sở cung ứng dịch vụ du lịch khác. Từ đó, chưa đánh giá được cơ hội, điểm mạnh, điểm yếu để đưa ra giải pháp khả thi, kịp thời đáp ứng nhu cầu thị trường, phù hợp xu hướng và phát triển có hiệu quả sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe tại Việt Nam và Quảng Ninh.

Thứ hai, công tác truyền thông quảng bá cho du lịch chăm sóc sức khỏe chưa được đẩy mạnh, một số điểm du lịch chưa xúc tiến đúng mức để thu hút du khách tìm đến, trải nghiệm những dịch vụ.... Du lịch sức khỏe hiện nay phần lớn mới chỉ tận dụng các hương liệu thiên nhiên, chưa tận dụng được lợi thế về y học cổ truyền kết hợp với phát triển du lịch.

Thứ ba, thị trường du lịch chuyên biệt về chăm sóc sức khỏe tại các doanh nghiệp chưa được tập trung khai thác. Lợi ích kinh tế của một chương trình trị liệu tương đối cao so với cùng thời điểm và các loại hình du lịch khác. Bản thân khách du lịch còn nhiều e ngại, chưa thông hiểu về sản phẩm du lịch trị liệu.

Thứ tư là lượng và chất của nguồn nhân lực trực tiếp tham gia vào trị liệu chuyên sâu cho khách du lịch còn thấp. Số lượng của đội ngũ nhân lực cho loại hình này còn thiếu, nhân viên còn kiến thức, kỹ năng phù hợp để đảm bảo chất lượng dịch vụ cung ứng, chưa kể đến tác động của dịch bệnh khiến cho nhân sự bị cắt giảm hàng loạt như đã đề cập đến ở trên thì việc tuyển dụng, đào tạo mới và đào tạo lại đội ngũ nhân viên chuyên biệt về dịch vụ chăm sóc sức khỏe còn gặp nhiều khó khăn.

Thứ năm, tình trạng hạn chế về năng lực tổ chức quản lý và nguồn lực đầu tư cho phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe, nguồn nhân lực trong Du lịch chăm sóc sức khỏe còn thiếu về số lượng và chưa đảm bảo về chất lượng dẫn đến chưa đáp ứng được nhu cầu ngày càng cao của du khách tham gia vào Du lịch chăm sóc sức khỏe. Mặc dù bước đầu đã có một số các dịch vụ bổ trợ như các spa, massage, xông hơi... nhưng cách thức hoạt động một số nơi còn nhỏ lẻ, chưa thực sự bài bản và mang tính đồng bộ, điều này khiến khách Du lịch chăm sóc sức khỏe chưa có được sự trải nghiệm liền mạch.

Thứ sáu, khâu quảng bá cho mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe vẫn chưa có. Hầu hết du khách trong và ngoài nước còn biết ít đến loại hình du lịch này; đó là chưa kể đến ở Quảng Ninh hiện nay còn thiếu các cơ sở dịch vụ du lịch y tế, khám chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe chuyên nghiệp, bài bản, đặc biệt là Tây y, Đông y; còn quá ít thông tin giới thiệu về các dịch vụ; việc tìm kiếm các dịch vụ khám và chữa bệnh từ công ty lữ hành gần như rất khó khăn; thông tin trên các website rất hạn chế, không có tiếng nước ngoài để tra cứu... Đáng lưu ý là chưa có đơn vị lữ hành nào liên kết với các nhà đầu tư quan tâm trực tiếp đến lĩnh vực này, do đó tính quảng bá chưa cao, chưa thu hút được du khách. Đây là bài toán đặt ra cho ngành du lịch Quảng Ninh, cho lĩnh vực du lịch chăm sóc sức khỏe trong thời gian tới.

Và khó khăn lớn nhất không thể không kể đến đó là tình trạng ngành du lịch gần như bị đóng băng trong ba năm gần đây do ảnh hưởng của đại dịch Covid - 19. Tuy nhiên với những thay đổi chính sách phù hợp, tin rằng trong năm mới 2022, ngành du lịch sẽ có bước trở mình và đó chính là cơ hội cho du lịch chăm sóc sức khỏe thời kỳ hậu Covid.

## **Tiểu kết chương 2**

Có thể nói Quảng Ninh có rất nhiều tiềm năng để phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Các điều kiện về tài nguyên thiên nhiên, tài nguyên du lịch nhân văn, cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch, nguồn nhân lực bước đầu đều đã và đang đáp ứng nhu cầu cần có để phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Bên cạnh đó Quảng Ninh cũng xây dựng nhiều chính sách phát triển cơ vật chất - cơ sở hạ tầng kỹ thuật và nhiều chính sách ưu đãi đối với các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực du lịch, nhằm khai thác tối đa tiềm năng để phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe của Quảng Ninh.

Tuy có nhiều tiềm năng để phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe nhưng bên cạnh đó thì Quảng Ninh vẫn còn tồn tại một số hạn chế yếu điểm mà tỉnh cần khắc phục để du lịch chăm sóc sức khỏe phát triển mạnh mẽ hơn nữa. Bởi vì việc hạn chế đi lại giữa các quốc gia trong tình hình dịch bệnh COVID-19, cùng với những lo sợ về tính an toàn và chi phí y tế của điểm đến... thì du lịch nội địa sẽ là lựa chọn của rất nhiều du khách Việt Nam và các nước trên thế giới. Do đó, loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe có khả năng phát triển mạnh mẽ như một nguồn lực hậu COVID-19 đối với Quảng Ninh cũng như nhiều địa phương nơi có tiềm năng phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe. Vì vậy, trong chương 3 sẽ đề cập đến những đề xuất giải pháp nhằm tăng cường khai thác và phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh.

### **CHƯƠNG 3. ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG KHẢ NĂNG KHAİ THÁC VÀ PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH CHĂM SÓC SỨC KHỎE Ở QUẢNG NINH**

#### **3.1. Định hướng phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe của Việt Nam và của tỉnh Quảng Ninh**

##### ***3.1.1. Định hướng, giải pháp phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe của Việt Nam***

Như vậy, sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe rất phù hợp để trở thành sản phẩm chính cũng như trở thành sản phẩm bổ trợ cho các sản phẩm du lịch đặc thù của Việt Nam. Đây cũng là sản phẩm phù hợp với xu hướng của ngành du lịch trong tình hình mới. Để có thể khai thác hết thế mạnh của mình như là một trung tâm du lịch sức khỏe thu hút khách du lịch, nâng cao lợi thế cạnh tranh với các quốc gia trong khu vực và trên thế giới, Việt Nam cần có định hướng phát triển phù hợp cho sản phẩm du lịch đầy tiềm năng này:

- Phát triển các sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe chất lượng, thu hút, có giá trị gia tăng cao, trên cơ sở nghiên cứu nhu cầu, thị hiếu của thị trường khách du lịch nội địa và quốc tế.

- Phát triển sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe đáp ứng các nguyên tắc phát triển bền vững, tôn trọng yếu tố tự nhiên và văn hóa địa phương.

- Quy hoạch, đầu tư phát triển sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe phát huy thế mạnh của tài nguyên du lịch từng địa phương, đồng thời tăng cường liên kết giữa các vùng, miền, địa phương.

Với các định hướng trên, ngành du lịch Việt Nam cần tập trung vào các giải pháp trọng tâm sau:

- Hoàn thiện cơ chế, chính sách, chú trọng hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật tạo điều kiện phát triển các loại hình dịch vụ, sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe phục vụ khách du lịch. Đồng thời, cần có định hướng và quy hoạch cụ thể theo từng giai đoạn khác nhau với các mục tiêu rõ ràng trong việc phát triển sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe để đảm bảo tính hiệu quả, lâu dài và bền vững.

- Tăng cường phối hợp với các ngành liên quan như Y tế, Tài nguyên Môi trường để thẩm định các sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe nhằm đảm bảo cũng như quản lý chất lượng kỹ thuật các sản phẩm nói trên.

- Tổ chức nghiên cứu về sản phẩm phù hợp với thị hiếu, tâm lý và sở thích của các nhóm đối tượng thụ hưởng, đồng thời đánh giá nguồn lực phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe một cách toàn diện và bài bản.

- Tăng cường đầu tư nâng cấp cơ sở hạ tầng cung cấp sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe, chú trọng huy động các nguồn lực xã hội, đẩy mạnh thực hiện xã hội hoá tạo điều kiện thuận lợi cho các thành phần kinh tế tham gia.

- Phát triển nguồn nhân lực, phát triển đội ngũ phục vụ chuyên biệt và chuyên nghiệp cho sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe, có kiến thức, kỹ năng phù hợp để đảm bảo chất lượng dịch vụ cung ứng.

- Đẩy mạnh công tác quảng bá, xúc tiến về những đặc trưng, thế mạnh của Việt Nam đối với sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe [2]

### ***3.1.2. Định hướng phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe của tỉnh Quảng Ninh***

Có thể thấy, các sản phẩm du lịch gắn với chăm sóc sức khỏe trên địa bàn tỉnh không nhiều, nhưng đều là các dịch vụ cao cấp. Số lượng khách sử dụng các dịch vụ tuy không lớn bằng các loại hình dịch vụ du lịch khác, nhưng giá trị gia tăng của sản phẩm cao. Đây là một loại hình sản phẩm du lịch còn mới nhiều tiềm năng và dư địa để khai thác nhất là sau khi đại dịch Covid-19 qua đi. Do vậy, Sở Du lịch tỉnh Quảng Ninh nhận thấy một số nội dung cần quan tâm để phát triển đối với sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe trong thời gian tới đó là:

- Tiếp tục đẩy mạnh quảng bá xúc tiến đối với các sản phẩm chăm sóc sức khỏe đã được đưa vào khai thác như: phát triển sản phẩm suối khoáng nóng tại Quang Hanh, Thành phố Cẩm Phả; Du lịch chữa bệnh, thiền, yoga, trà đạo... tại Yên Tử, Uông Bí;

- Nghiên cứu hình thành các khu vực có thể phát triển các sản phẩm chăm sóc sức khỏe như: phát triển khu resort chăm sóc sức khỏe trong rừng tại Khu Bảo tồn thiên nhiên Đổng Sơn - Kỳ Thượng, hướng tới du khách thu nhập cao, kiến trúc cổ, các món ăn hữu cơ, thiền và trị liệu thảo dược.

- Hợp tác với các đơn vị xây dựng khu nghỉ dưỡng trên thế giới (như Six Senses) xây dựng các khu nghỉ dưỡng sang trọng, gần gũi với thiên nhiên tại các đảo tại Vịnh Bái Tử Long, các đảo Cô Tô... cung cấp dịch vụ spa, yoga, thiền chăm sóc sức khỏe.

- Tại các huyện miền núi như: Bình Liêu, Ba Chẽ, Tiên Yên phát triển các loại hình dịch vụ chăm sóc sức khỏe mang bản sắc văn hóa địa phương như tắm lá, trị liệu thảo dược.

- Nghiên cứu xây dựng các khu nghỉ dưỡng, viện dưỡng lão đẳng cấp quốc tế tại Hạ Long, Quảng Yên, Uông Bí...

- Chú trọng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch và các kiến thức về chăm sóc sức khỏe, tổ chức các khóa học về kỹ năng giao tiếp khách hàng, nghiệp vụ ngành du lịch chăm sóc sức khỏe.

- Tổ chức tham quan học hỏi kinh nghiệm từ các địa phương tại Việt Nam và các nước trên thế giới đã phát triển ngành du lịch chăm sóc sức khỏe.

- Các bộ, ngành, cơ quan chuyên môn về y tế cần có các hướng dẫn sâu hơn về loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe vì đây là loại hình còn mới [6].

Tin rằng với sự quan tâm của các cấp chính quyền cùng với định hướng phát triển đúng đắn, hy vọng trong tương lai gần du lịch chăm sóc sức khỏe sẽ trở thành một trong những thương hiệu và thế mạnh của du lịch Quảng Ninh.

### **3.2. Đề xuất giải pháp phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh**

#### ***3.2.1. Hoàn thiện cơ sở vật chất kỹ thuật và qui hoạch không gian nghỉ dưỡng phù hợp với du lịch chăm sóc sức khỏe***

Hiện nay, cả hai khu du lịch Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh đều nằm ở nơi có vị trí thuận lợi, giao thông đi lại thuận tiện nhưng qui hoạch bên trong của hai khu du lịch này đều có xu hướng phù hợp với loại hình du lịch sinh thái hoặc du lịch nghỉ dưỡng. Trong tương lai, nếu muốn phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe hơn nữa, biến đây trở thành một loại hình du lịch nhiều tiềm năng, thiết nghĩ các nhà đầu tư có thể xem xét để thêm một số hạng mục và công trình như:

- Đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ cho Du lịch chăm sóc sức khỏe như khu Du lịch chăm sóc sức khỏe chuyên đề, khu chăm sóc dành riêng cho các đối tượng nam giới hoặc nữ giới, khu điều dưỡng dành cho người già.

- Nhà hàng dưỡng sinh, trong đó có thể nghiên cứu để đưa vào các món ăn chay hoặc các món ăn theo phương pháp thực dưỡng Macrobiotic tốt cho sức khỏe hoặc dinh dưỡng phù hợp nâng cao sức khỏe và thể trạng cho du khách.

- Vườn Thiền: Vườn Thiền không chỉ là nơi đi dạo, mà cần hướng tới không gian để du khách có thể thực hành Thiền trong đời sống mọi nơi mọi lúc như đi



thiền hành, ngồi thiền, nghiên cứu công án... Ngoài ra, trong khuôn viên đó, cũng có thể xây dựng phòng trưng bày để giới thiệu sản phẩm của loại hình nghệ thuật Thiền, tạo điều kiện cho khách tham quan hiểu rõ hơn về ý nghĩa, vai trò của Thiền và du lịch Thiền trong đời sống.

- Khu trưng bày và bán sản phẩm chăm sóc sức khỏe: đó có thể là các dược liệu hay sản phẩm chăm sóc sức khỏe như các loại dầu xoa bóp, massage hay mỹ phẩm đặc chế của khu du lịch. Ngoài ra, cũng có thể nhập thêm các sản phẩm khác trong địa bàn tỉnh Quảng Ninh nhằm đẩy mạnh tiêu thụ cho du lịch nội địa của địa phương, giúp đỡ các cộng đồng dân cư nơi có sản phẩm cần tiêu thụ.

- Khu khám bệnh theo các phương pháp đông y cổ truyền như: châm cứu, xoa bóp, bấm huyệt, điện chần...

Ở Legacy Yên Tử có thể xây dựng thêm các hồ bơi khoáng nóng hoặc khu vui chơi khoáng nóng hay khu tắm Onsen nhân tạo trong nhà và ngoài trời để làm đa dạng thêm sản phẩm của khu du lịch.

### ***3.2.2. Đa dạng hóa sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe***

Trước hết, về định vị thương hiệu và đầu tư phát triển sản phẩm, cần xác định sản phẩm chăm sóc sức khỏe gắn với suối khoáng nóng ở Yoko Onsen Quang Hanh là một trong những sản phẩm du lịch đặc thù của Quảng Ninh. Nguồn khoáng của Yoko Onsen Quang Hanh có giá trị rất cao, có lợi cho sức khỏe con người. Theo kết quả mẫu nước đã được gửi tới Tokyo (Nhật Bản), nước khoáng tại Quang Hanh rất giàu khoáng chất có lợi cho sức khỏe, với hàm lượng Ion Na<sup>+</sup> và Cl<sup>-</sup> chiếm tới hơn 20g/l; có chứa axit metasilic và axit boric và đặc biệt tỷ lệ Brom lớn tới 40mg/l - là một trong ba mỏ nước khoáng có hàm lượng Brom nóng khoáng hóa cao nhất thế giới. Do đó, có thể nói, sản phẩm chăm sóc sức khỏe gắn với suối khoáng nóng của Quảng Ninh không thua kém các quốc gia và vùng lãnh thổ khác ở châu Á có loại hình du lịch này phát triển như Nhật Bản, Hàn Quốc, Trung Quốc, Đài Loan, thậm chí cả một số nước ở Châu Âu như Hungary, Đức, Pháp...

Tuy nhiên, để tạo ra sự độc đáo và tăng tính hấp dẫn của sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe gắn với suối khoáng nóng ở Quảng Ninh này, ngoài việc khai thác triệt để các công dụng của suối khoáng nóng vào việc chữa bệnh, phục hồi, chăm sóc sức khỏe thì cần có sự kết hợp của nhiều liệu pháp chăm sóc sức khỏe và làm đẹp truyền thống của Việt Nam ta sẵn có như các liệu pháp spa sử dụng thảo dược truyền thống từ thiên nhiên, như tắm thuốc của người Dao, hoặc sauna với thảo dược trước khi tắm khoáng nóng... Sự kết hợp này sẽ tạo ra sự khác biệt của

sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe của Việt Nam nói chung, Quảng Ninh nói riêng với các quốc gia khác trên thế giới.

Không chỉ có vậy có thể mở rộng không gian, kết hợp với các phương pháp y học cổ truyền như: phương pháp điện châm, xoa bóp bấm huyệt, chườm thuốc, cây chỉ, hỏa long cứu, tác động cột sống, giải phóng cân cơ, giác hơi, vật lý trị liệu, xông thuốc... Việt Nam chúng ta đủ điều kiện phát triển ngành công nghiệp dược liệu và nền y học cổ truyền, phục vụ khách du lịch.

Bên cạnh đó cần tiếp tục đẩy mạnh phát triển sản phẩm đặc thù vốn được xem là lợi thế của Du lịch chăm sóc sức khỏe của Quảng Ninh là các tour du lịch nghỉ dưỡng kết hợp chữa lành bao gồm Tour du lịch thiền - yoga tại những nơi thiên nhiên còn hoang sơ, yên tĩnh, không khí trong lành thích hợp cho du khách tập yoga, ngồi thiền, tận hưởng các liệu pháp spa giải tỏa căng thẳng như Uông Bí và các địa phương khác ở Yên Tử.

Việc đa dạng hóa các sản phẩm Du lịch chăm sóc sức khỏe còn đến từ việc tăng cường các sản phẩm hỗ trợ cho sản phẩm đặc thù như tổ chức các hoạt động hướng dẫn chăm sóc sức khỏe, sử dụng các thực phẩm lành mạnh và hữu cơ, cung cấp các sản phẩm, dịch vụ thân thiện với môi trường, tự nhiên và có nguồn gốc địa phương, hướng đến các sản phẩm Du lịch chăm sóc sức khỏe đáp ứng nhu cầu đa dạng của thị trường, phục vụ nhiều đối tượng khách, tránh rủi ro trước những biến động về nguồn khách trong tương lai.

Ngoài hai khu du lịch Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh, có thể nghiên cứu nhân rộng và áp dụng mô hình du lịch chăm sóc sức khỏe tại nhiều địa phương trong địa bàn tỉnh bằng các biện pháp như:

- Tiến hành đưa Du lịch chăm sóc sức khỏe phát triển thành một mô hình du lịch trọng yếu của Quảng Ninh, liên kết các dịch vụ Du lịch chăm sóc sức khỏe để xây dựng các tour du lịch chuyên đề bằng cách nhân rộng các mô hình khách sạn và khu resort có kết hợp lưu trú với các hoạt động chữa lành liên quan đến chương trình thể dục trong phòng, tĩnh tâm chăm sóc sức khỏe, thực phẩm lành mạnh và các lựa chọn tập thể dục ngoài trời hướng du khách tập trung vào chất lượng giấc ngủ và ăn uống lành mạnh.

- Xây dựng các chương trình Du lịch chăm sóc sức khỏe kết hợp phục vụ cho du khách đi du lịch tại các địa phương khác ở Quảng Ninh như: hoạt động nhẹ nhàng mang tính trải nghiệm, thư giãn tinh thần, ăn uống lành mạnh, giải độc,

chăm sóc da chống lão hóa, quản lý căng thẳng, cân bằng cuộc sống - công việc, các lớp học nấu đồ chay, dịch vụ tắm lá thuốc, dịch vụ massage - xông hơi, spa...

### **3.2.3. Tăng cường các hoạt động trải nghiệm**

Hiện nay, ở hai khu du lịch Legacy Yên Tử và Yoko Onsen Quang Hanh đã bước đầu hình thành các hoạt động trải nghiệm của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe như hướng dẫn ngồi Thiền, tập Yoga, cùng các liệu pháp trị liệu chăm sóc sức khỏe như tắm khoáng, massage, ngâm thảo dược, xoa bóp... Tuy nhiên, để đáp ứng đa dạng hơn nữa nhu cầu của khách du lịch trong và ngoài nước, cũng như phù hợp với nhiều lứa tuổi và các tập khách khác nhau, thiết nghĩ có thể nghiên cứu tăng cường thêm các hoạt động trải nghiệm khác của loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe. Sau đây, người viết xin đưa ra một số gợi ý như sau:

- Kết hợp với Thiền viện Trúc Lâm Yên Tử hoặc một số ngôi chùa tiêu biểu ở Quảng Ninh gắn với các khu nghỉ dưỡng để Tổ chức các khóa tu Thiền định kỳ hoặc theo yêu cầu của đoàn khách. Chẳng hạn như vào mùa hè, có thể hướng tới đối tượng là các em nhỏ, đang trong độ tuổi vị thành niên. Nội dung của các khóa tu có thể giảng về đạo lý nhà Phật, dạy hiếu lễ, dạy ngồi thiền, dạy ca hát. Đối với người trưởng thành, có thể tổ chức các “khóa tu An Lạc” vào các thời điểm khác nhau tùy thuộc vào điều kiện của du khách. Tham gia vào các khóa tu giúp du khách đến với Thiền môn thanh tịnh, tìm lại bản ngã, học được cách buông bỏ bớt căng thẳng trong cuộc sống, để tâm hồn cảm giác thoải mái thanh thản hơn. Những người tham gia khóa tu sẽ được học và nghe các bài giảng về Phật pháp, những giáo lý mang tính thực tế dễ áp dụng trong đời sống hàng ngày, đồng thời sẽ được rèn luyện để sinh hoạt theo đúng nếp thời gian thiền viện.

- Tham quan vườn dược liệu, tham gia vào quá trình thu hoạch, chế biến và đóng gói các sản phẩm dược liệu cũng là một trải nghiệm tuyệt vời cho du khách trong chuyến hành trình du lịch chăm sóc sức khỏe.

- Bên cạnh những hoạt động đã khai thác như dạy Yoga, ngồi Thiền, các khu du lịch cũng có thể mở các lớp học chuyên đề như dạy nấu ăn chay, dạy nấu ăn thực dưỡng, dạy làm các sản phẩm dưỡng sinh hay dưỡng da, dạy massage đơn giản. Đồng thời, có thể mời các nhà sư đến giảng đạo hay mời các chuyên gia về sức khỏe đến nói chuyện chuyên đề. Thiết nghĩ đây cũng là những hoạt động hết sức bổ ích và lý thú, thu hút nhiều sự quan tâm của mọi đối tượng khách và quan trọng nhất là phí tham gia cũng không quá cao, phù hợp với túi tiền của nhiều người.

- Dịch vụ bán các sản phẩm lá thuốc khô tốt cho sức khỏe: Đối với khách du lịch không có thời gian để trải nghiệm một số các dịch vụ chăm sóc nói trên hoặc sau khi sử dụng nảy sinh nhu cầu sử dụng tiếp thì việc mua các sản phẩm chăm sóc sức khỏe về nhà sử dụng là điều vô cùng cần thiết. Những lá thuốc tốt cho sức khỏe có thể dùng để đun lấy nước uống hay để ngâm tắm. Những sản phẩm được xử lý, đóng gói cẩn thận, đảm bảo vệ sinh, thẩm mỹ với nhiều chủng loại và tác dụng trị liệu này là một đảm bảo để du khách có thể quay trở lại lần sau hoặc giới thiệu tour du lịch với bạn bè và người thân.

Tăng cường các hoạt động trải nghiệm sẽ giúp đáp ứng nhu cầu đa dạng của mỗi du khách, giữ chân khách du lịch ở lại lâu hơn.

#### ***3.2.4. Nâng cao chất lượng và số lượng nguồn nhân lực phục vụ loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe***

Nguồn nhân lực luôn là một trong những yếu tố then chốt trong sự hình thành và phát triển của du lịch nói chung và du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng. Để du lịch có thể phát triển bền vững thì nâng cao chất lượng cũng như số lượng nguồn nhân lực là nhiệm vụ trọng tâm cần được thúc đẩy mạnh. Một số giải pháp cụ thể được đề ra như sau:

- Tiến hành thực hiện các dự án, kế hoạch nghiên cứu, đánh giá nguồn lực phát triển loại hình Du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh một cách toàn diện và bài bản để có những hướng đầu tư phát triển phù hợp. Cần xây dựng hướng dẫn phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe, trong đó làm rõ các khái niệm, tính chất sản phẩm, những yêu cầu kỹ thuật, nhân sự, nguồn lực...

- Nâng cao nhận thức về đào tạo nhân lực hoạt động trong lĩnh vực Du lịch chăm sóc sức khỏe đáp ứng yêu cầu cao và đa dạng của các đối tượng khách vốn được xem là những người có trình độ và mức thu nhập cao.

- Thường xuyên mở các khóa tập huấn nhằm nâng cao tay nghề chuyên môn trong lĩnh vực Spa và nghiệp vụ du lịch của các nhân viên tại các cơ sở cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe như các nhân viên spa, các nhân viên massage.

- Liên kết đào tạo nguồn nhân lực cho Du lịch chăm sóc sức khỏe với các quốc gia có kinh nghiệm trong việc phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe như Trung Quốc, Ấn Độ, Nhật Bản, Thái Lan. Nếu cần thiết thì thuê chuyên gia của họ sang tập huấn định kỳ cơ bản và nâng cao cho nhân viên.

- Quan tâm đào tạo nguồn nhân lực phục vụ cho các cơ sở nghỉ dưỡng và chữa bệnh. Liên kết với các cơ sở đào tạo Y - Dược cũng như các bệnh viện đa khoa để tạo điều kiện cho sinh viên học Y hoặc đội ngũ nhân viên hoạt động trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe có điều kiện tiếp cận, thực tập nhằm bổ sung kỹ năng, kiến thức Đông y và Tây y. Bên cạnh đó, nhận dược sĩ và điều dưỡng Tây y về rồi đào tạo cho họ kiến thức Đông y cơ bản như xoa bóp bấm huyệt, cách bào chế, sắc thuốc cao đơn hoàn tán... Quá trình này tuy khá mất thời gian nhưng là nguồn bổ sung nhân lực đáng kể cho ngành y tế tỉnh Quảng Ninh, nhất là trong bối cảnh trên địa bàn tỉnh chưa có các trường chuyên ngành đào tạo về Y - Dược.

### ***3.2.5. Tăng cường công tác quảng bá đối với loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe***

Công tác quảng bá và truyền thông là một trong các yếu tố giúp du lịch phát triển mạnh mẽ, đưa du lịch đến gần hơn với các du khách. Để du lịch chăm sóc sức khỏe Quảng Ninh trở thành thương hiệu đặc trưng, thiết nghĩ tỉnh Quảng Ninh cần thường xuyên đổi mới, mở rộng quy mô, phạm vi xúc tiến quảng bá du lịch với nhiều chương trình, sự kiện lớn với nhiều hình thức. Có thể kể đến như:

- Tổ chức các đoàn famtrip, presstrip cho các công ty lữ hành, cơ quan truyền thông đến các địa phương có điểm du lịch chăm sóc sức khỏe.

- Chiêu thương các doanh nghiệp, địa phương đang khai thác du lịch chăm sóc sức khỏe tham gia gian hàng hội chợ, hội thảo về du lịch.

- Tổ chức tập huấn tăng cường năng lực chuyên môn về marketing, xúc tiến quảng bá cho các cán bộ làm công tác quảng bá du lịch ở Quảng Ninh; đào tạo tuyên truyền với doanh nghiệp, lao động du lịch, cộng đồng địa phương về định hướng xúc tiến quảng bá, hệ thống thương hiệu.

- Thuê chuyên gia tư vấn trong và ngoài nước hỗ trợ chuyên môn xây dựng kế hoạch xúc tiến quảng bá hình ảnh du lịch Quảng Ninh gắn với thương hiệu điểm đến Du lịch chăm sóc sức khỏe của khu vực Đông Bắc.

- Thiết lập và mở rộng quan hệ hợp tác với nhiều trung tâm du lịch của các quốc gia như: Trung Quốc, Hàn Quốc, Nhật Bản, Thái Lan, Lào, Campuchia v.v. , tham gia tích cực các hoạt động của Diễn đàn Du lịch Đông Nam Á (EATOF) v.v. nhằm tạo cơ hội đón khách quốc tế trong tương lai cho loại hình du lịch còn mới mẻ này.

- Xây dựng các ấn phẩm, cẩm nang về du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng, phối hợp với đoàn làm phim trong và ngoài nước thực hiện các chương trình phim

quảng bá về du lịch chăm sóc sức khỏe, giới thiệu về các sản phẩm, dịch vụ nổi trội cũng như danh lam thắng cảnh, sản phẩm du lịch và ẩm thực đặc trưng.

- Đồng thời, duy trì hiệu quả việc quản trị, cập nhật tin bài tuyên truyền quảng bá về du lịch Quảng Ninh trên website halongtourism.com.vn và trang fanpage của Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch; thực hiện nhiệm vụ hỗ trợ, cung cấp thông tin cho khách du lịch qua tổng đài du lịch...

### **3.2.6. Đề xuất xây dựng các tour du lịch**

Tiền đề để đề tài nghiên cứu đề xuất xây dựng các tour du lịch có liên quan đến du lịch chăm sóc sức khỏe là dựa trên tài nguyên du lịch giàu có của tỉnh Quảng Ninh cũng như thực trạng khai thác nhiều loại hình du lịch khác nhau trên địa bàn tỉnh. Việc xây dựng tour có thể dựa trên các định hướng sau:

1. Xây dựng tour du lịch chuyên đề chăm sóc sức khỏe tại Legacy Yên Tử, Yoko Onsen Quang Hanh hoặc kết hợp hai điểm đến này với nhau.
2. Xây dựng tour du lịch kết hợp chăm sóc sức khỏe ở một trong hai địa điểm nói trên với các loại hình du lịch khác trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh như: du lịch tham quan, du lịch tâm linh, du lịch ẩm thực, du lịch biển đảo, du lịch mua sắm, du lịch biên giới, du lịch Mice, du lịch văn hóa, du lịch nghỉ dưỡng...
3. Xây dựng tour du lịch chăm sóc sức khỏe tại một trong hai địa điểm nói trên kết nối với một số tuyến điểm và điểm tham quan của các tỉnh thành lân cận như Cát Bà - Hải Phòng.

Dưới đây là một số chương trình du lịch người viết xin được đề xuất.

#### **3.2.6.1. Tour du lịch chăm sóc sức khỏe (trong từng khu du lịch hoặc kết hợp 2 khu du lịch)**

##### **\* Tour 1: Du lịch chăm sóc sức khỏe tại Legacy Yên Tử: Hà Nội - Legacy Yên Tử 2 ngày 1 đêm:**

Ngày 1: Hà Nội - Yên Tử

07h30 Sáng: Xe và HDV đón quý khách tại điểm hẹn (trong nội thành Hà Nội) khởi hành đến Legacy Yên Tử. Trên đường đi, quý khách dừng chân tại điểm dừng chân và dùng bữa sáng (chi phí tự túc).

10h30 đến khu nghỉ dưỡng Làng Hành Hương Yên Tử. Dùng bữa trưa tại nhà hàng. Di chuyển đến Khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử.

Chiều: du khách sẽ được trải nghiệm dịch vụ chăm sóc sức khỏe tại: “Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh” với một trong các dịch vụ như:

Ngâm tắm suối nguồn.

Xông ướt Am thảo dược.

Xông khô Am đá muối.

Tắm mưa Liên Vũ.

Tối: Du khách dùng bữa tối tại nhà hàng, tham gia chương trình đêm hội làng - Chợ Quê, các hoạt động truyền thống như múa sạp, nhảy dây, đi cà kheo, biểu diễn nghệ thuật và các món ăn truyền thống cổ truyền.... Đoàn cùng thả đèn hoa đăng sau đó về phòng nghỉ đêm.

Ngày 2: Yên Tử - Hà Nội

7:00 - 8:00: Du khách tham gia chương trình Yoga 50 phút miễn phí dưới sự hướng dẫn của chuyên gia. Du khách dùng bữa sáng tại nhà hàng của Legacy. Sau đó tự do dạo chơi thăm quan thắng cảnh kiến trúc độc đáo của công trình nghỉ dưỡng cao cấp được thiết kế bởi kiến trúc sư tài ba thế giới Bill Bensley. Du khách cũng có thể đăng kí tham gia hành trình theo dấu chân Phật Hoàng (chi phí tự túc), khám phá vẻ đẹp của núi rừng Yên Tử qua hệ thống cáp treo 360 độ (sàn kính) và tìm hiểu về văn hóa, lịch sử thời kỳ nhà Trần - Vua Phật Hoàng Trần Nhân Tông thế kỷ thứ 13.

Trưa: Du khách trả phòng, sau đó dùng bữa trưa tại nhà hàng..

Chiều: Xe và HDV đưa du khách khởi hành về Hà Nội, kết thúc chương trình. Chào và Hẹn gặp lại Quý khách.

Chi phí cho đoàn 30 khách: 3.500.000đ/ khách.

### **\* Tour 2: Tour Hà Nội - Yoko Onsen Quang Hanh - Legacy Yên Tử 3 ngày 2 đêm**

Ngày 1: Hà Nội - Suối khoáng Onsen Quang Hanh - Legacy Yên Tử.

06h00: Xe và HDV đón Quý khách tại điểm hẹn khởi hành đến Cẩm Phả - Quảng Ninh. Trên đường đi dừng chân tại trạm dừng chân nghỉ ngơi và ăn sáng (chi phí tự túc)

09h00: Quý khách đến với suối khoáng nóng Onsen Quang Hanh. Quý khách tự do trải nghiệm các dịch vụ như: Dịch vụ xông hơi, Dịch vụ tắm khoáng nóng.

12h00: Quý khách dùng bữa trưa tại khu nghỉ dưỡng

Chiều: Xe và HDV đưa Quý khách về khu nghỉ dưỡng Legacy Yên Tử. Du khách dùng bữa tối tại nhà hàng, tham gia chương trình đêm hội làng - Chợ Quê, làng nghề, hoạt động truyền thống như múa sạp, nhảy dây, đi cà kheo, biểu diễn nghệ thuật và các món ăn truyền thống cổ truyền.... Đoàn cùng thả đèn hoa đăng sau đó về phòng nghỉ đêm.

Ngày 2: Trải nghiệm du lịch tâm linh, khám phá núi rừng Yên Tử

7:00 - 8:00 sáng: Tham gia chương trình Yoga 50 phút miễn phí dưới sự hướng dẫn của chuyên gia. Du khách dùng bữa sáng tại khách sạn. Sau đó tự do dạo chơi thăm quan tại Legacy Yên Tử hoặc quý khách có thể đăng kí tham gia hành trình theo dấu chân Phật Hoàng (chi phí tự túc), khám phá vẻ đẹp của núi rừng Yên Tử qua hệ thống cáp treo 360 độ (sàn kính) và tìm hiểu về văn hóa, lịch sử thời kỳ nhà Trần - Vua Phật Hoàng Trần Nhân Tông thế kỷ thứ 13.

Trưa: Quý khách dùng bữa trưa tại nhà hàng.

Chiều: Quý khách nghỉ ngơi, tự do tham quan thắng cảnh kiến trúc độc đáo của công trình nghỉ dưỡng cao cấp được thiết kế bởi nhà kiến trúc sư tài ba thế giới Bill Bensley dựa trên nguồn cảm hứng từ đời vua Phật Hoàng Trần Nhân Tông từ thế kỷ thứ 13.

Tối: Quý khách dùng bữa tại nhà hàng. Sau đó thư giãn ngâm chân massage rượu thuốc (chi phí tự túc).

Ngày 3 LEGACY YÊN TỬ - HÀ NỘI

Sáng: Quý khách dùng bữa sáng tại khách sạn sau đó du khách sẽ được trải nghiệm dịch vụ chăm sóc sức khỏe tại: “Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh” với một trong các dịch vụ như:

Ngâm tắm suối nguồn.

Xông ướt Am thảo dược.

Xông khô Am đá muối.

Trưa: Quý khách trả phòng, dùng bữa trưa rồi khởi hành về Hà Nội. Kết thúc chương trình. Chào và Hẹn gặp lại Quý khách.

Chi phí cho đoàn 30 khách: 5.500.000đ/ khách.



### 3.2.6.2. Tour du lịch chăm sóc sức khỏe kết hợp với các loại hình du lịch khác

\* Tour 1: HÀ NỘI - HẠ LONG - YOKO QUANG HANH: kết hợp du lịch chăm sóc sức khỏe và du lịch biển, du lịch tham quan và mua sắm.

Ngày 1: Hà Nội - Hạ Long

7h30 Sáng Xe và hướng dẫn viên đón du khách tại nội thành Hà Nội.

11h30 Du khách đến Hạ Long. Hướng dẫn viên làm thủ tục cho du khách lên du thuyền tham quan cảnh quan của Vịnh Hạ Long.

12h30: Du khách thưởng thức bữa cơm trưa tại nhà hàng trên du thuyền Hạ Long và ngắm nhìn những dãy núi đá vôi muôn hình muôn vẻ chỉ có ở Vịnh Hạ Long.

14h00: Du thuyền đưa khách du lịch Hạ Long tới Hang Sừng Sốt - một trong những hang động đẹp nhất, kỳ vĩ nhất ở Vịnh Hạ Long. Sau đó du khách tới Đảo Ti Tốp - nơi minh chứng cho tình hữu nghị Việt - Nga. Tiếp theo du khách được thăm quan những hòn đảo nhỏ mang tên độc đáo và nhiều ý nghĩa như hòn chó đá, Đỉnh lư hương, hòn gà chọi... để khám phá vẻ đẹp tuyệt vời của vịnh Hạ Long.

16h30: Khách du lịch tour Hạ Long trở lại du thuyền để về bến cảng Tuần Châu để nhận phòng khách sạn và nghỉ qua đêm tại Tuần Châu.

19h00: Du khách ăn cơm tối tại khách sạn. Sau bữa tối, du khách có thể tự do dạo chơi, đi xem biểu diễn nhạc nước, cá heo... tại khu Tuần Châu. Sau đó nghỉ ngơi tại khách sạn.

Ngày 2: Khám phá Hạ Long

05h00 - 06h00: Du khách tự do tắm biển và đón bình minh trên biển. Sau đó du khách trở về khách sạn ăn sáng theo khung giờ của khách sạn rồi có thể tiếp tục tham gia các trò chơi giải trí ở Sun World Hạ Long Park.

11h30: Khách ăn trưa tại nhà hàng.

14h00: Du khách tự do mua sắm hải sản tươi ngon tại chợ Hạ Long, sau đó tham quan tự do.

19h00: Du khách ăn cơm tối tại khách sạn, sau đó thăm quan thành phố Hạ Long về đêm, đi chợ đêm, thăm quan Công viên hoàng gia, cầu Bãi Cháy...

Ngày 3: Hạ Long - Yokohama Onsen Quang Hanh - Hà Nội

6h00 Sáng quý khách dùng bữa sáng tại nhà hàng.

7h00 Xe và HDV đưa quý khách tới Thành Phố Cẩm Phả, chúng ta sẽ đến tắm suối khoáng Onsen Quang Hanh - Một tổ hợp của nhiều dịch vụ nghỉ dưỡng với trị liệu suối nóng là điểm nhấn quan trọng, mang phong cách Nhật Bản. Quý khách tự do trải nghiệm các hoạt động trong khu du lịch như: Bể tắm ngoài trời (Public onsen), Khu Villa cỡ nhỏ có bể tắm bên trong nhà (Private onsen), Hệ thống phòng xông Hinoki truyền thống, Phòng đá muối Himalaya, Phòng tuyết lạnh... Onsen Quang Hanh là nơi dừng chân lý tưởng với khung cảnh thiên nhiên tươi xanh, hùng vĩ cùng các dịch vụ tắm khoáng đa dạng giúp quý khách có cơ hội trải nghiệm các dịch vụ thú vị và thư thái tâm hồn.

12h00: Xe và HDV đưa đoàn về nhà hàng dùng cơm trưa, tự do nghỉ ngơi.

13h00: Quý khách lên xe khởi hành về lại Hà Nội. 16h30-17h00: về tới Hà Nội, HDV và lái xe chia tay và hẹn gặp lại quý khách.

Chi phí áp dụng cho đoàn 30 khách: 4.500.000đ/ khách

\* Tour 2: HÀ NỘI - VỊNH HẠ LONG - LEGACY YÊN TỬ: Kết hợp du lịch chăm sóc sức khỏe và du thuyền thăm Vịnh, du lịch tham quan.

- Ngày 1: Hà Nội - Vịnh Hạ Long

8h00: Xe đón đoàn du lịch Hạ Long tại khách sạn khu phố cổ Hà Nội khởi hành đi Hạ Long.

11h00: Đến cảng tàu Tuần Châu Marina.

11h15 - 11h30 Quý khách lên du thuyền

11h30: Quý khách thưởng thức đồ uống chào mừng, lắng nghe các quy định an toàn trên tàu và làm thủ tục nhận phòng trên du thuyền.

12h00 - Thưởng thức bữa trưa tại nhà hàng (Du thuyền President rời bến và tiến sâu vào vịnh Hạ Long)

14h00 - Thăm Làng ngọc trai Tùng Sâu hoặc chèo thuyền kayak\* (chi phí kayak chưa bao gồm trong tour)

15h30 - Thăm Hang Sừng Sốt

17h15 - Tham dự lớp học nấu ăn và thưởng thức cocktails trước bữa tối (Du thuyền sẽ hạ neo ở Đảo Rặng Dừa. )

18h00- 19h00 Lớp học nấu ăn trên boong tàu

19h30-21h00 Thưởng thức bữa tối tại nhà hàng.

21h00 Quý khách lựa chọn 1 trong các hoạt động sau: Câu mực, xem phim tại nhà hàng

Ngày 2: Vịnh Hạ Long- Legacy Yên Tử

06:30: Lớp học Thái Cực Quyền trên Sundeck

07:00 - 08:00 Thưởng thức trà và cà phê với các loại bánh ngọt tại nhà hàng

08:00 Tham quan đảo Ti Tốp (1 tiếng)

Thư giãn hoặc trải nghiệm spa trị liệu tại President Spa (Chi phí spa tự túc, không bao gồm trong giá tour)

08:30 Dùng bữa sáng tại nhà hàng

09:30 Làm thủ tục trả phòng và thanh toán

10:30 Cập bến cảng Tuần Châu sau đó lên xe khởi hành về Legacy Yên Tử.

12h00 Quý khách nhận phòng và dùng bữa trưa tại nhà hàng.

Chiều: Quý khách có thể trải nghiệm dịch vụ chăm sóc sức khỏe tại: “Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh” với các dịch vụ như:

Ngâm tắm suối nguồn.

Xông ướt Am thảo dược.

Xông khô Am đá muối.

Tắm mưa Liên Vũ.

Tối: Quý khách dùng bữa tại nhà hàng. Du khách dùng bữa tối tại nhà hàng, tham gia chương trình đêm hội làng - Chợ Quê, các làng nghề hoạt động truyền thống như múa sạp, nhảy dây, đi cà kheo, biểu diễn nghệ thuật và các món ăn truyền thống cổ truyền....đoàn cùng thả đèn hoa đăng sau đó về phòng nghỉ đêm.

Ngày 3: Trải nghiệm làng Nương và cáp treo Yên Tử

6h00 – 7h00 sáng : Du khách dùng bữa sáng tại khách sạn.

7h00 – 11h30 Quý khách tham gia trải nghiệm làng Nương với các hoạt động như: yoga, trekking lên đỉnh chùa Đồng, làm tranh Đồng Hồ, trang trí mặt nạ tre, học cưỡi xe ngựa vv..

12h00 Quý khách dùng bữa tại nhà hàng sau đó về phòng nghỉ ngơi.

14h00 Quý khách trải nghiệm dịch vụ cáp treo Yên Tử với 4 hệ thống cáp treo tiêu chuẩn đẳng cấp quốc tế vận hành trên 2 tuyến – Hoàng Long (ở độ cao dưới 700m) và Bạch Long (ở độ cao trên 700m).

18h00 Quý khách dùng bữa tại nhà hàng sau đó tham quan tự do.

Ngày 4: Legacy Yên Tử - Hà Nội.

6h00 - 7h30 sáng: Quý khách trả phòng sau đó tham gia chương trình Yoga 50 phút miễn phí dưới sự hướng dẫn của chuyên gia. Du khách dùng bữa sáng tại khách sạn.

8h00 Xe đưa Quý khách khởi hành về Hà Nội. Kết thúc chương trình. Chào và Hẹn gặp lại Quý khách.

Chi phí cho đoàn 30 khách: 6.000.000 ~ 7.000.000 đ/ khách tùy thời điểm

*3.2.6.3. Tour du lịch chăm sóc sức khỏe kết hợp với tuyến điểm du lịch khác*

TOUR HÀ NỘI - HẠ LONG - CÁT BÀ - YOKO ONSEN QUANG HANH

NGÀY 01: HÀ NỘI - HẠ LONG (ĂN TRƯA, TỐI)

7h45 – 8h30: Xe và Hướng dẫn viên đón quý khách tại điểm hẹn và khởi hành đi du lịch Hạ Long

12h00: Đến Hạ Long, Quý khách lên tàu nhỏ chuyển tải sang du thuyền Hạ Long Dolphin.

12h15: Quý khách lên tàu, thưởng thức đồ uống chào mừng do các thủy thủ phục vụ, nhận phòng trên tàu.

12h30: Tàu đưa quý khách bắt đầu hành trình tham quan vịnh Hạ Long - Di sản thiên nhiên thế giới 2 lần được Unesco công nhận.

13h00 – 14h00: Ăn trưa trên tàu với nhiều món hải sản và đồ ăn tươi ngon, hấp dẫn.

14h00: Đến đảo Bồ Hòn. Quý khách thăm quan Hang Sừng Sốt - Một trong những hang động đẹp nhất vịnh Hạ Long. Tiếp theo, Quý khách sẽ chèo Kayak hoặc đi thuyền nan thăm Hang Luồn. Sau 30 phút chèo Kayak.

16h00: Quý khách quay trở lại tàu. Tàu sẽ di chuyển đưa Quý khách về lại Bến. Quý khách có thể tắm nắng trên boong tàu, nghe nhạc và thư giãn, hòa mình vào thiên nhiên của Vịnh Hạ Long.

19h00 – 20h00: Quý khách ăn tối trên tàu với nhiều món hải sản hấp dẫn.

20h00 – 23h00: Quý khách có cơ hội tham gia các hoạt động trên tàu như: hát karaoke hoặc có thể cùng câu mực với nhân viên trên tàu (nếu điều kiện thời tiết cho phép), hoặc nghỉ ngơi ngắm cảnh biển về đêm.

23h00: Quý khách nghỉ đêm trên tàu.

NGÀY 02: HẠ LONG - CÁT BÀ (ĂN SÁNG, TRƯA, TỐI)

5h30 – 6h30: Đối với những người thức dậy sớm có thể ngắm cảnh vịnh về buổi sáng. Ngồi trên boong tàu phía trước, thưởng thức cảnh đẹp của những dãy đá nhô lên từ mặt nước. Không gian tĩnh mịch. Quý khách có thể nghe thấy tiếng chim hót, những con kền biển kêu quạc quạc và tiếng sóng đập vào mạn tàu như tiếng nhạc

7h30 – 8h30: Quý khách ăn sáng trên tàu

8h30 – 9h00: Tàu đưa quý khách trở vào bến Gia Luận

9h15 – 11h00: Tàu tới bến Gia Luận, xe đưa quý khách vào Cát Bà. Thăm rừng Quốc gia Cát Bà, thăm rừng Kim Giao, khám phá đỉnh Ngự Lâm (5 km).

11h15 – 11h45: Xe đưa quý khách vào Trung Tâm Đảo Cát Bà, nhận phòng khách sạn

12h00: Ăn trưa tại khách sạn.

12h00 – 13h45: Quý khách nghỉ ngơi tại khách sạn

14h00 – 16h30: Xe đón quý khách ra bến Bèo, lên tàu đi thăm quan đảo Khi hoặc Vịnh Lan Hạ, tự do tắm biển.

17h00 – 18h30: Quý khách tự do tắm biển tại bãi Cát Cò 1, Cát Cò 2, Cát Cò 3.

19h00: Ăn tối tại khách sạn.

20h00: Sau khi ăn tối, quý khách tự do thăm quan Đảo Cát Bà về đêm hoặc thuê thuyền ra bè cá thưởng thức Hải Sản.

Ngủ đêm tại khách sạn trên Đảo.

NGÀY 03: HẠ LONG - YOKO ONSEN QUANG HANH

07h00 – 8h00: Ăn sáng tại khách sạn.

8h30: Xe đón quý khách ra bến Gia Luận lên tàu về Hạ Long

8h30 – 11h00: Tàu đưa quý khách tiếp tục thăm vịnh và ghé qua thăm làng chài Ba Hang, hòn Đình Hương, hòn Trống Mái, hòn Đầu Người, hòn Con Cóc... quý khách có cơ hội khám phá đời sống của ngư dân vịnh Hạ Long

11h00: Ăn trưa trên tàu

12h00: Về đến bến Hạ Long, Quý khách chuyển sang tàu nhỏ đưa quý khách vào bến tàu sau đó lên xe về Yoko Onsen Quang Hanh.

14h00-17h00 Quý khách trải nghiệm dịch vụ tắm khoáng (25 bể tắm onsen và 18 bể tắm chum độc đáo dành cho nam và nữ, mang đến trải nghiệm thư giãn và trị liệu cả trong nhà và ngoài trời.), xông hơi(Một loạt các phòng xông hơi giúp thư giãn cơ bắp, cải thiện lưu thông và kích thích giải phóng endorphin), spa(Trải nghiệm spa chuẩn Nhật).

17h30 Quý khách lên xe khởi hành về Hà Nội. Kết thúc chương trình. Chào và Hẹn gặp lại Quý khách.

Chi phí cho đoàn 30 khách: 5.500.000đ/ khách.

### **3.3. Kiến nghị, đề xuất**

#### ***3.3.1. Kiến nghị với Sở du lịch Quảng Ninh và chính quyền địa phương nơi có tài nguyên du lịch chăm sóc sức khỏe***

Để du lịch chăm sóc sức khỏe thực sự phát triển và trở thành một thương hiệu tiêu biểu của Quảng Ninh, người viết xin đưa ra một số kiến nghị với Sở du lịch Quảng Ninh như sau:

- Sở Du lịch cần tiến hành nghiên cứu ban hành các cơ chế, chính sách, định hướng dịch vụ và sản phẩm để các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch gấp rút nghiên cứu kết nối tour và sớm đưa vào khai thác loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch y tế, du lịch khám chữa bệnh; tính toán phù hợp địa điểm lưu trú và giá theo thời gian, gợi ý các tour du lịch nghỉ dưỡng, ẩm thực phù hợp hành trình. Bên cạnh việc mở những tour du lịch khám chữa bệnh bằng đông y như châm cứu, luyện khí công thì cần liên kết để khai thác và thực hiện những tour du lịch nghỉ dưỡng kết hợp chăm sóc sức khỏe tại những khu du lịch nước khoáng nóng hoặc những nơi có tài nguyên thiên nhiên, khí hậu và nguồn dược liệu có khả năng chăm sóc và điều trị bệnh, đặc biệt là những bệnh của người già để xây dựng thành những khu nghỉ dưỡng kết hợp với chữa bệnh đạt tiêu chuẩn quốc tế nhằm phục vụ không chỉ khách du lịch trong nước mà cả khách du lịch quốc tế.

- Tiếp theo, nên nghiên cứu ban hành các chính sách quy định mới phù hợp với tình hình du lịch của tỉnh, tháo gỡ các khó khăn cho các doanh nghiệp du lịch.

- Đẩy mạnh công tác xã hội hóa trong khai thác phát triển các sản phẩm của du lịch chăm sóc sức khỏe, trong đó có sản phẩm du lịch y học cổ truyền.

- Đề xuất kêu gọi đầu tư nhằm hoàn thiện một số cơ sở, điểm đến du lịch kết hợp khám chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe chuyên nghiệp, đẳng cấp dựa trên lợi thế, nền tảng sẵn có của hệ thống y học Đông, Tây y của tỉnh nhà.

- Chính quyền khuyến khích và hỗ trợ các hội y học cổ truyền, các thầy thuốc đông y, các nhà dược học đông y phối hợp với doanh nghiệp du lịch nghiên cứu các phương pháp chữa bệnh bằng y học cổ truyền cũng như các thuốc trị bệnh dân tộc không chỉ điều trị tại chỗ cho người bệnh mà còn bán như một mặt hàng lưu niệm cho khách tham quan. Phối kết hợp trong việc hỗ trợ xây dựng, hoàn thiện sản phẩm du lịch y tế, phát huy hiệu quả các điểm đến khám chữa bệnh y học phục vụ phát triển du lịch.

- Để quản lý tốt và thúc đẩy loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe gắn với suối khoáng nóng, cần xây dựng và áp dụng các tiêu chuẩn chất lượng cho các điểm du lịch suối khoáng nóng như các tiêu chuẩn về chất lượng nước, tiêu chuẩn về quản lý an toàn, tiêu chuẩn đánh giá hoặc xếp hạng cho các cơ sở kinh doanh du lịch chăm sóc sức khỏe gắn với suối khoáng nóng.

- Chính quyền địa phương hỗ trợ trong đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng kỹ thuật, hỗ trợ trong đào tạo nguồn nhân lực trong phát triển Du lịch chăm sóc sức khỏe; xây dựng phương án hợp nguồn lực cho công tác xúc tiến quảng bá của các cơ sở Du lịch chăm sóc sức khỏe.

- Chính quyền tiến hành tăng cường hỗ trợ ngân sách và xã hội hoá hoạt động xúc tiến quảng bá du lịch địa phương.

### **3.3.2. Kiến nghị với khu du lịch và các công ty du lịch**

Để nâng cao khả năng khai thác loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe, thiết nghĩ bản thân các khu du lịch cần xây dựng định hướng phát triển bền vững và lâu dài theo một số phương hướng sau:

- Xây dựng các tiêu chuẩn, quy chuẩn về quản lý chất lượng, vệ sinh môi trường, vệ sinh an toàn thực phẩm cho các cơ sở kinh doanh sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe. Có chứng nhận, công nhận và xếp hạng của các cơ quan quản lý.

- Có các biện pháp liên ngành, giữa ngành du lịch và y tế để quản lý các cơ sở kinh doanh sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe và kiểm soát chất lượng sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe.

- Tuyên truyền để nâng cao nhận thức và khuyến khích các doanh nghiệp thực hiện các quy định, tiêu chuẩn về vệ sinh môi trường, vệ sinh an toàn thực phẩm, bảo vệ tài nguyên du lịch chăm sóc sức khỏe.

- Coi trọng thị trường khách nội địa, nghiên cứu phân đoạn thị trường nội địa để có chiến dịch xúc tiến, quảng bá phù hợp, hiệu quả.

- Thúc đẩy phát triển thị trường khách quốc tế, xây dựng kế hoạch xúc tiến phù hợp với từng thị trường trọng điểm. Kết hợp thông tin về du lịch chăm sóc sức khỏe trên các hệ thống thông tin du lịch (website, bản đồ, tờ rơi, tập gấp, hướng dẫn) của các địa phương và Việt Nam.

- Nâng cao số lượng, chất lượng nguồn nhân lực khu du lịch

- Quy hoạch không gian phù hợp với điều kiện tự nhiên, tránh phá vỡ cảnh quan khu du lịch

- Đa dạng, đổi mới các sản phẩm du lịch của khu du lịch.

- Đẩy mạnh liên kết với các công ty du lịch và liên kết với các khu du lịch khác

Về phía các công ty du lịch nên:

- Đẩy mạnh nghiên cứu thị trường, nghiên cứu nhu cầu của du khách.

- Luôn đổi mới đa dạng các sản phẩm, tour du lịch.

- Nâng cao số lượng cũng như chất lượng đội ngũ hướng dẫn viên.

- Phối hợp chặt chẽ với cơ quan chức năng, cộng đồng địa phương.

- Liên kết chặt chẽ với các khu du lịch và với các công ty du lịch khác để hỗ trợ nhau khi cần thiết.

- Đẩy mạnh việc quảng maketing, quảng cáo.

- Ứng dụng công nghệ 4.0 vào quá trình vận hành và phát triển thông tin, tăng cường quảng bá...

### **3.3.3. Đề xuất với khách du lịch**

Trước khi đến một địa điểm du lịch, thăm quan nào đó du khách nên:

- Tìm hiểu trước các phong tục tập quán, thuần phong mỹ tục tại địa phương đó, để có kiến thức cũng như những trang bị hành trang phù hợp với phong tục tập quán và thuần phong mỹ tục tại địa phương đó.

- Tôn trọng phong tục tập quán, thuần phong mỹ tục, văn hóa ngôn ngữ của địa phương.



- Luôn có ý thức trong việc bảo vệ nguồn tài nguyên du lịch tự nhiên cũng như nguồn tài nguyên du lịch nhân văn; Bảo vệ cảnh quan, môi trường tại các điểm du lịch.

Riêng đối với loại hình chăm sóc sức khỏe, du khách cần tìm hiểu kỹ tình trạng sức khỏe và nhu cầu của bản thân, đồng thời tìm hiểu các loại hình dịch vụ phù hợp với tố chất cũng như đặc điểm thể chất của cá nhân để có những lựa chọn dịch vụ cho phù hợp. Bên cạnh đó, cũng cần cân đối khả năng tài chính để lựa chọn được những sản phẩm chăm sóc sức khỏe hiệu quả, chất lượng mà vẫn phù hợp với khả năng chi trả của du khách.

### **Tiểu kết chương 3**

Ở chương 3 này đã đưa ra các giải pháp để thúc đẩy loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh phát triển có thể kể đến như:

Hoàn thiện cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật, qui hoạch không gian nghỉ dưỡng để đảm bảo, duy trì chất lượng, thương hiệu, hình thành tính chuyên nghiệp, nâng cao hiệu quả và sức cạnh tranh.

Nâng cao chất lượng và số lượng nguồn nhân lực sẽ giải quyết sự thiếu hụt trước mắt và lâu dài nguồn nhân lực có chất lượng, có kỹ năng nghề, lao động du lịch dần đạt trình độ chuyên nghiệp, hiệu quả lao động được nâng cao

Tăng cường các hoạt động trải nghiệm cho du khách, bên cạnh đó là việc mở rộng không gian - kết hợp các phương bệnh y học cổ truyền. Điều này sẽ giúp đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách.

Tăng cường công tác quảng bá, xúc tiến du lịch đưa du lịch chăm sóc sức khỏe đến gần hơn tới khách du lịch, thu hút khách có chọn lọc, hướng tới các thị trường mục tiêu.

Đề tài cũng đưa ra các kiến nghị đề xuất đối với Sở du lịch tỉnh Quảng Ninh, kiến nghị với khu du lịch, đề xuất với các công ty du lịch, đề xuất với khách du lịch để cùng chung tay xây dựng loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe phát triển, xứng đáng với tiềm năng sẵn có.

Hi vọng với những đề xuất góp ý này thì du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh sẽ ngày một phát triển mạnh mẽ. Khai thác tối đa những điều kiện thuận lợi sẵn có, khắc phục những yếu điểm còn tồn tại, đưa du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng và du lịch nói chung của tỉnh Quảng Ninh trở thành trung tâm du lịch của cả nước.

## PHẦN KẾT LUẬN

Trong quá trình nghiên cứu đề tài khóa luận: “Tiềm năng khai thác và phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe ở Quảng Ninh” người viết đã rút ra được một số kết luận như sau:

1. Du lịch chăm sóc sức khỏe là một loại hình du lịch đã xuất hiện từ lâu và hiện nay du lịch chăm sóc sức khỏe đã dần trở thành một xu hướng mới của du lịch thế giới, đặc biệt trong bối cảnh xuất hiện hàng loạt dịch bệnh mang tính toàn cầu và tình trạng ô nhiễm môi trường ngày một gia tăng. Du khách hiện nay bên cạnh nhu cầu cơ bản khi đi du lịch thì cũng đã quan tâm nhiều việc chăm sóc sức khỏe. Việt Nam dần trở thành một điểm đến lý tưởng cho du lịch chăm sóc sức khỏe với nhiều điều kiện thuận lợi về vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên cũng như các điều kiện về kinh tế xã hội. Một số điểm đến lý tưởng mà du khách có thể lựa chọn như: tắm khoáng nóng tại Serena Resort Kim Bôi ( Hòa Bình), trải nghiệm yoga tại Thiền viện Trúc Lâm Bạch Mã (Thừa Thiên - Huế), hay Detox kết hợp thiền, yoga tại Cát Tiên Jungle Lodge ở vườn quốc gia Nam Cát Tiên...

2. Quảng Ninh được coi như một đầu tàu về phát triển du lịch của ở miền Bắc. Quảng Ninh được ví như một Việt Nam thu nhỏ với nhiều điều kiện thuận lợi về vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên cũng như điều kiện kinh tế xã hội để phát triển du lịch. Bên cạnh việc phát triển các loại hình du lịch truyền thống thì những năm gần đây Quảng Ninh cũng đã tạo nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe nhằm đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách trong xu thế mới. Nổi bật có thể kể đến Legacy Yên Tử được chính thức đưa vào hoạt động từ tháng 8/2018 và Suối khoáng Yoko Onsen - Quang Hanh được chính thức đưa vào hoạt động từ 24/5/2020. Cả Legacy Yên Tử và Yoko Onsen - Quang Hanh đều là những khu nghỉ dưỡng đạt tiêu chuẩn 5 Sao. Legacy Yên Tử có lối kiến trúc truyền thống, kế thừa di sản văn hóa nhà Trần thế kỷ 13 và những tinh hoa của Thiền phái Trúc Lâm Yên Tử. Đến với Legacy Yên Tử du khách sẽ được trải nghiệm các dịch vụ như hồ bơi, nhà hàng, hệ thống phòng xông hơi, châm cứu, phòng thiền định, các lớp yoga,... và chiêm ngưỡng không gian mang giá trị văn hóa – lịch sử. Khu nghỉ dưỡng suối khoáng nóng Onsen Quang Hanh với lối kiến trúc mang đậm phong cách Nhật tại đây có 27 bể tắm khoáng tại khu vực tắm công cộng bao gồm bể carbonate, bể tắm hang, bể phản lực, bể tắm đá, bể tắm trẻ em, bể tắm đào viên, bể tắm chum, bể sục, bể ngâm nước lạnh, nước nóng, bể ngâm chân... du khách cũng có thể lựa chọn tắm khoáng nóng riêng tư ở căn Washitsu. Ngoài ra du khách khi

đến đây không thể bỏ qua trải nghiệm xông hơi với các phương pháp như: Xông hơi Loyly, xông lạnh, xông hơi nóng xông đá muối.

3. Du lịch nói chung và du lịch chăm sóc sức khỏe nói riêng của tỉnh Quảng Ninh đã có nhiều bước phát triển mạnh mẽ song vẫn còn tồn tại nhiều vấn đề tồn tại cần khắc phục. Để khai thác tối đa những tiềm lực sẵn có và hạn chế những tồn tại thì tỉnh Quảng Ninh cũng như Sở du lịch Quảng Ninh cần xây dựng ban hành nhiều chính sách phù hợp, hoàn thiện cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, tăng cường trải nghiệm cho du khách, đẩy mạnh công tác xúc tiến và quảng bá du lịch...

Với những gì đã làm được và những tồn tại đang dần được khắc phục thì tương lai không xa Quảng Ninh sẽ không chỉ là điểm đến lý tưởng của du khách trong nước khi có nhu cầu đi du lịch chăm sóc sức khỏe mà còn là điểm đến lý tưởng, hấp dẫn của du khách trên toàn thế giới. Đưa Việt Nam lên bản đồ du lịch chăm sóc sức khỏe thế giới.

Trong quá trình nghiên cứu không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự đóng góp của quý thầy cô. Em xin chân thành cảm ơn!

## DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

### I. Sách, báo, tham luận:

1. Trần Doãn Cường (Viện nghiên cứu phát triển du lịch), *Kinh nghiệm phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Trung Quốc và một số nước Đông Bắc Á - gợi ý cho Việt Nam*, tham luận tại Hội thảo du lịch chăm sóc sức khỏe, Tháng 10 -2021.
2. Nguyễn Văn Đính, *Bàn về du lịch chăm sóc sức khỏe, du lịch y tế ở Việt Nam*, tham luận tại Hội thảo du lịch chăm sóc sức khỏe, Tháng 10 -2021.
3. Triệu Thị Hòa (Công ty lữ hành Pys), *Kinh nghiệm phát triển sản phẩm du lịch chăm sóc sức khỏe ở một số nước tiêu biểu và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam*, tham luận tại Hội thảo du lịch chăm sóc sức khỏe, Tháng 10 -2021.
4. Vũ Nam (Vụ thị trường du lịch, Tổng cục du lịch), *Phát triển loại hình du lịch chăm sóc sức khỏe gắn với suối khoáng nóng tại Việt Nam*, tham luận tại Hội thảo du lịch chăm sóc sức khỏe, Tháng 10 -2021.
5. Vũ Thùy Trang, luận văn thạc sĩ “*Phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Nha Trang, Khánh Hòa*”, 2020
6. Sở du lịch Quảng Ninh, *Hướng đi cho du lịch chăm sóc sức khỏe tại Quảng Ninh*, tham luận tại Hội thảo du lịch chăm sóc sức khỏe, Tháng 10 -2021.
7. Đỗ Hải Yến, *Tiềm năng và rào cản phát triển wellness tourism ở Việt Nam thời hậu covid*, Tạp chí du lịch số tháng 12 năm 2020.
8. Đỗ Hải Yến, *Một số vấn đề đặt ra đối với phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe ở Việt Nam*, tham luận tại Hội thảo du lịch chăm sóc sức khỏe, Tháng 10 -2021.

### II. Website:

9. <http://dulichvietnam.org.vn/d1166/wellness-tourism-%e2%80%93lan-song-moi-khuay-dong-thi-truong-du-lich-the-gioi.html>
10. <https://vietnamtourism.gov.vn/index.php/items/34379>
11. <https://reti.vn/blog/du-lich-wellness-xu-huong-du-lich-suc-khoe-thoi-dai/>
12. <http://thongke.tourism.vn/>
13. Điều kiện ảnh hưởng đến sự phát triển du lịch chăm sóc sức khỏe, truy cập tại

<https://giaoviendulich.wordpress.com/2010/01/24/bai-2-di%e1%bb%81u-ki%e1%bb%87n-%e1%ba%a3nh-h%c6%b0%e1%bb%9fng-d%e1%ba%bfns%e1%bb%b1-phat-tri%e1%bb%83n-du-l%e1%bb%8bch/>

14. <https://yokoonsenquanghanh.com.vn/>

15. <https://www.legacyyentu.com/vi/>

16. <https://thuviendientu.baoquangninh.com.vn/gioi-thieu-chung-ve-tinh-quang-ninh-2284365.html>

17. <https://toidi.net/diem-den-nuoc-ngoai/onsen-tam-o-nhat-co-gi-dac-biet.html>

18. <https://unica.vn/blog/massage-thai-la-gi-tac-dung-cua-massage-thai>

19. Galgorm resort & spa, ballymena (vương quốc anh) - ưu đãi & đánh giá, truy cập tại <https://galgorm-resort-spa-ballymena.hotelmix.vn/>

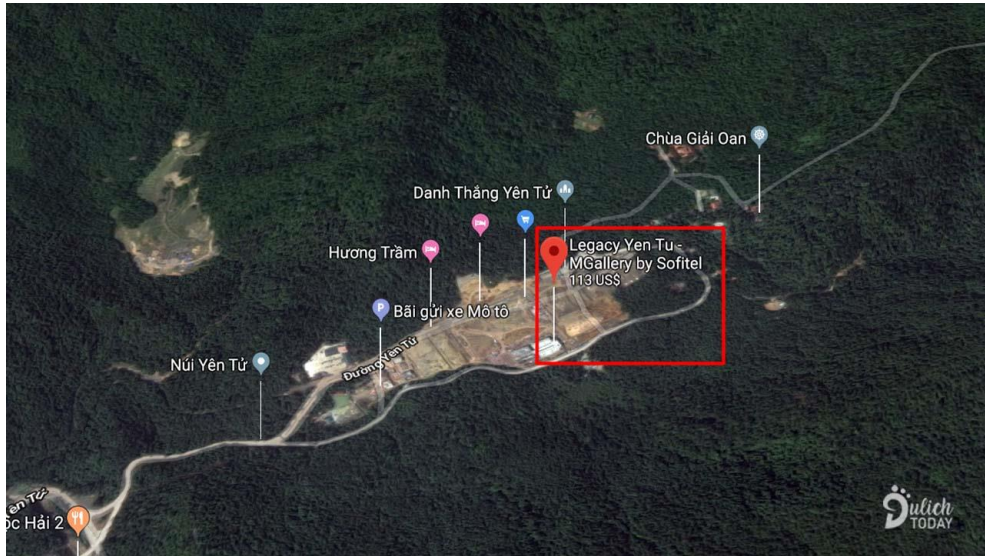
20. <https://vietrendtravel.com/serena-resort-kim-boi-lac-vao-tien-canh-nui-rung-hoa-binh/>

21. <https://bnews.vn/thien-yoga-detox-hanh-trinh-kham-pha-ban-than/54713.html>

22. <https://travel.com.vn/tourndsgn960-007-121121xe-d/cat-tien-jungle-lodge-an-lac-giua-thien-nhien.aspx>

## PHỤ LỤC MINH HỌA

### Phần 1. Hình ảnh hoạt động du lịch chăm sóc sức khỏe tại Legacy Yên Tử



*Vị trí của Legacy Yên Tử*



*Nội thất Legacy Yên Tú*



View nhìn từ bên trong phòng nghỉ - Legacy Yên Tử



Trung tâm chăm sóc sức khỏe Am Tuệ Tĩnh



Ngâm bồn thảo dược



Trải nghiệm làng Nương



## Phần 2. Khu du lịch Yoko Onsen Quang Hanh



Bể tắm hang - Yoko Onsen Quang Hanh



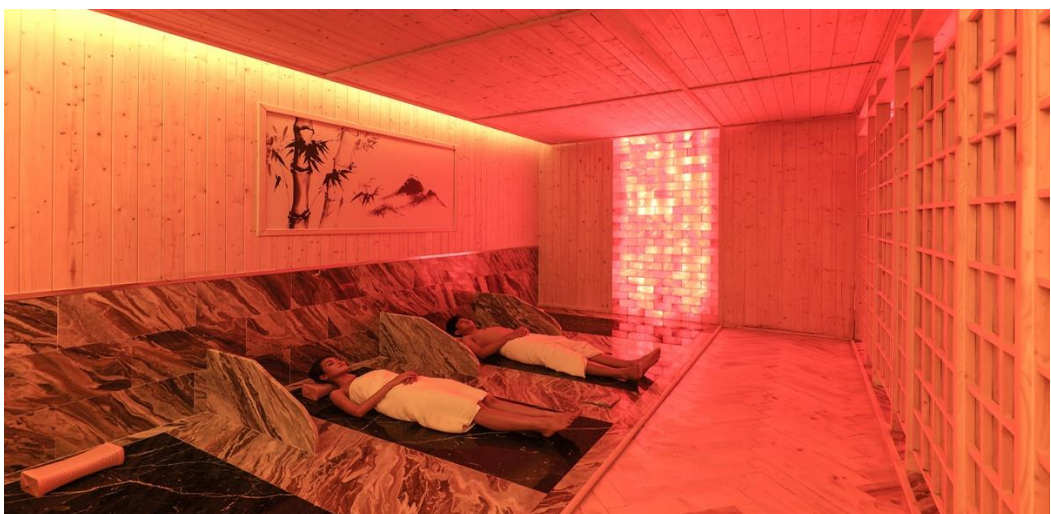
Tắm khoáng Onsen



Bể tắm Đào Viên



Bể tắm chum



Xông đá



Xông lạnh



Loyly (dội nước)